

ZVESTI PRIJATELJI

Bogdan Novak

**GRAJSKI
STRAH**

1. POGLAVJE

HANI NA BICIKLU

»Korejska kolesa so čisto zanič!« je omalovažujoče pribil Bor, kot da se o tem ni več vredno pogovarjati, če on enkrat pove svoje mnenje. »Čez čas se začne z njih luščiti barva. In tudi sicer so zanič, veriga pada z zobcev in si potem ves črn od šmira.«

»Prestave morajo biti znamke Šimano,« je zagodrnjal Uroš. »Te so najboljše na svetu.«

»Predvsem pa mora kolo imeti dovolj močno ogrodje, da bo vzdržalo Uroša,« se je zasmel Aleš.

Prijatelji so se vneto pogovarjali o gorskih kolesih. V pogovoru so jim rekli kar maubinbajki. Morda zato, ker se tako bolj imenitno sliši. Seveda je odveč pripovedovati, da so se o bajkih pogovarjali samo fantje. Mnenj deklet, če se je že katera oglasila vmes, sploh niso jemali resno. Kaj pa vejo babe o biciklih?

Vendar se niso pogovarjali o kolesih brez vzroka. Taborniški odred Rožnik se je nameraval okolesiti, se pravi opremiti se s kolesi. Imeli so kar zajeten kupček denarja na odredovi hranilni knjižici. To je bila nagrada, ki so jo dobili v eni od prejšnjih pustolovščin, ker so odkrili

nevarne tihotapce amfor in drugih dragocenosti. Vodja odreda Laci jih je namreč nagovoril, da bi si s tem denarjem kupili športna kolesa in se nato z njimi odpeljali na kolesarski izlet v Prekmurje. Jasno, ker je on Prekmurec!

Črni mešanček Hani je bil čisto živčen, ker se ni nihče zmenil zanj. Sopihal je, molel jezik iz ust in gledal zdaj enega, zdaj drugega prijatelja, a nihče mu ni privoščil niti pogleda, tako so bili zatopljeni v debato.

»Fantje, kakšne težke gare že ne bi gonil,« je rekel Miha. »Okvir kolesa mora biti iz aluminija, da je čim lažji.«

»Ampak prestave morajo biti Mišano, pardon, Šimano,« je spet zagodrnjal Uroš in po stari navadi spreobračal besede.

»Daj že mir s tem tvojim Mišanom!« je vzrojil Aleš, pri čemer so se mu vsi zasmeljali, ker je nasedel Uroševemu spreobračanju sebed, pardon, besed.

»Šimano se reče,« ga je resno popravil Uroš. »Če vam pa rečem, da so to najboljše, najboljšeje prestave v svetu. Japonske. Menda že vsak tepec ve, da so Japonci genialci za tehnične izdelke.«

»To slišimo, da ve vsak tepec,« se mu je posmejal Aleš. »Ampak ker jaz nisem tepec, me to ne zanima.«

Uroš je užaljeno molčal. Tedaj je vmes posegel Laci.

»Takole, fantje in dekleta,« jih je ogovoril. »Nič si ne bomo izmišljali vsak po svoje. Vsi bomo imeli enaka kolesa, da ne bo preprirov. Imam prijatelja v športnem parku Kodeljevo, ki prodaja tudi maubinbajke.«

»Ooooh!« so vzdihnili fantje in ga razočarano pogledali. »Kakšna zastarela gnila jajca!«

»Prav gotovo ne,« se je branil Laci. »To so ameriška kolesa znamke huffy. Dobra in vzdržljiva. In prijatelj pravi, da nam bo ob nakupu tolikih koles dal še precejšen

popust. Sem že izračunal. Vsak bo dobil svoje kolo, pa še nam bo ostalo precej denarja za lepe počitnice. Velja?»

»Kdo pa je že kdaj slišal za hafije!« je vzdihnil Bor.

»Haf! Haf!« se je z bevskanjem vmešal Hani in živahno pomahal z repom, saj se mu je pogovor nenadoma zazdel zanimiv.

»Veste kaj,« se je razjezil Laci, »nehajte že s tem vnaprejšnjim nerganjem. Ti tudi, vreča bolh! Bor, koles še videl nisi, pa že vnaprej trdiš, da so zanič. Gremo! Pot pod noge, s petico se bomo odpeljali na Kodeljevo, si ogledali kolesa, potem pa le povejte svoje mnenje o njih. Ne bom vztrajal, če vam ne bodo všeč.«

»No prav!« so se vdali in Hani je zadovoljno porepkal, ker so nehali s to dolgočasno razpravo in se je obetal izlet.

S petico so se odpeljali na Kodeljevo. Mojster, ki je imel v športnem parku prodajalno in popravljalnico športne opreme, jih je sprejel prav prijazno, saj se mu je obetala velika kupčija.

»Oho, moji hafijevci so prišli!« si je pomel roke. »Le naprej! Tule imam nekaj koles na ogled.«

Fantje so gledali bajke. Bili so še kar privlačni: rumene in črne barve, spredaj so imeli pisano ameriško zastavico.

»Osemnajst prestav imajo!« je vzkliknil Miha in si začel navdušeno ogledovati eno izmed koles.

»Ja, ampak so vmes tudi sitibajki,« je zagodrnjal Bor. »Laci, menda ne misliš, da bomo vozili sitibajke kot kakšne babe, da se nam bodo še prekmurske krave režale?«

»Po želji,« ga je miril Laci. »Vsak naj si izbere, kar hoče. Ampak luč mora imeti vsako kolo, da se bomo lahko vozili tudi ponoči. Odbojna varnostna stekla so tako v pedalih. Če pa ne maraš imeti blatnikov, je tvoja stvar, ker boš ti ves blaten, kadar bo cesta mokra.«

»Saj niti niso tako slabi,« je pomirjeno rekel Bor in si ogledoval kolo z vseh strani. »A grem lahko na en džiro?

Tako za poskus, da bi videl, kako se obnesejo na cesti?«
je vprašal prodajalca.

»Jasno, tudi dva džira, če hočeš,« se je nasmehnil prodajalec.

Bor je odpeljal kolo iz trgovine in ga zajahal. Počasi se je odpeljal in vmes preskušal prestave. Izginil je za ovinkom in precej časa ga ni bilo nazaj. Potem se je nenadoma pripodil okoli ovinka z vso hitrostjo. Tik pred prijatelji je divje zavrl, da je vse škripalo. Potem je važno stopil s kolesa.

»No ja, najboljši niso,« je rekel, »ampak bo šlo.«

»Daj še meni za eno furo,« ga je prosil Uroš.

»Si nor?« ga je zavrnil Bor. »Da se mi kolo sesede pod tvojo težo! Ta bajk bo zdaj moj in nihče več se ga ne sme dotakniti.«

Uroš je užaljeno segel v žep po vrečko z bonboni in v jezi si je porinil v usta kar tri hkrati in jih grizel. Hani se je usedel na zadnjo plat in žalostno gledal, kako bonboni izginjajo v Uroševih ustih brez dna.

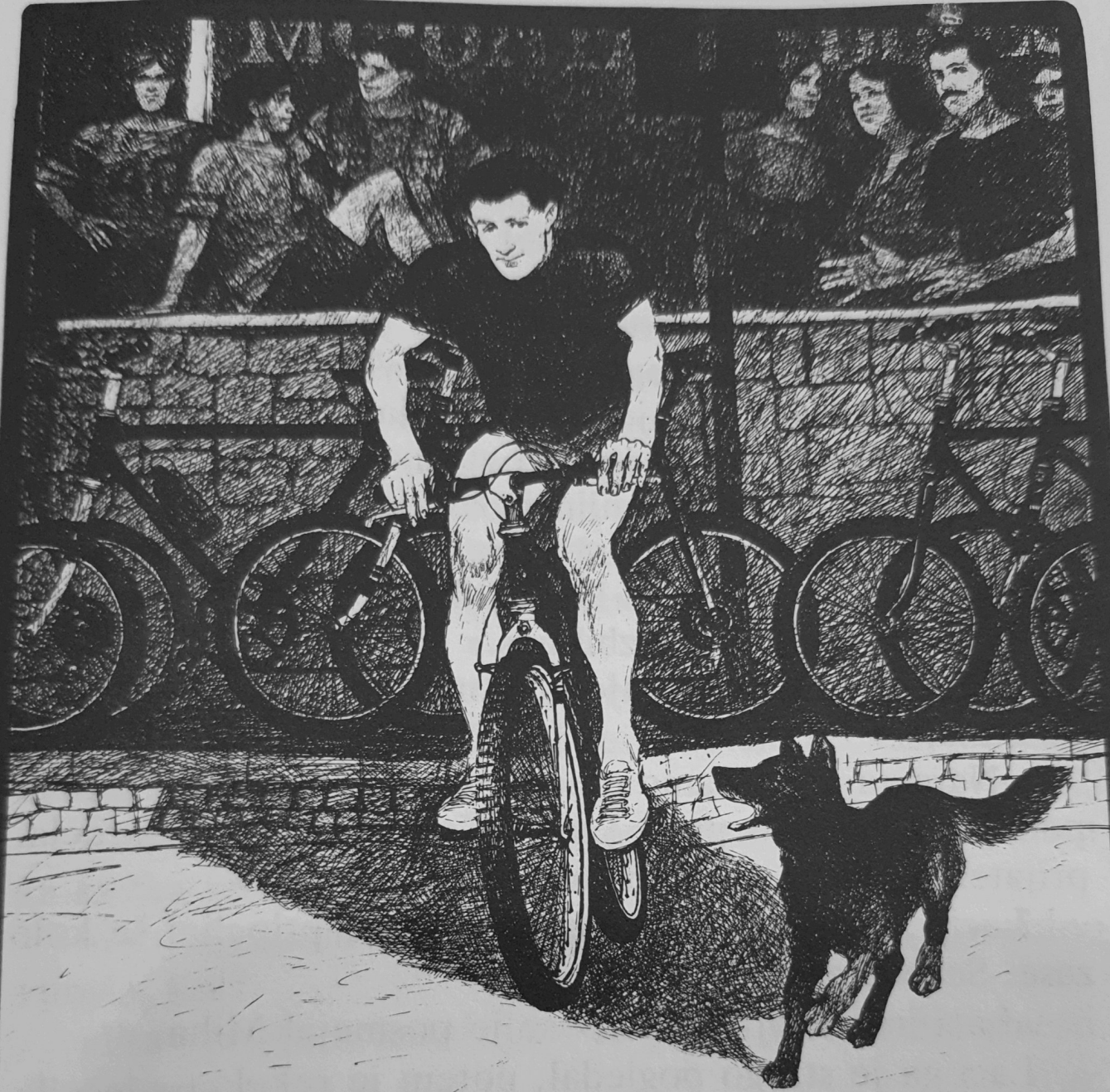
»Veste kaj,« se je oglasil prodajalec, »zakaj bi se prepirali zaradi kolesa, če jih je pa za vse dovolj? Vsak naj si izbere svojega v trgovini, pa ga preskusi. Velja?«

Fantje in dekleta so se zapodili v trgovino. Vsak si je izbral svoje kolo. Če je sploh bilo kaj izbirati, saj so bili vsi bicikli do pike enaki, le da so se prav vsa dekleta odločila za citybike z blatniki. Zrinili so kolesa iz trgovine in se vozili po parku. Navdušeno so kričali, kakšna se jim zdi vožnja.

»Kako je? Zadovoljni?« jim je vpil Laci.

Kriče so mu pritrdili. Potem so planili v smeh, kajti Uroš bi se bil skoraj zaletel v Aleša. Pri tem je izgubil ravnotežje, komaj se je ujel s poskakovanjem po eni nogi.

»Uh!« je vzdihnil. »Koliko energije zapravi človek na kolesu.«

Izlekel je iz žepa zavitek avstrijskih napolitank in jih začel naglo hrustati.

»Kaže, da se lahko zmeniva za kupčijo,« je Laci pokimal prodajalecu koles. »Enega priračunaj še zame.«

»Ker ste nakupili toliko koles, ti dam enega zastonj,« je rekel prodajalec. »To je moj popust.«

Odšla sta v trgovino. Vesela družčina je še naprej uganjala vragolije na kolesih. Bor se je delal važnega, da se je vozil stoje na drogu kolesa. Aleš pa je med vožnjo skočil z bicikla, ki se je sam odpeljal naprej, potem je stekel za njim, ga ujel in spet zajahal, ne da bi se bajk ustavil. Hani je strmel za njim in živčno zalajal, ko je videl, da se kolo pelje kar brez voznika.

»Važiči!« je vzkliknila Petra. »Toliko časa boste noreli, da bo kdo padel in si razbil nos.«

»To se samo postavljajo pred nami,« je bila prepričana Kristina.

»Najmanj eden samo pred tabo,« jo je zbodla Tanja in pomignila z glavo proti Luku. Kristina je zato zardela, prijateljice so se pa zasmejale.

Laci je prišel iz trgovine. S seboj je pripeljal še kolo zase. Seveda z lučjo in blatniki.

»Laci ima babji picikel,« se je posmejal Miha.

Laci ga je strogo pogledal, potem je rekel:

»Zdaj pa v zbor, taborniški odred Rožnik! Smo taborniki ali zmedena banda? S kolesi se bomo vozili strogo po predpisih. Nobenih cirkusov in neumnosti. To velja za vse skupne vožnje. Na čelu bom vedno vozil jaz, potem pa vsi v gosjem redu za menoj.«

»Tako je Laci v Prekmurju vodil gosi na pašo,« je pripomnil Aleš dovolj glasno, da so ga vsi slišali.

»Gosi je presneto laže voditi kot vas,« mu je mirno odvrnil Laci. »Na koncu kolone bo vedno vozil Bor, ki bo odgovarjal za to, da ne bo nihče zaostajal. Jasno?«

»Kot beli dan,« so mu odvrnili.

Laci je zajahal kolo, drugi so se razvrstili za njim. Že je hotel odpeljati, ko ga je ustavilo besno bevskanje. Hani se je postavil pred kolono in jezno lajal.

»Joj, saj res!« je vzkliknila Tanja in si z rokami pokrila obraz. »Kako bo šel pa Hani z nami? Saj ne bo vsega Prekmurja pretekel peš?«

»Naj se nauči pa voziti pasji bicikel,« ji je zabrusil Laci in se režal vase. »Če znajo to bolhe v cirkusu, se bo naučil tudi on. Saj vedno zatrjuješ, kako pameten pes je.«

Hani je žalostno pogledal v Lacija in molel jezik iz ust.

»Ne, to pa ne!« je odločno rekla Tanja. »Tako se ne grem. Ne bom vozila kolesa, Hani pa naj bi dirjal za mano. Saj mu bi počilo srce od napora, revčku. In tačke si bi utrudil.«

»Groza,« je vzdihnil Laci. »Najbrž ima tudi srce polno bolh. In če bi mu počilo, bi se razletele po vsej okolici. Groza!«

»Veste kaj,« se je vmešal prodajalec, »mislim, da imam za kužka imenitno rešitev.«

»A s kužkom misliš to pasjo mrcino?« je previdno vprašal Laci.

»Prav prijeten kužek je,« se prodajalec ni dal zmesti. »Počakajte malo.«

Izginil je v trgovino.

»Vedno je cirkus zaradi tega pesjana,« je vzdihnil Laci, ki se je ob vsem tem zabaval.

»Cirkus je samo zaradi tebe, ker delaš cirkus zaradi psa,« mu je zabrusila Tanja. »In ne imenuj ga več ne pesjan ne mrcina. Tudi po nemarnem ne!«

Laci je že hotel nekaj odgovoriti, a se je že vračal prodajalec. V rokah je nosil gosto pleteno žičnato košaro in orodje. Z nekaj vijaki je takoj košarico pritrdil na sprednji del kolesa pred krmilom.

»Tako,« je rekel Tanji. »Sicer je namenjena za prtljažnik za knjige ali karkoli, bo pa tudi za psa dobra. To naš servis podarja tvojemu kužku. Če boš dala v košaro še kakšno mehkejšo podlago, se bo vozil prav udobno. Boš videla, psi se zelo radi vozijo na kolesu.«

»Najlepša hvala,« mu je rekla Tanja.

Uroš je imel ravno polna usta rezervnega sendviča, ampak to ga ni motilo, da ne bi zamomljal:

»Trikrat hura za pasjega rešitelja!«

»Hip, hip, hura! Hip, hip, hura! Hip, hip, huráaaa!« se je razleglo po Kodeljevem iz vseh ust. Tudi Laci se je pridružil pozdravu.

Tanja je vzdignila Hanija in ga posadila v košaro. Pes je osuplo strmel okoli sebe, potem se je usedel na zadnjo plat in položil sprednje tačke čez rob košare. Zvedavo se je začel razgledovati.

»No, se zdaj lahko potujoči cirkus odpravi?« je vprašal Laci.

»Ja, s klovnom na čelu!« je rekel Gorazd, kar je spet sprožilo salvo smeha.

Ampak Laci se je naredil, kot da ni nič slišal in je odpeljal. Fantje in dekleta za njim. Bor je bil zadnji.

»Po asfaltu še gre,« je vzdihnil. »Ampak po makadamu bom moral vedno požirati prah cele kolone. To si je Laci nalašč izmislil. Pa še tako počasi goni kot upokojenec tik pred Žalami.«

Tanja se je peljala takoj za Lacijem. Hani se je ponosno oziral okoli sebe. Prav lep razgled je imel. Česa takega še ni doživel. Ves razburjen je zabevskal, kadar jih je prehitel kakšen avtomobil. In ravno ta šmentani Laci mora voziti pred njim, da mu ovira razgled naprej!

2. POGLAVJE

TEŽAVE Z UROŠEM

Vlak je imel na Pragerskem zamudo. Bil je navaden potniški vlak, ki se je cijazil od postaje do postaje, povsod je čakal na lokalne povezave. Pa bi bilo še vse v redu, če mu ne bi bilo treba na Pragerskem toliko časa čakati, da so iz tovrnega vagona na peron zložili kolo za kolesom. Ducat jih je bilo. Strojevodja je slonel na oknu lokomotive in nejevoljno opazoval, kako neka mularija vrešče prevzema kolesa in jih vozi na peron.

Končno! Vsa kolesa so bila na peronu. Strojevodja je živčno razmišljal, zakaj se ljudje vozijo z vlakom, če pa imajo kolo. Kupijo si kolo, potem ga pa naložijo na vlak! Ta je pa lepa.

Postajni načelnik je dvignil svoj črtasti loparček in strojevodja je z olajšanjem pognal lokomotivo. Peljati mora vlak v Maribor, se nato ritensko vrniti na Pragersko in odpeljati potnike, ki bi radi proti Murski Soboti. Le kam gre vsa ta mularija s Pragerskega, ga je grizlo.

Mularija je zložila kolesa na robu postaje. Vsako kolo je imelo na sprednjem delu obešen prtljažni listek. Postajni načelnik je vtaknil loparček pod pazduho in si skrivaj

ogledal enega izmed prtljažnih listkov. Ljubljana-Beltinci je pisalo na njem. Ljubi Bog, torej bo ta mularija tri ure čakala na njegovi postaji, dokler se ne bo vrnil vlak iz Maribora in jih odpeljal v Beltince, ki so zadnja postaja pred Mursko Soboto! Načelnik si je potisnil rdečo kapo globoko na čelo in sklenil, da se bo pametneje umakniti v svojo pisarno.

»Kaj bomo pa zdaj počeli?« je zanimalo Aleša.

»Čakali bomo na vlak,« je rekel Laci. Sedeli so na klopeh ob steni postaje. »Da nam bo hitreje minil čas, preštejte ploščice v tlaku perona. Jaz jih nisem uspel še nikoli natančno prešteti. Enkrat sem jih naštel 482, drugič 483, pa tudi samo 480 jih je bilo nekoč.«

»Laci ne zna šteti,« se je smejala Petra.

»Mogoče pa misli, da mu vsakič kdo ukrade kakšno ploščico in je zato število različno,« se je ponorčevala Kristina.

»No, pa jih ti preštej, Petra, ki se delaš tako pametno!« jo je izzival Laci. »No, daj!«

»Menda nisi štel vsake posebej?« se je začudila Petra.

»Seveda. Hodil sem po njih in štel: ena, dva, tri, štiri...«

»Kaj takega se lahko spomni samo Prekmurec,« se je režal Aleš. Začel je šteti ploščice po širini. »No, tule jih je petnajst,« je ugotovil in potem precej dolgo štel ploščice po dolžini perona. »Dvaintrideset!« je oznanil. Vzel je kos papirja in računal: »Če pomnožimo petnajst z dvaintrideset, dobimo... dobimo točno 480 ploščic. Je to tako težko?«

»To zna vsak tepec, kakor vidimo,« ga je zavrnil Laci. »Že v osnovni šoli se naučimo izračunati ploščino pravokotnika. Ampak zdaj pojdi štet ploščico za ploščico in zagotovo se boš pri štetju zmotil. Potem moraš začeti še enkrat in tako ti minejo dolge ure do prihoda vlaka. A kapiraš, v čem je štos?«

»Prekmurski štos mi niso všeč,« je rekel Aleš. »Rajši

se bom kratkočasil tako, da bom po vokmanu poslušal Guns and Roses. To je zabava! Du du du dum!«

Nataknil si je slušalke na glavo in se ves posvetil poslušanju nabijanja glasbe. Laci je razočarano skomignil z rameni. Preletel je s pogledom svojo taborniško čredico.

»Eden manjka,« je ugotovil.

»Da se nisi spet zmotil pri štetju?« se je zahihitala Tanja.

»Ne. Uroš! Kje je Uroš?«

Ampak vprašanje je bilo že odveč. Uroš je pravkar stopil iz restavracije, ki je bila v postajnem poslopju. Žepe je imel nabasane prav sumljivo. Imel je poseben brezrokavnik, ki mu ga je bil prinesel oče iz Francije. Brezrokavnik iz zelenega platna je bil pravzaprav sešit iz samih žepov. Spredaj sta bila spodaj dva velika žepa. V vsakega so šli štirje sendviči z žemljo. Zgoraj sta bila manjša žepa, za po dve žemlji vsak. Kajti edino merilo za prostornino žepov je bilo za Uroša to, koliko sendvičev je spravil vanje. Na hrbtu sta bila samo dva velika žepa z zadrigo, v vsakega je šlo šest sendvičev.

Tokrat sta bila hrbtna žepa prazna. Uroš se je zadovoljil s tem, da si je napolnil sprednje žepe, v levici je imel že napoln pojedeni sendvič, v desnici pa pločevinko kokakole.

»Kaj bi rad, Laci?« ga je vprašal s polnimi usti. »Kaj pa vpiješ? Saj veš, da sem lahko samo tam, kjer je kaj hrane.«

Hani se je takoj postavil pred Uroša in repkal toliko časa, dokler mu ni Uroš prepustil zadnje četrtinke sendviča s sirom in šunko.

»Naj ti bo,« je rekel Uroš, »saj jih imam še veliko.« Potrepljal se je po žepih. Potem si je poiskal miren kotiček na klopi ob robu perona, kjer se je lahko povsem nemoteno posvetil hrani.

Družčina pa se je lepo zabavala. Že zaradi tega, ker je

tokrat Laci pustil svojo razglašeno kitaro doma. Celo uro so se šli uganjevanje predmetov in oseb. Na vrsti je bila pravkar Petra. Nekaj si je zamislila, kar je bilo videti na peronu, drugi so jo spraševali.

»A je živo?«

»Je.«

»Oseba?«

»Ja.«

Z vprašanji so hitro zožili izbor osebe. Kdor je dobil pritrdilen odgovor na svoje vprašanje, je lahko nadaljeval, sicer je moral odstopiti in ugibanje prepustiti naslednjemu.

»A je suhec?« je vprašala Tanja in gledala v svojega Bora.

»Ne,« se ji je zasmejala Petra.

»Torej je debelko?« je nadaljevala Barbara.

»Je.«

»A je Uroš?«

»Bravo, uganila si!« je priznala Petra.

»Ampak to ne velja,« se je pritožil Miha, ki je imel smolo v igri in je na svoja vprašanja največkrat dobil negativni odgovor. »Uroša sploh ni videti na peronu. Pravilo pa je, da moraš osebo ali predmet, ki se uganjuje, videti s prostim očesom.«

»Jaz nisem kriva, saj je bil še ravnokar tukaj,« je rekla Petra. »Nisem računala s tem, da bo vmes izginil kot kafra.«

»Že spet je v restavraciji, kje pa!« je menila Andreja. »Joj, koliko ta poba poje. To ni resno. Samo hrana mu hodi po glavi.«

»Bor,« je rekel Laci, »pojdi no po Uroša v restavracijo. Naj nam bo na očeh in za božjo voljo, povej mu, naj se neha toliko basati!«

Bor je počasi odšel v restavracijo, kjer je izpil eno kokakolo, preden se je vrnil. Nemočno je razširil roke:

»Ni ga!«

Pogledali so še v toaletne prostore, v čakalnico, pa ga ni bilo nikjer.

»Krščen Matiček, fiks laudon!« je zarohnel Laci. »Če mi Bor ne dela sivih las in pleše, mi ju pa Uroš. Le kam se je spet potepel?«

»Saj je še debelo uro in pol do odhoda vlaka,« je pomirjevalno rekla Kristina. »Se bo že prikazal.«

»Ali pa ne! Se je že tudi zgodilo, da ga nismo videli dva dni,« se je jezil Laci. »Če se bo tako obnašal, mu bom prepovedal vstop v Prekmurje!«

»Pa amen!« ga je Bor zbodel z njegovo priljubljeno frazo.

Tedaj so se odprla vrata pisarne in na peron je prišel postajni načelnik. Nič kaj dobre volje ni bil videti.

»A pogrešate kakšnega požeruha?« jih je vprašal.

»Ja! Kje pa je?« je hotel vedeti Laci.

»Pojdite z menoj,« mu je pomignil železničar in globoko vzdihnil.

»Ostanite tukaj in da se mi nihče ne gane!« je Laci zabičal odredovcem in odšel za postajnim načelnikom.

V pisarni je bilo kaj videti. Najprej je bil tu Uroš, ki je skesano gledal v tla. Na mizi je bil kakšen ducat storžev mlade koruze. Za Urošem pa je stal starejši kmet, ki je imel čez skromno obleko moder delovni predpasnik, kate-rega en rob si je zataknil za pas, da ga ni oviral pri hoji. Gledal je pisano izpod čela in brki so mu jezno sršeli pod nosom.

»A je vaš?« je planil kmet.

Laci je pokimal. Zadeva mu je bila takoj jasna.

»Kradel je! Na moji njivi je kradel koruzo!« se je jezil očanec. »Kar mi ni toča pobila, kar mi niso pokradli cigani in pohodili vojaki, mi boste pobrali izletniki. Vrag vas pocitraj!«

»Bil sem tako lačen,« je zatarnal Uroš v opravičilo.

»Vse sendviče sem pojedel, kar so jih imeli v restavraciji, pa sem si mislil, da bi si spekel mlado koruzo. Pri stari mami na Dolenjskem smo jo vsake počitnice pekli.«

»Ampak ne s tuje njive,« je rekel Laci. »Te ni sram? Tabornik, pa zmikavt! Izgini na peron in me tam počakaj. Se bova že še pogovorila.«

»Laci, saj nisem hotel, nisem vedel, da je gospodu že toča vse pobila,« je zatarnal Uroš, rdeč v obraz kot puran. »Sem mislil, ko je tako velika njiva, da se ne bo poznalo.«

»Tišina in na peron!« je ukazal Laci kar se da ostro.

»Oprostite!« je Uroš še rekel kmetu in odšel na peron.

»Ta bo še velik razbojnik!« je godrnjal kmet. »Pa še takle tatinski suknjič ima. Sami žepi! Spredaj in zadaj je imel nabasano turščico, da je prišel z njive v moje naročje okrašen kot zeleni Jurij!«

»Hm, gospod, hmm, najprej se vam moram opravičiti,« je rekel Laci. »Fant mi je ušel iz nadzorstva. Rad bi vam poravnal škodo.«

»Kako mi boste povrnili škodo?« se je še vedno jezil kmet. »A boste storže s selotejpom prilepili nazaj na stebela, kaj?«

»To ravno ne,« je rekel Laci, ki mu je šlo že na smeh. »Ampak ta koruza je končno nekaj vredna. Če bi jo prodali na trgu, bi z njo zaslužili. Zato bi vam jo rad odkupil, da bi poravnal škodo.«

»A na trgu bi zaslužil s koruzo?« se je zasmel kmet. »Pri teh cenah in pri tej vladi že ne. Samo zgubo bi si zaslužil.«

»No prav,« ga je miril Laci. »Rad bi od vas kupil to koruzo. Že od mladih nog nisem več jedel pečene koruze. Vi ji rečete turščica, mi v Prekmurju pa kukurca.«

»Prekmurec ste?« ga je vprašal kmet. »Potem niste mestni škric?«

»Nak!« je Laci ponosno odkimal. »V Beltincih imajo

moji starši kmetijo. Zato vem, kako vam je pri srcu, če vam otroci rabutajo koruzo.«

»Ah, razposajeni so in nepremišljeni,« je zagodrnjal kmet, ki se je medtem že pomiril.

»No, koliko bi radi za to koruzo?« je vztrajal Laci.

»Dajte no mir! Za nekaj piškavih koruznih storžev mi menda ja ne boste plačevali,« je kmet odmahnil z roko. »Saj nisem revež. Dosti zemlje imam in zaradi malo koruze me ne bo konec. Kar specite si jo, naj vam tekne. Ampak fantom povejte, naj drugič rajši pridejo vprašat, če bi radi jedli koruzo. Takšen je red pri nas. Radi damo, vendar ne na silo!«

»Hvala lepa!« je rekel Laci.

Kmet je vzdignil zamaščen in povaljan klobuk v pozdrav in odšel skozi druga vrata pisarne, ki so vodila na cesto za postajo. Laci je rekel postajnemu načelniku:

»Same sitnosti so. Mestni otroci. Komaj jih krotim. Mogoče bodo zdaj ostali skupaj do prihoda vlaka, če bomo pekli koruzo. A mogoče veste, kje bi lahko zakurili?«

»Zakurili?« je zavreščal postajni načelnik in izbuljil oči. »A zdaj bi mi radi še postajo zažgali? Ste zmešani?« Za hip je pomolčal, potem je rekel bolj prijazno: »Veste kaj, pojdite k moji ženi, pa si specite koruzo v ognjišču. Prtljago pustite kar na peronu,« je še dodal in se zarežal: »Tu na kmetih kradejo samo meščani, zato se ne bojte za svoje stvari.«

Laci je stopil na peron in zaklical družčini:

»Vsi sem! Uroš pa naj straži prtljago!«

Uroš je rad ostal daleč proč od Lacija. Vsi so se nagnetli v pisarno.

»Vsak naj vzame eno koruzo,« je Laci pokazal na mizo. »Spekli si jo bomo.«

Družčina je bila presenečena, saj je že izvlekla iz Uroša,

kaj se mu je zgodilo. Koruze je bilo ravno prav. Za vsakega ena. Laci je vzel dve.

Postajni načelnik jih je peljal čez cesto v hišico, kjer je imel domovanje.

»Žena!« je zavpil v veži. »Pripeljal sem ti nekaj nepripravov, ki bi si radi spekli ukradeno koruzo.«

»Ježeš, kje ste jo pa narabotali?« je vila roke ženica, ki se je prikazala med vrati.

»Pri Pintariču,« se je smejal mož. »Pa so se potem pobotali in jim jo je podaril.«

»Ta mladina! Kaj ga ne ušpičite!« je rekla ženica in hitro odprla vratca v peč. »Srečo imate, da je ravno pravšnja žerjavica. Tamle so pa trske za peko.«

Laci je z vsake koruze oskubel ličkanje, potem pa v koren zlatorumenega storža zabodel okoničeno trsko. Potisnil jo je Alešu v roke:

»Tako! zdaj si jo pa peci. Stalno jo moraš počasi obračati, da se ti ne bo zažgala.«

Potem je pripravil koruzo še drugim. Pol se jih je gnetlo pri vratcih štedilnika in počasi vrtelo koruze. Drugi so čakali, da bodo prišli na vrsto.

»So se včasih takole prehranjevali?« je ugibal Aleš.

»Samo pastirci na paši,« je rekel Laci.

»Ste jo narabotali?« je bila radovedna Tanja.

»Včasih,« je Laci zardel. »Največkrat z njive staršev katerega od pastirjev. Tako da nismo drugim delali škode. Narabutana koruza je najslajša. Včasih pa nas je ravno sredi peke zalotil kakšen kmet in smo morali bežati z napol pečeno koruzo. Tudi krompir smo pekli v žerjavici.«

»Potem pa to ni tak greh?« je spraševala Kristina.

»Lepo ni, greh pa tudi ne,« se je vmešala gospodinja. »Greh postane takrat, kadar te zalotijo.« Smejala se je in postavila na mizo veliko glinasto skledo in šop žlic. »Da boste laže čakali, kdaj se bo spekla koruza. Kar za mizo!«

Tisti, ki niso pekli, so se usedli za mizo in začeli pridno zajemati z žlico.

»Mhmmm,« je Petra pohvalila jed. »To je pa dobro. Kislo mleko, naribane kumarice, soljeno, popoprano in papricirano. Odlično! Kdo bi si mislil, da gre to skupaj.«

Pridno so zajemali. Na polovici so se komaj ustavili, da je ostalo še za druge, ki so ta čas že spekli koruzo. Zamenjali so se ob peči in za mizo. Zdaj so eni pekli, drugi pa prigrizovali pečeno koruzo in zraven zajemali nenavadno mlečno jed.

»Škoda, da ni Uroša zraven,« je vzdihnil Miha.

»Sreča, ne pa škoda!« se je zgrozil Bor. »Ta bi sam pomlatil celo skledo, še preden bi jaz z žlico trikrat zajel.«

Ko so od koruze ostali samo še obrani storži, so jih zmetali v peč in se poslovili. Zahvalili so se prijazni postajenačelnikovi ženi in se vrnili na peron.

»Kje ste pa bili toliko časa?« se je začudil Uroš, ki je s Hanijem stražil prtljago bolj za kazen kot iz potrebe.

»Oh, ko bi ti vedel, kaj vse smo jedli!« so mu začeli pripovedovati. »Najprej pečeno koruzo. Pa kislo mleko s kumaricami. MHMMM!«

»Kaj? Mojo koruzo? Jaz sem nosil glavo naprodaj za to koruzo, vi pa ste mi jo požrli! Brez mene?« je bil Uroš kar solzen od obupa. »In še domače kislo mleko ste dobili? Z mukaricami? Pardon, s kumaricami.«

Smejali so se njegovemu obupu.

»To je bilo pa tako,« je rekel Laci čisto mirno, »da smo mi za koruzo kmeta prosili, ti pa si jo ukradel. Zato smo mi jedli pečeno koruzo, mhmmm, sladko pečeno koruzo, ti pa ne!«

Uroš je povесil glavo. Imel je polna usta sline. V želodcu mu je tako vedno krulilo. Zdaj ga pa še takole mučijo s pripovedovanjem o tem, kaj vse so jedli.

Nenadoma se je zdrznil. Vsi okoli njega so bili čisto

tiho. In nekaj je tako čarobno dišalo. Dvignil je glavo in z nosom v nekaj butnil.

Laci mu je tik pred nosom držal pečeno koruzo. To je bilo! Ampak Uroš se je ni upal vzeti. Spet je sklonil glavo.

»Saj praviš, da je ne zaslužim,« je zastokal in s kotičkom oči poškilil na lepo zapečeno poslastico.

»Saj je ne zaslužiš, ampak od lakote te tudi ne bomo pustili umreti,« se mu je smejal Laci. »Dovolj huda kazen je že bila, da si ostal brez kislega mleka s kumaricami. Le vzemi, preden se premislim. In upam, da si bil zadnjič v življenju med zmikavti!«

»Rabutarji,« ga je popravil Uroš in hlastno segel po koruzi. Začel jo je obirati spretno in naglo kot veverica.

»Ti si pa kot stroj za luščenje koruze,« se mu je zasmejala Barbara, kajti Uroš je v hipu obral koruzni storž do zadnjega zrna.

Praznega je ponudil Haniju:

»Oprosti, črnavselj, ampak samo to je še ostalo. Boš?«

Hanza je previdno ovohal storž, potem se je namrdnil, dostojanstveno odvrnil glavo in odkorakal proč, kot da se ga vse skupaj sploh ne tiče.

Tedaj je iz mariborske smeri ritensko prisopihal vlak. Strojvodja je obupano zavil oči proti nebu. Že spet si bo nabral zamudo, kajti na peron se je kriče spustila mularija in začela riniti kolesa proti prtljažnemu vagonu. To je bila prav tista množica koles, ki so jih pred tremi urami jemali dol.

Od jeze si je strojvodja snel z glave železničarsko kapo in jo z vso silo zagnal ob tla.

3. POGLAVJE

NA SVISLIH

Navadni potniški vlak je prisopihal na železniško postajo Beltinci točno po voznem redu ob šestnajstih popoldne. Strojvodja se je vso pot od Pragerskega trudil, da bi iz lokomotive iztisnil kar se največ da, in tako mu je uspelo nadomestiti zamudo zaradi nakladanja koles.

Tokrat so taborniki Lacijevega odreda imeli že prakso pri sprejemanju koles in so jih naglo in ročno postavili na peron v času, ki je bil predviden za postanek. Strojvodja si je olajšano obrisal potno čelo s pisanim robcem, ki je bil črn od saj, in na znamenje z loparčkom je zadovoljno odpeljal proti zadnji postaji v Murski Soboti. Postajni načelnik je s pogledom radovedno ošinil skupino otrok, kolesa in psa, potem pa se umaknil v svojo pisarno. Ker ni bil domačin, ga vse skupaj ni dosti zanimalo.

Odredovci so stali na peronu pred skromno postajno hiško in se razgledovali. Pod nogami jim je škripal bel pesek. Mimo njih so tekli železniški tiri in dišalo je po katranu, s katerim so bili premazani železniški pragi.

»Tole so Beltinci?« se je začudil Luka. »Takele velikan-ske stolpnice imate? In kar brez oken?«

»Tisto niso stolpnice,« je rekel Laci. »Še manj pa Beltinci. To so silosi za krompir. Jeseni kmetje od blizu in daleč vanje spravijo svoj krompirjev pridelek, ki ga potem od tod z vlakom razvažajo po vsej državi.«

»Kako pa vejo, čigav je kateri krompir, če vsega pomešajo v silosu?« se je začudil Uroš.

»Saj je vseeno,« je pojasnjeval Laci. »Ko kmet odda krompir, mora biti določene kakovosti. Potem mu ga stehtajo in dobi potrdilo. Kolikor ton ga je pripeljal, toliko ga lahko odpelje iz silosa. Nekateri pridelajo čez dvesto ton.«

»Najbolj debel krompir se pa ve, da je Lacijev,« se je posmejala Kristina.

»Konec debate!« je Laci prekinil razpravo, ki je zanj zašla v zelo neprijetne vode. »Gremo, pa amen! Zdaj smo v Prekmurju in se obnašajte dostojno. Ne bi rad, da bi se še leta govorilo, kako je Kolarjev Laci pripeljal v Prekmurje tolpo Zaletencev.«

»Kdo pa so Zaletenci? A je to kakšen prekmurski izraz?« se je začudil Miha.

»Zaletence imenujemo prebivalce sosednjega Veržeja, ki je že na drugi strani Mure, na Štajerskem,« se je zasmel Laci. »To so nekakšni Butalci. Uporabljamo pa to ime tudi širše, za vse, ki so prek Mure. Tu smo sami Slovenci in za nas so Prekmurci na drugi strani Mure: Štajerci, Kranjci, Dalenjci...«

Zajahal je kolo in počakal, da so si vsi na prtljažnike natovorili nahrbtnike. Potem je pomahal z roko naprej kot v kakšnem kavbojskem filmu in počasi odpeljal, drugi pa za njim.

Komaj so zavili okoli železniške postaje, že so zagledali prijetno vasico.

»So tole Beltinci?« je Laciju zavpil Uroš, ki je tokrat vozil tik za njim.

»Ne, to so Bratonci,« mu je odvrnil Laci. »Beltinci so nekaj kilometrov naprej.«

»Pa zakaj se potem postaja imenuje Beltinci, ne pa Bratonci?« se je začudil Uroš.

»Zato, ker so Beltinci občina!« je zavpil Laci. »Ker so Beltinci večje in pomembnejše naselje od Bratoncev. Zdaj pa ne čakajte, ampak vozite v gosjem redu za mano, ker je tole že magistralna cesta, ki je zelo prometna.«

»Ga ga ga!« je zagagal Uroš. »V gosjem redu ali v gosjem deru.«

Kmalu so se pripeljali mimo prvih beltinskih hiš. Laci jim je za velikansko staro poslopje na levi zavpil, da je to nekdanji grofovski marof ali pristava, grofovsko kmečko posestvo.

Sredi naselja je Laci zavil na desno in jih pripeljal v velik park, v katerem je bil razpadajoč grad. Ustavili so se.

»Tole je bil vse do druge vojne grad grofov Zichyjev,« je povedal Laci. »Po vojni so ga čisto zanemarili, tako da se napol podira in nihče več ne prebiva v njem. Zdaj se bomo odpeljali skozi park do cerkve, ki so jo dali obnoviti isti grofje.«

Pred cerkvijo so se znova ustavili. Bila je lepa stavba s tremi zvoniki, zgrajena v benečanskem slogu. Na desni so bile velikanske platane, ki so dajale razkošno senco.

»Ob večjih praznikih je pod temi platanami semenj,« je povedal Laci. »Ampak zdaj pojdite s kolesi peš previdno za menoj. Vam bom pokazal nekaj, česar še niste videli.«

Laci se je ustavil na robu pod krošnjo zadnje platane in jim pokazal s prstom na streho župnišča.

»Joooj!« so šepnili vsi v en glas. »Štorklje!«

Na vrhu župniškega dimnika je bilo veliko gnezdo iz dračja in v njem sta stali dve štorklji: beli s črnimi krili in z rdečim kljunom. Mirno sta si s kljunom čistili perje, ne da bi se zmenili kaj dosti za okolico.

»Štorklja je simbol Prekmurja,« je rekel Laci s skoraj slovesnim glasom. »Gorje tistemu, ki bi jo poskušal preganjati, kaj šele loviti. No, zdaj pa gremo, saj jih bomo po Prekmurju še dostikrat videli. Skoraj v vsaki vasi je kakšno gnezdo.«

Odpeljali so se naprej. Najprej čez mostiček, ki je prečkal blaten potok Črnc, po katerem so gagale race in gosi, potem pa pri gostišču Zvezda na desno. Po kakšnih sto metrih vožnje je Laci zavil na levo in znašli so se sredi prostornega kmečkega dvorišča.

»Tako, pa smo doma!« je ponosno rekel Laci. »Malo počakajte tule, da nas najavim, sicer bo starše kap, če nas zagledajo toliko na kupu.«

»Kaj bi nas kap!« se je oglasil moški glas z leve. »Odkar imamo Lacija, smo vajeni vseh mogočih presenečenj.«

Ozrli so se. Na levi je bil hlev z gospodarskim poslopjem. Tam je stal sivolas očanec v modrem delovnem predpasniku čez hlače in karirasto srajco. Na glavi je imel potlačen zamaščen klobuk. Oči so se mu poredno svetile. Pod sivimi metlastimi brki mu je visela kmečka pipica, iz katere je zadovoljno pihal.

»Oča!« je zardel Laci in stopil k njemu, da ga je objel.

»A so to vse tvoja deca?« ga je spraševal oče in se smehljal. »No, dokler nimaš svojih, lahko tuje vodiš po svetu.« Odtrkal je pipico ob peti čevlja in se začudil: »Pa se menda niste z bicikli pripeljali iz Ljubljane?«

»Ne, ne, s potniškim smo prišli, bicikle smo naložili na vlak,« je povedal Laci.

»No, pa jih zložite tamle na gumno, da bodo pod streho,« je rekel oče. »Bo še nevihta nocoj. Upam, da ne bo toče.« Oziral se je po nebu. »Nad Goričkim je vse črno.«

Otroci so zložili kolesa na gumno. Naslonili so jih na steno parme, ki je bila zvrhana snopja, da se bo osušilo, preden ga bodo omlatili.

»Jezuš Marija in Sveti Jožef, kdo je prišel!« se je zaslišal krik z verande pred hišo. Po stopnicah je prihajala dobrodušna ženica v črni obleki, s črnim predpasnikom in kockasto sivo oglavno ruto. »Naš Laci! Samo da si prišel! Pa toliko dece! Pridite no gor, saj morate biti lačni in žejni!«

»Laci, ti imaš imenitno mamo,« je vzdihnil Uroš. »Tako je, kaj so bistvene stvari.«

Veranda je bila dolga kakih dvajset metrov, ob vsej hiši. Tla so bila iz zbite gline. Nanjo se je prišlo po petih stopnicah. Na desni strani je bila dolga miza, okoli nje pa dovolj klopi in stolov za vse.

»Le posedite se, dečica,« je govorila Lacijeva mama Margit. »Tako vam bom prinesla kaj za pod zob.«

Pohitela je v kuhinjo, odkoder se je kmalu vrnila z veliko lončeno skledo pletenih pogač iz jajc in mlečnega vzhajanega testa.

»Jejte, deca, vem, kako je bil Laci vedno lačen v vaših letih. To so vrtanki. Za prvo silo bodo, ta čas pa vam pripravim domačo malico. Še dobro, da je Laci pisal, kdaj pridete.« Tedaj je zagledala Hanija, ki se je motal vsem med nogami. »A ti si pa Hani? Kakšen lep pesek. Laci mi je že večkrat pisal o tebi. Čakaj, sem ti prihranila kost od nedelje.«

Prinesla mu je iz hladilnika veliko kost od svinjske krače. Hani jo je previdno povohal, potem jo je zgrabil z zobmi in urno odnesel v kot verande, kjer jo je spustil med sprednje šape in začel navdušeno glodati.

Otroci so jedli slastne vrtanke.

»A tako?« se je smejala Tanja. »Da si o Haniju že večkrat pisal? Očitno ne slabega, če je dobil za dobrodošlico tako veliko kost.«

Laci je samo zardeval in nekaj godrnjal.

Vrtanki so hitro skopneli. Uroš je komaj še naglo

zgrabil zadnji kos, da je kar zapraskal z nohti po dnu lončene sklede.

»Nič ne hiti, Uroš,« mu je rekel Laci. »Pri nas gotovo ne boš lačen.«

In res je mati iz hiše začela nositi nove sklede. Na sredo mize je postavila zasko in nože za mazanje, košaro rženega domačega kruha, čebulčke, na kose narezano temno zeleno mesnato papriko in paradižnik. Zraven pa sol in poper.

»Le postrezite si, do večerje je še daleč,« jih je vabila.

»Bo tudi večerja?« se je navdušil Uroš. »Jaz bom kar ostal v Prekmurju. Prekmurje, moj najljubši, najljubejši kraj!«

Že si je namazal kos kruha z zasko, ki si jo je rahlo osolil, zraven pa prigrizoval zelenjavo. Ker so bili že ves dan na poti, so bili pošteno zlakoteni in domača malica jim je vsem teknila. Zraven so pili domači jabolčnik.

Ko so se do sitega najedli, jih je Laci peljal na svisli. Z gumna so po dolgi lestvi splezali na hlevsko podstrešje, kjer je bilo še za dober meter sena.

»Tule bomo spali,« jim je povedal Laci.

»Hura! Na senu! Prav mehko je,« se je Miha vrgel na seno in se zadovoljno valjal.

»Kako diši!« je vzdihnila Kristina in globoko dihala.

»Po travi, rožah in zeliščih,« je ugotovila Barbara.

»Vsak naj si izbere svoj kotiček in si razgrne odejo,« je ukazal Laci. »Jaz bom spal tule poleg lestve. To je moj priljubljen kotiček, kadar sem doma.«

Začeli so razgrinjati odeje, ki so jih sneli z nahrbtnikov. Za vzglavje so si pod odejo pri glavi nabasali malce več sena. Bor je razgrnil odejo poleg Tanje. Tudi drugi zaljubljeni pari so pazili, da so si pridobili skupen prostor.

»Lahko imaš odejo poleg mene,« je Tanja rekla Boru, »ampak če ponoči smrčiš, je bolje, da se preseliš zdaj, kajti če te bom selila jaz, bo joj!«

»Nobenih neumnosti ponoči,« jih je opomnil Laci. »Sicer bom moral razporediti fante posebej in dekleta posebej.«

Smeje se so si urejali ležišča in se med seboj zbadali. Le Uroš si je ogledoval šop sena in se odkrito čudil:

»Le kako se lahko krave zredijo od tako puste hrane? Fej!« Izpljunil je nekaj bilk. »Čisto neužitno je.«

Zvečer jih je Laci peljal na sprehod med polji, tako da so ajdove žgance in mleko, kar so dobili za večerjo, pomlatili, kot da že ves dan ne bi nič jedli. Potem so zlezli na svisli k počitku. Svetili so si z žepnimi baterijami. Vsak se je zleknil na svojo odejo. Pogasili so luči in zavladala je trda tema.

Nekje je bila cerkvena ura. Bor je prijel Tanjo za roko. Ni mu je umaknila, ampak mu jo je hvaležno stisnila, kajti ponoči jo je bilo na svislih strah.

»Še nikoli nisem spala zunaj,« mu je šepnila. »Ali bodo letali netopirji?«

»Saj to ni zunaj, pod streho je,« ji je zašepetal Bor.

»Misliš, da so tu pajki in vešče?« je Kristina tiho rekla Luku.

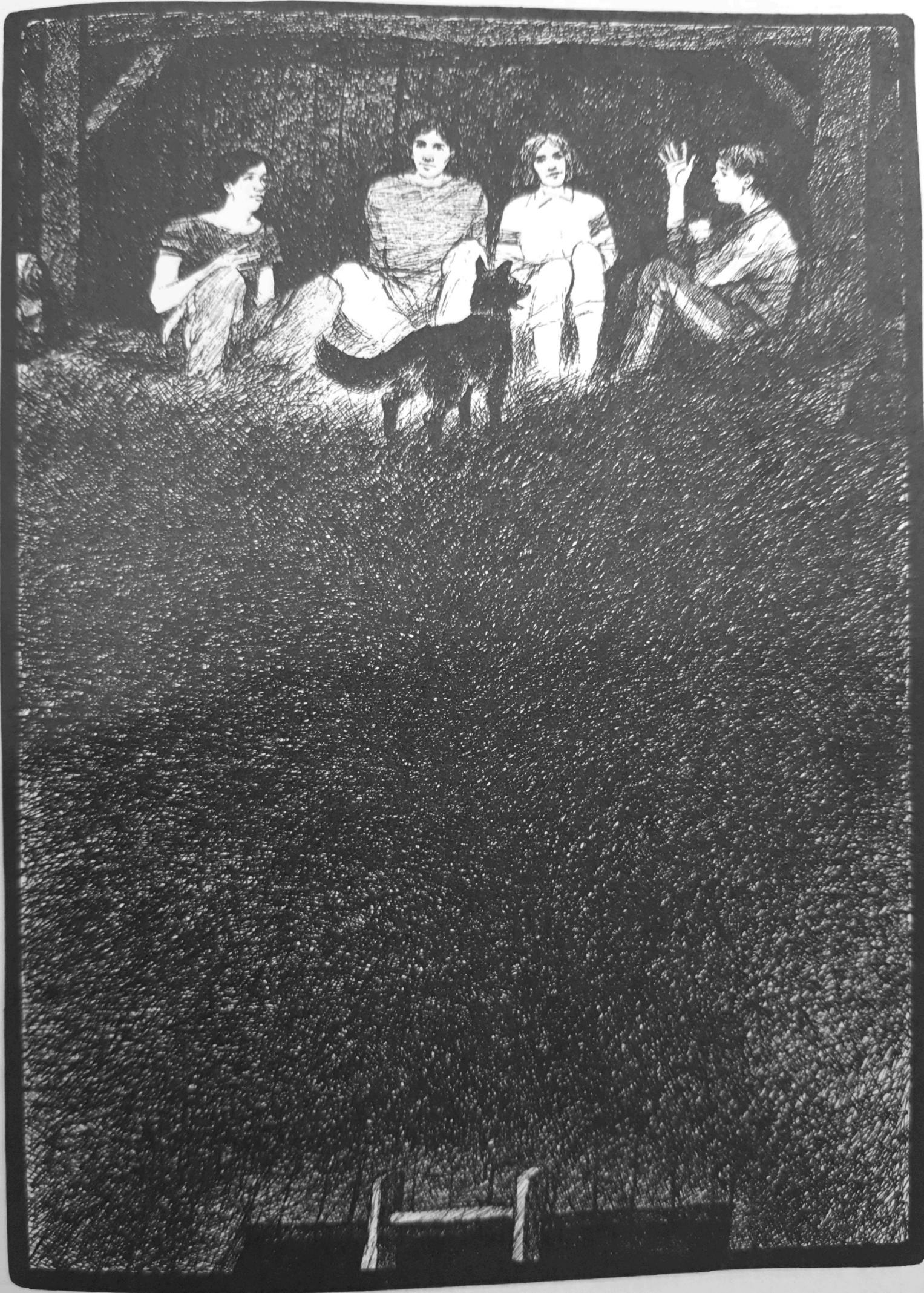
»Edina vešča sem jaz in letam okoli tebe,« ji je šepnil v odgovor.

»Tišina!« je zagrmel Laci, da so se kar zdrznili. »Jutri je še en dan in lahko se boste pogovorili o vsem.«

Molčali so in prevzeti od svežega zraka so drug za drugim tonili v sladek spanec.

Hani je ležal na tleh, poleg lestve, ki je peljala na svisli. Bil je za stražarja. Toda podeželske vonjave so ga skoraj omamile. Zato je kmalu zatisnil oči. Še v snu je vohal zajce, jerebice, prepelice, srne in fazane, katerih vonjave so mu prišle v nos med večernim sprehodom.

Zato je kdaj pa kdaj mignil s tačkami, kot da teče, in tiho zabevskal.

LUČ V GRADU

Sredi dopoldneva so Beltinčarji že spet strmeli, ko so videli nenavadno kolesarsko procesijo. Na njenem čelu se je peljal Kolarjev Laci, ki so ga vsi poznali. Ampak tako leseno se še nikoli ni držal kot danes. Se mu vidi, da je postal učitelj v velikem mestu. Za njim se je peljalo šest fantov in pet deklet. Ampak to ni bilo še nič. Ena od deklet je imela na sprednjem delu kolesa košarico, iz katere je kukal prijazen črn psiček in kdaj pa kdaj zabevskal na mimoidoče vaščane. Zato so vaščani, ko so izvedeli, da gre za Lacijeve tabornike, kolesarsko povorko krstili za pasjo procesijo.

Laci jih je popeljal po celih Beltincih in jim predaval krajevno zgodovino, ki je bila polna zanimivih zgodbic. Najprej so se odpeljali do grajske pristave na koncu vasi.

»Tole je marof, grajska pristava grofov Zichyjev, ki so bili gospodarji velikega kosa Prekmurja. Njihova posest je segala od Mure nad Dokležovjem, meja je tekla nad Gančani čez Turnišče in navzdol do Lendave pa nazaj k Muri. To je bilo velikansko posestvo, ki so ga lastniki obdržali vse do konca prve svetovne vojne. Potem so jim

večji del zemlje odvzeli in razdelili revnim kmetom, vendar so vse do druge vojne obdržali še precejšen kos posestva. Kar dve petini najboljše prekmurske zemlje je imelo v rokah enajst veleposestnikov,« je razlagal Laci. »Kmetje so imeli močvirna in nerodovitna polja, zato so živeli v veliki revščini. Tukaj, kjer smo zdaj, je imel grof Zichy svoja gospodarska poslopja. V njih so bili živina, orodje, vozovi in sem je spravljal pridelke, dokler jih ni prodal. Seveda ni sam skrbel za posestvo, temveč je rajši udobno živel na Dunaju in v Pešti, kjer je imel svoje dvorce. Tja mu je oskrbnik pošiljal izkupičke, ki mu jih je prinašalo bogato beltinsko posestvo. V Beltinski grad je prihajal samo na veselice in na lov z razposajeno plemiško družbo.«

»To je bilo krasno biti grof,« je vzdihnil Uroš. »Ves dan so te stregli.«

»So te stregli, ja,« mu je oponesla Tanja. »Ampak zato so morali ubogi kmetje stradati in garati na grofovih poljih. Jaz že ne bi hotela tako živeti, na račun tujih žuljev.«

»Od kod pa sploh pride ime Beltinci?« je Kristino pestila radovednost.

»Nekoč,« je začel Laci, »so imeli v tej vasi veliko belo kobilu, ki je pila samo iz velikega glinastega vrča. In po tej Beli, kot so imenovali kobilu, se je vas začela imenovati Belotinci. Vsa prekmurska imena vasi so takšna. V Dekležovju so imeli lepa dekleta, v Ižakovcih lepe hiže, na Melincih je bilo dosti mlinov, ki so mêlo mleli, Turnišče ima ime po velikem cerkvenem turnu...«

»Je mêla moka?« je spraševal Miha.

»Ja, tu malce drugače govorimo,« je pokimal Laci.

»Kadar se pogovarjajo vaščani med seboj, jih komaj kaj razumem,« se je zgrozila Andreja.

»Laci! Povej nam kaj po prekmursko!« so ga zaprosili.

»Pri cerkvi!« jim je obljubil. »Gremo tja.«

Pri beltinski cerkvi, posvečeni svetemu Ladislavu, ko

jim je razkazoval notranjost in razlagal, da jo je ob prelomu stoletja dal obnoviti in prezidati grof Zichy, katerega kosti počivajo v cerkveni grobnici, je začel nena doma govoriti v narečju. Čeprav je govoril počasi in razločno, so se morali pošteno potruditi, če so ga hoteli kaj razumeti.

»Gda so bëltinsko cërkev zídali pa je gòtova bíla i so krížec dëjvali na tōren, tē se je nesrēča zgódila. On, kí je krížec gori nēseo, je mametlív grátao. Namēsto ēdne lüknje je vido tri i tak nēj znao, vu štèro bi djáo krížec. Záto píta, vu štèro lüknjo naj dène. Májster njèmi skričí, da vu srédno. Potòm je pa právo lüstvi, naj Bogá mòli, ár je ov zgòraj vu vèlkoj nevàrnosti. Ov zgòraj kòmaj dène krížec vu lüknjo, se njèmi zvtí mámica i spadne dol. Spòdaj je pa stào èden žídov, kí je nê mòlo Bogá. Tòmi žídovi je spàdno ov na ràme i ga je osmríto, a njemi sàmomi se pa na vèlko čüdo nìkaj nê prigòdilo.« Laci se je smehljaje ozrl po odredu. »No, ste me kaj razumeli?«

»Še kar,« so mu pritrdili. »Kakšen čuden jezik!«

»Lep, ne čuden,« jih je ponosno popravil Laci. »Grad v soseščini smo si ogledali že zadnjič. Ker se podira, se ne sme v njegovo bližino. Zato vas rajši peljem v gostišče Zvezda, ki ji sicer po starem rečemo Pri Ritoperu. Vsakemu plačam en sok.«

Potem se je ozrl k Urošu, ki je ves čas nekaj žvečil. »Sendviče si plača vsak sam,« je dodal.

»Ni treba!« je vzkliknil Uroš. »Tvoja mama me je založila do kosila. Polne žepe brezrokavnika mi je natlačila. Sendviče iz rženega kruha in zaseke. Paprike, čebulčke. Pa cel žep bučnic. In sončnično seme. Ne boj se zame, dokler sem v oskrbi tvoje mame.«

Zasmejali so se. Tudi drugi so imeli polne žepe bučnega semenja in ga spotoma grizljali.

V gostilni so zasedli tri vrtne mize, ki so jih staknili

skupaj. Ko so dobili pijačo, sta prisedla dva fanta, malo starejša od Lacija.

»Oho, glej ga, Lacija in njegovo pasjo procesijo!« je rekel eden in prijateljsko treščil z dlanjo Lacija po hrbtu, da se je kar zašibil.

»Mirko in Joužek!« se je razveselil Laci. »Moja stara pajdaša.«

»Vidim, da ste že bili pri gradu,« je pomenljivo dejal Mirko. »Ste šli noter?«

»Kje pa, saj se že podira,« je zanikal Laci.

»Škoda, škoda,« je Mirko zmajal z glavo in se poredno nasmihal. »Torej niste videli grajskega straha?«

Mladina je napela ušesa.

»Kaj imate v gradu strah? A straši?« je vprašal Uroš in za hip pozabil žvečiti kos kruha.

»Seveda,« je potrdil Joužek. »Če boste lepo prosili Mirka, vam bo povedal vse o groznih rečeh, ki so se že dogajale v beltinskem gradu.«

»Saj me ne bo treba prositi,« je rekel Mirko in pomignil natakari: »Tri velika točena, prosim! Laci plača!«

Laci je zmajal z glavo, Mirko pa se ni pustil motiti. Ko je dobil pivo, je pihnil v peno in odpil dolg požirek. Potem si je s hrbtno stranjo dlani obrisal usta in začel:

»Ljudje so že skoraj pozabili, kakšna grozodejstva so se že dogajala v tem gradu. V njem so prebivali najprej tolovaji, ki kmetom niso delali škode, pač pa so ropali grofe in druge bogatine po okolici. Zato se je zbralo prekmursko plemstvo in pregnalo razbojnike iz gradu.« Mirko je za hip pomolčal in odpil požirek piva. »Prvi grof, ki je stanoval v gradu, je bil zelo hudoben. Nekoč je siromašnim kmetom po krivici vzel najlepšo zemljo in jih s tem pahnil v še večjo revščino. Kmetje so ga preklinjali do smrti. Zato grof, ko je izpustil dušo, na onem svetu ni imel več miru. Skoraj vsako noč se je pripeljal v grad v

ognjeni kočiji, ki so jo vlekli štirje žareči konji. Vrata so zaklepali, postavljali straže, pa ni prav nič pomagalo. Okoli desete ure zvečer so se vsa vrata hkrati odprla in pokojnik je med strašnim grmenjem pridrvel v grad, kjer je ostal do polnoči. Ko je ura odbila polnoč, tedaj se je grof iz gradu odpeljal in vrata za njim so se sama zaprla.«

»Ne me hecat!« se je posmejal Bor. »Menda ne verjame v takšne zgodbe?«

»To bi bil odličen video,« se je navdušil Gorazd. »Zraven pa glasba od Pink Floydov Ognjene kočije.«

»Dajte mir!« je rekel Uroš. »Mene pa zanima, kako se je to končalo. Je še kaj naprej?«

»Seveda,« je pokimal Mirko. »Nazadnje so se zbrali trije pogumni plemiči in so vso noč v grajski sprejemnici igrali karte. Ob enajstih se je v sobi nenadoma prikazal pokojni grof v ognjeni opravi. Malo je pogledal okoli sebe po sobi in odšel. Tako nekaj noči zapored. Končno se je eden od plemičev opogumil in mu je rekel: Pridi, dragi grof, izpij z nami kozarec vina, saj ga je sveti Janoš blagoslovil. Pokojnik je stopil k mizi, izpil vino in rekel: Bog vam poplačaj, na to sem že dolgo čakal. Potem je izginil in ga niso videli nikoli več.« Mirko je pogledal naokrog po napetih obrazih in se zasmel. »Vidite, zato ne smete nikogar žejnega pustiti. Natakarica! Še enkrat pivo, otrokom pa sokove!«

Laci je zavijal z očmi ob misli na račun, ki ga bo plačal, toda Mirko je to rundo sam poravnal.

»Ampak zgodbe še ni konec,« je rekel Mirko. »Ta grof je imel hčerko in njen mož, se pravi grofov zet, je v svoji oporoki ukazal, naj po krivici odvzeto zemljo vrnejo kmetom. Njegov naslednik pa mu po smrti ni hotel izpolniti te želje, kajti človeški pohlep je neizmeren. Zato je v tisti grajski sobi, v kateri je bil spravljen testament, vsako noč nastal grozen ropot. Toda graščak se ni dal. Nekega dne

je odnesel testament k župniku. Ta je oporoko spravil pod oltarno marmorno ploščo v cerkvi in od takrat je ropot ponehal. Pač pa zato graščak in župnik nista imela miru na drugem svetu. Pokopali so ju na levi strani v cerkvi in ponoči sta večkrat vstala iz grobov in se z žarečima mečema preganjala okoli oltarja.«

»A veste še kakšno pravljico?« je bila navdušena Kristina. Mirko je zmajal z glavo.

»Otroci, to niso pravljice. To se je v beltinskem gradu vse zares dogajalo. Še marsikaj bi vam lahko povedal. O čarovnicah, o vragu, ki je strašil pri Prêkletovih, pa o zakladih, ki so zakopani v gradu, ampak zdajle ne bo več časa. Poldan zvoni in pri nas mora vsak pošten človek oditi domov, ko odzvoni. Saj se bomo še srečali!«

Spil je pivo do konca in se poslovil.

»Škoda, da je že odšel, ko pa tako zanimivo govori,« je rekel Uroš z žarečimi očmi. »Še posebej tiste zgodbe o zakladih v beltinskem gradu bi rad slišal. Zanimivo, zanimivo.«

»Gremo rajši domov!« je predlagal Laci. »Mati nas gotovo že čaka s kosilom.«

Popoldne so se odpeljali na izlet do Bogojine. Tam so si ogledali znamenito Plečnikovo cerkev, ki jo je dal postaviti bogojanski župnik Ivan Baša. Vračali so se pozno zvečer, tako da so se do Beltinec pripeljali že v trdi temi.

Pred Beltinci je Uroš zaostal na kolesu in pomignil Alešu, naj počaka z njim.

»Ne obirajta se,« jima je zabičal Bor, ki je vozil zadnji.

»Nekaj mi nagajajo prestave. Malenkost. Takoj te bova ujela,« je rekel Uroš.

Vozil je vstric z Alešem in mu šepnil:

»Ko prideva na sredo Beltinec, bo Laci zavil na levo proti domu, midva pa bova naredila en džiro okoli gradu. Saj jih bova ujela še pred domom.«

»Kaj pa boš pri gradu?« se je začudil Aleš.

»Grem pogledat, če se vidijo ognjene kočije,« je rekel Uroš in se posmejal. Seveda ni verjel v takšno srečo, da bi videl ognjenega grofa, le razpadajoči grad je imel zanj poseben mik in sam ni vedel, kaj ga je gnalo k njemu.

V križišču sredi Beltincec je kolona pasje procesije zavila na levo. Aleš in Uroš, ki sta zdaj vozila zadnja, pa sta pognala naravnost in mimo cerkve pripeljala do gradu. Bila je tema kot v rogu, le grajska silhueta se je temno zarisala na mesečinastem nebu. Masivna glavna stavba s tremi okroglimi stolpi.

Nenadoma se je Uroš zdrznil.

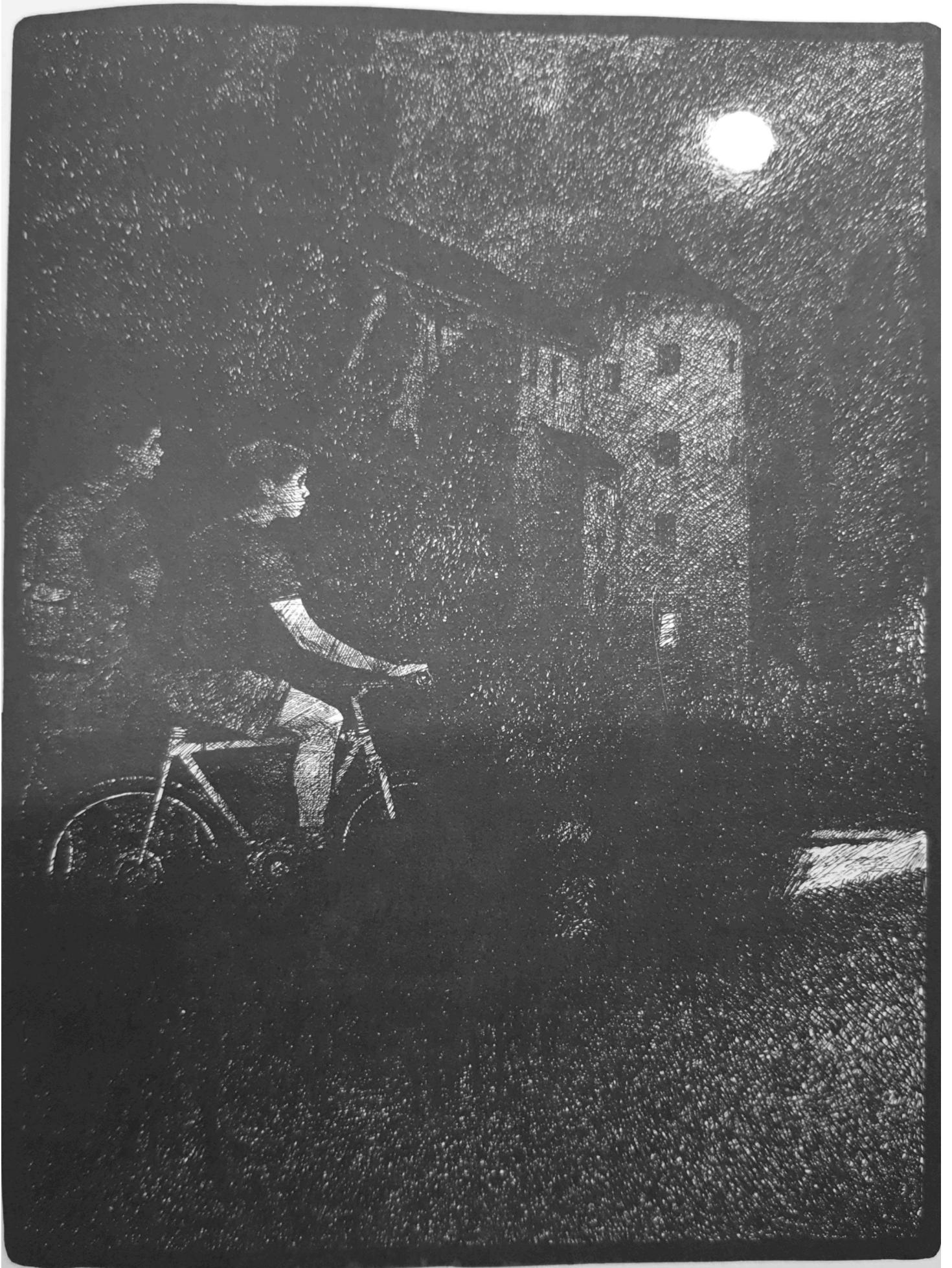
»Glej! Glej!« je tiho kriknil Alešu. »V desnem stolpu je luč.«

Res je bila v pritličnem oknu okroglega grajskega stolpa na desni medla svetloba. Za hip je močnejše zažarela, potem je postajala vse bolj medla, dokler ni povsem izginila. Zavladala je trda tema.

»Je bil to ognjeni grof?« je šepnil Uroš.

»Ne vem, ampak zdi se mi, da bo najbolje, če jo takoj pobriševa,« je predlagal Aleš.

Z vso močjo sta pritisnila na pedala in zdrvela nazaj na glavno cesto. Prijatelj je sta ujela še ravno za rep, ko so zavijali s ceste na domače dvorišče. Nihče ni opazil, da ju nekaj časa ni bilo.

5. POGlavJE

ZA KRUH JE TREBA

TRDO DELATI

»Pokonci!« je vpil Laci. »Pokonci, zaspanci, svita se že!«

Fantje in dekleta na svislih so se počasi prebujali in si meli oči. Uroš se je napol dvignil in zagledal Lacija, ki je stal na lestvi in se jim režal. Uroš je pogledal na uro.

»Saj je šele pol pet zjutraj,« je zgroženo ugotovil in mežikal kot žaba v solati. »Kaj pa noriš sredi noči?«

Zvrnil se je nazaj v seno in blaženo zaprl oči. Toda Laci je bil neizprosen.

»Gremo! Gremo!« jih je priganjal. »Presenečenje imam za vas. Danes bomo mlatili!«

»A prazno slamo?« je zazehal Bor.

»Ne, pač pa polno. Rž bomo mlatili z električno mlatilnico. Tega še niste videli. No, al bo kaj? Vstanite?«

Počasi so se vsi zdramili in Laci jih je prepričal, da so se spustili po lestvi na gumno. Pred studencem so se umili v čeburu vode, potem so še vsi zaspani posedli za mizo na ganku, kjer jih je že čakala mati Margit s toplo ječmenovo kavo in slastnimi vrtanki.

»Kje je pa mlatilnica?« je spraševala Tanja. Pojedla je

že in na trati pred verando krtačila Hanijev kožušček. Hani se je stegoval in se ji nastavljal, kajti krtačenje je imel zelo rad.

Laci ji je že hotel odgovoriti, ko se je zaslišalo za vogalom hiše brnenje traktorja in ropotanje. Iz za vogala je na dvorišče traktor pripeljal mlatilnico, kot kmečki voz dolg in za moža in pol visok stroj, ki je imel železna kolesa in je zato ropotal in rožljaj kot tank. Hani je zabevskal in prestrašeno pobegnil na verando.

Stroj se je ustavil pred gumnom. S traktorja je skočil suh starejši kmet v delovnem predpasniku in pomahal s kapo, ki si jo je za hip snel z glave. Zdaj, ko je ropot ponehal, se je Hani plašno prikazal z verande in se delal, kot da bi ne bilo nič. Previdno je ovohaval veliko pošast na dvorišču, potem je pri zadnjem kolesu dvignil tačko in ga pomočil. Ko je opravil svoje, je popraskal z zadnjima tacama po travi in dostojanstveno odkorakal.

»Mlatilnici pri nas pravimo mašin, tole je pa mašinister Rousov Tinek,« je razložil Laci. »Drugod zdaj mlatijo že s kombajnom kar na poljih, le moj oče je še tako staromoden, da požanje rž in jo omlati po starem. S Tinekom imata posebno veselje in ljubezen do te mlatilnice. V mladosti sta jo skupaj kupila, in dokler ni bilo kombajnov, sta z njo služila lepe denarce. Tako da je naša mlačev bolj folklorni obred kot pa potreba.«

Potem jih je začel razporejati za težake. Uroš in Gorazd sta morala po lestvi splezati pet metrov visoko na vrh snopja, ki je bilo zloženo v parmi skoraj do strehe. Zato je bilo pod strešniki peklenko vroče. Od tam sta morala vleči snope iz skladovnice in jih metati na tla gumna, kjer sta jih Aleš in Bor nabadala na trirogelne lesene vile in podajala na mlatilnico Laciju. Laci jih je razvezoval in podajal mašinistru Tineku, ki je snop za snopom počasi spuščal v odprtino ropotajočega stroja. Zobci in valji so z

rezkim brenčanjem zgrabili snop in ga požrli. Spredaj je iz tulečnega stroja letela slama, ki so jo z lesenimi vilami zajemali v parih Miha in Luka ter Tanja in Kristina. Ko se je na kupu nabralo precej slame, jo je en par odvlekel okoli hleva, drugi pa je začel kopičiti nov kup. Za hlevom sta Miha in Luka predala slamo sosedovima Miciki in Joužeku Peterka, ta sta iz slame gradila raztegnjeno kopico, ki so ji rekli òslica, kar pa z ôsli ni imelo nobene zveze. Tako se pač to imenuje, ker mora vsaka stvar imeti svoje ime.

»Da pa ne pride do zamenjave med òslico in ôslom,« jim je razložil Laci, »rečemo v Prekmurju podolgovatemu kupu slame òslica, sivčku pa somár.«

Za mlatilnico je stal Lacijev oče, ki so ga starejši klicali kar Pištek, čeprav je bil v resnici Štefan.

»Tule prav vse na glavo postavijo,« je rekel Aleš.

»Torej soptavijo,« se je smejal Uroš na vrhu parme in vrgel snop navzdol tako, da je priletel Alešu na hrbet, da se je kar opotekel.

»Daj no, pazi!« je Aleš ogorčeno zavpil Urošu in si otepal slamo z obleke.

»Saj sem pazil, zato sem te pa zadel!« je zavpil Uroš in metal nove snope na tla.

Hani je veselo tekal od enega do drugega, repkal in včasih nalajal mašin, ki je izpuščal tako čudne in hrupne zvoke. Potem je odkril posebno zabavo. Ko je par pri slami nagraabil slamo na kup in ga začel z vilami vleči po tleh okoli hleva, je Hani zabevskal in se pognal na slamo ter se pustil vozariti do oslice. Potem je naglo pridirjal okoli vogala nazaj in čakal na naslednji par, ki bo spet vlekel slamo. Vsi so se smejali Hanijevemu navdušenju nad takšno vožnjo.

Oče Pištek je za mlatilnico na cevi s posebno kljuko pritržil dve vreči, ki sta se naglo polnili z zrnjem. Ob strani

pa so iz stroja letele pleve v nastavljeno košaro, spleteno iz vrbovega protja. Ko je bila košara polna, jo je Andreja zamenjala s prazno, polno košaro pa odnesla za hlev na gnojišče. Tam je bila Barbara z lesenimi grabljami in je streseno pleve enakomerno ravnala po vsej površini.

»Bo vsaj manj smrdelo,« je rekla Petri, ki je od mašine že prinašala naslednjo košaro.

Tako so delali vse dopoldne. Mlatilnica je ropotala in tulila tako glasno, da se ob njej skorajda ni bilo mogoče pogovarjati. Vsak stavek je bilo treba skričati na ves glas. Poleg tega se je močno prašilo. Droben črn prah jim je silil v oči, nos in grlo, da so se morali neprestano odkašljevati. Pot, ki jim je tekel po obrazih, je v črnem prahu risal smešne bele sledi.

»Takšni smo kot zamorci!« se je smejal Uroš. Zdaj je bilo že tako malo snopja v parmi, da ga ni mogel več metati navzdol, ampak sta z Gorazdom morala vlačiti snop za snopom do velikih vrat v parmo in jih podajati na gumno. Skladovnica se je vidno nižala.

»Res smo kot zamorci!« je Uroš ponovil Alešu.

»Kaj praviš?« se je zadrl Aleš.

»Ta zlodej preveč ropota, da bi kaj razumel!« mu je zavpil Uroš.

»Nič ne razumem, ker mašin tako ropota!« mu je kriče odvrnil Aleš.

Uroš je obupano odmahnil z roko in odšel po nov snop.

Tik pred poldnevom so podali na mlatilnico zadnji snop. Laci ga je razvezal in ga podal mašinistru Tineku.

»Prav tega sem iskal!« je zavpil.

»Zakaj pa?« ga je vprašal Bor.

»Ker je zadnji!« mu je smeje se dejal Laci. »Se pravi, da smo zmlatili.«

Tisti hip je mašinister Tinek splezal s stroja in ga ugasnil. Zavladala je gluha tišina.

»Huraaaa! Zmaga je naša!« je zavpil Uroš.
»Kaj pa vpiješ?« ga je vprašal Aleš. »Saj nismo gluhi. Še bobniči nam bodo popokali v tej tišini od tvojega tuljenja.«

»Pridne težake si imel, Laci,« je pohvalno pokimal Tinek. »Za mestno deco so se presneto dobro izkazali.«
»Vsi pred kopalnico v vrsto!« je ukazal Laci. »Po tuširanju pridite na verando.«

Tisti hip je v vaški cerkvi začelo zvoniti poldan. Vaščani so se prekržali. Oče Pištek je zadovoljno rekel:

»Ravno prav smo končali. Poldan, za obed zvonil!«

Naglo so se stuširali in drug za drugim sedali za svojo veliko mizo na verandi. Iz kuhinje so moški prinesli še eno mizo, za katero so posedli Kolarjev oče Pištek, mašinstar Tinek in Peterkova dva: Micika in Joužek. Odrasli so pridno segali po slatini in domačem kislem vinu, mladina pa je dobila jabolčnik v črnih glinenih vrčih, ki so ga ohranjali hladnega. Vsi so bili žejni, da je bilo joj, zato je Laci komaj sproti prinašal dovolj pijače na mizo.

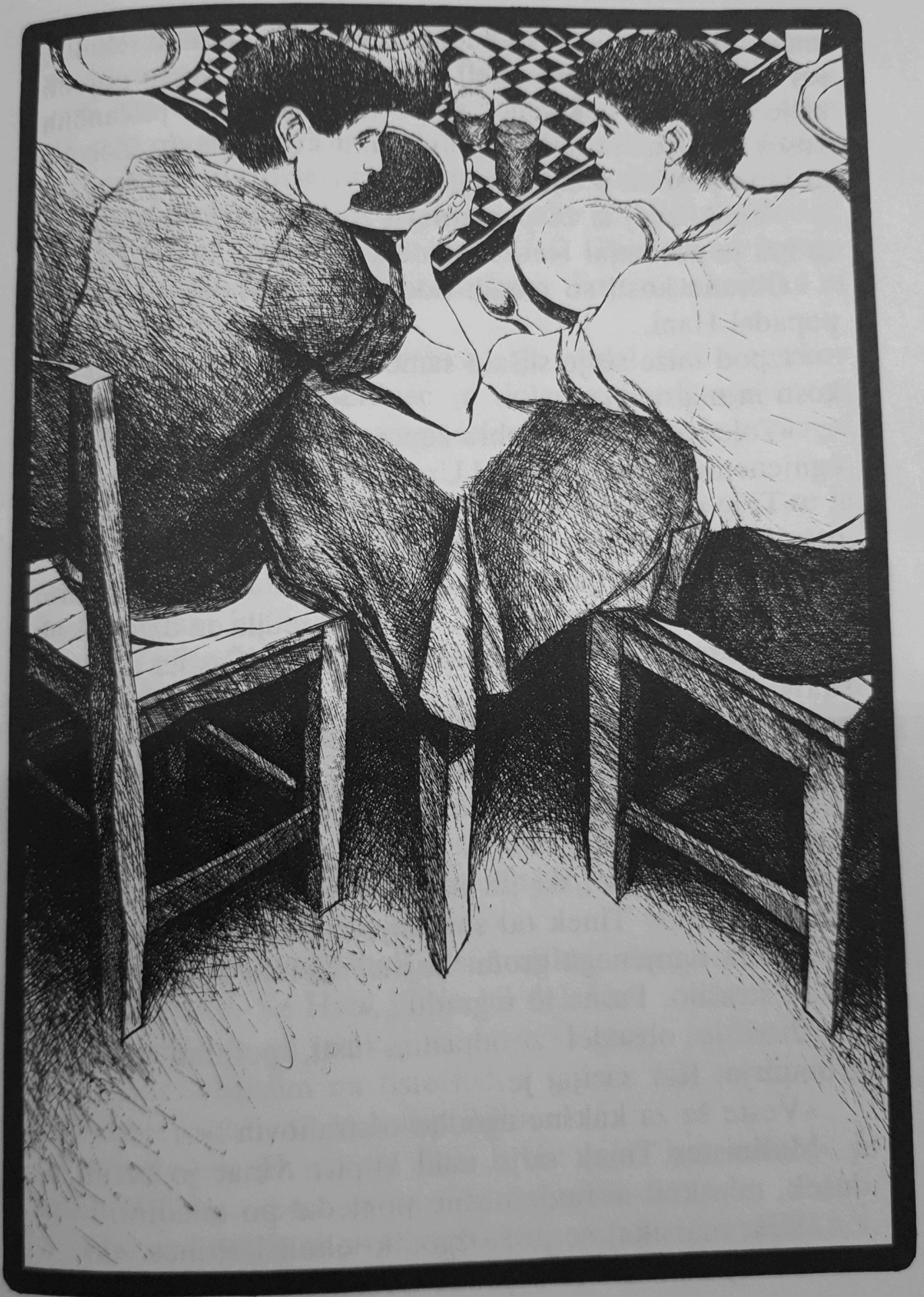
»Jabolčnika še nisem pil, je pa dober,« je rekel Uroš in si nalil nov kozarec.

»Le pazi, da se te ne bo prijel,« ga je posvaril Laci, »saj je v njem odstotek ali dva alkohola.«

»Ni šans,« je odvrnil Uroš. »A za jest bomo kaj dobili?«

»Ni šans!« se mu je posmehnil Laci.

Toda Urošu se je razjasnil obraz, saj je Lacijeva mama že začela nositi na mizo. Najprej kislo župo iz rdečega zelja, petelina in iz slabših kosov piščanca. Potem pohane piceke, pogreto svinjsko meso iz tunke in krompir v oblicah, prelit s kislo smetano, pa dušen stročji fižol, prepražen na drobtincah in maslu, polit z ocvirki. Za konec pa so bili vrtanki, orehova potica in vse mogoče drobne sladice, ki jih je mama naredila že pred nekaj dnevi. Ker so bili lačni, je bilo najprej slišati eno samo

cmokanje, srkanje in srebanje juhe, ki jim je silno teknila, saj že od zajtrka niso imeli ničesar v ustih. Ko so pojedli zelje in juhino tekočino, so se lotili obiranja piščančjih kosov in Uroš je našel na krožniku kurjo glavo. Zdrobil jo je in posrkal iz nje možgane.

»Vidiš, zdaj si že pametnejši za ene kurje možgane!« se mu je posmejal Rousov Tinek.

Obrane kosti so metali pod mizo, kjer jih je hlastno popadal Hani.

Izpod mize se je slišalo samo hreščanje ob drobljenju kosti in mlaskanje.

»Tole je bila tako dobra župca, da bi gotovo teknila še ognjenemu grofu,« je rekel Uroš in si naložil še en krožnik.

»Ti je pa Kavašev Mirko zadnjič zmešal glavo s svojimi pravljicami,« se mu je posmejal Laci.

»To niso pravljice!« je vzkliknil Aleš. »Sinoči, ko smo se vračali iz Bogojine, sva z Urošem naredila en džiro okoli gradu in sva v grajskem stolpu videla luč. Častna taborniška!«

Uroš ga je pisano pogledal, kaj izdaja njune skrivnosti.

»Prenapeto domišljijo imata,« je Laci zmajal z glavo. »Kakšen odsev avtomobilske luči sta videla, vidva pa takoj o ognjenem grofu.«

»Le pusti deco, da jih ne boš krive vere učil,« se je vmešal Rousov Tinek od sosednje mize. »Mogoče sta pa res videla ognjenega grofa. Saj ne bi bilo prvič, da bi v gradu strašilo. Pa ne le v gradu...«

Uroš je obsedel z odprtimi usti, polnimi mesa in krompirja. Kar zazijal je.

»Veste še za kakšne zgodbe o strahovih?«

Mašinister Tinek si je nalil kupico vina, jo zvrnil na dušek, mlasknil in hudomušno pogledal po mladini:

»Hja, marsikaj se je že zgodilo okoli Beltinec.«

»Povejte nam!« je zaprosil Uroš.

»V Beltincih je bil nekoč kmet Horvat, ki je imel čudovitega žrebca,« je začel Tinek. »Tega žrebca je imel rajši kot vse na svetu. Venomer ga je česal in krmil, tako da celo ob nedeljah ni imel časa iti k maši. Zato je kmet, ko je smrt storil, se pravi, ko je umrl, tudi vsako noč na žarečem žrebcu domov prijahal. Tako je bilo vse dotlej, dokler se ga domači niso naveličali. Prodali so lepega žrebca in denar razdelili siromakom. Potem pokojnika ni bilo več domov.«

»Takih zgodb je še veliko,« je vedel tudi Peterkov Joužek. »Tu blizu Beltinec so dolgo videvali ognjenega pastirja, ki je ognjene ovce pasel, pri tem pa mu je pomagal pasti ognjeni pes.«

»Za mladino bo bolj zanimivo cvetenje denarja,« se je nasmejal Lacijev oče Pištek. »Ponoči se v Prekmurju večkrat vidi plamenčke, ki se prižigajo malo nad zemljo in čez nekaj hipov izginejo. Ljudje pravijo, da to denar cvete. Trdijo, da je treba na kraju, kjer se vidi tak plamen, vreči blagoslovljen molek, potem pa kopati. Toda pri kopanju se ne sme spregovoriti niti besede, ker se potem zaklad pogrezne še globlje v zemljo.«

»Ja, bratonski zvonar Škafar je že videl takšen ogenj,« je potrdil Peterka. »Vendar ni imel pri sebi blagoslovljenega molka, in ker je vseeno kopal, ni našel zlatnikov, ampak samo staro konjsko podkev.«

Odrasli so se nasmihali in si mežikali, otroci so se basali s sladkarijami. Še Hani jih je bil deležen.

»Mogoče je pa res kaj na vsem skupaj,« je zamišljeno dejal Bor. »Mislim na tiste luči v gradu. Saj strahovi ne potrebujejo luči, to je kot pribito.«

»Predvsem jih pa ne boli hrbet tako kot mene,« je vzdihnil Uroš. »Smo se pa fino nagarali.«

»Ja, za ljubi kruhek je treba trdo delati,« je rekel Laci. Ko so se najedli, so pometli parmo, ki je imela tako

kot gumno tla iz steptane gline, pomešane s plevami. Potem so nastlali po tleh čez meter visoko slame.

»Tako!« je dejal Laci. »Zdaj bomo spali tu spodaj v parmi. Bo manj vroče kot na svislih pod streho.«

Bilo je tudi bolj zračno, saj je bila parma ograjena z letvami, med katerimi je bilo po kakšnih pet centimetrov razmika. Haniju je bilo tu spodaj dosti bolj všeč, saj mu ni bilo treba več spati na gumnu. Z elegantnim zaletom je skočil na slamo in stekel k Tanjini odeji, kjer se je udobno zvil v klobčič. Smrček je globoko zaril v slamo, ker je bil prepričan, če on ne vidi drugih, tudi oni ne vidijo njega.

Poleg tega je slama tako prijetno dišala po poljskem vetru, po miših in cveticah.

6. POGLAVJE

NA PAŠI

Proti večeru je Laci spustil iz hleva vse štiri krave in razposajenega telička. Nagnal jih je v sadovnjak za hlevom, da so se lahko pasli.

»Tako, zdaj smo pastirski odred,« je ugotovil Laci. »Paziti moramo, da nam krave ne bodo ušle na sosedovo.«

Posedli so se pod starim orehom in klepetali.

Kadar se je katera od krav preveč približala robu sadovnjaka, je Miha stekel k njej z dolgo leskovo šibo in jo odgnal bolj na sredo sadovnjaka. Pri tem mu je vneto pomagal črnavelec Hani, ki je imel očitno v krvi tudi nekaj pastirskih lastnosti. Z veseljem je tekal za Mihom in lajal na vsako kravo, ki se ni hotela takoj odpraviti s sosedovega pašnika.

»Ti boš še dober pastirski pes,« ga je pohvalil Laci.

Čez čas je Hani že povsem dojel svoje pastirske naloge. Miha, ki se mu ni dalo neprestano vstajati in tekati za kravami, je samo pokazal na neubogljivo žival in rekel psu:

»Hani! Daj no! Naženi jo, Hani!«

In bolhač se je pognal urno kot blisk in oblajal kravo, da se je nejevoljno umaknila. Če ni zaleglo samo lajanje,

se je renče pogнал proti njenim zadnjim nogam in se naredil, kot da jo bo šavsnil. To je vedno zaleglo.

Ko je Hani opravil svojo nalogo, je ponosno prikoral nazaj pod oreh, pogledal po zbrani družbi in počakal, da ga je Miha pohvalil in pobožal. Potem se je zleknil v travo, položil glavo med sprednji tački in s pogledom budno spremljal krave, še posebej nemirnega telička, ki je dolgo tekal sem ter tja po sadovnjaku, dokler se ni umiril in se začel pasti.

»Prav krasno je na deželi,« je vzdihnila Kristina in pri tem posebej ljubeče pogledala Luka.

»Res krasno, če le ne bi bilo pikajočih komarjev in sitnih muh,« je nejevoljno pripomnil Gorazd in se z dlanjo počil po stegnu, kamor se mu je bil pravkar brenče spustil krvoželjen komar.

»Čez čas bi se navadil,« mu je rekel Laci. »Še zmenil se ne bi za pikanje mrčesa. Če se ne praskaš, te sploh ne srbi.«

»Vse kosti me bolijo od metanja snopov na mašin,« je potožil Bor.

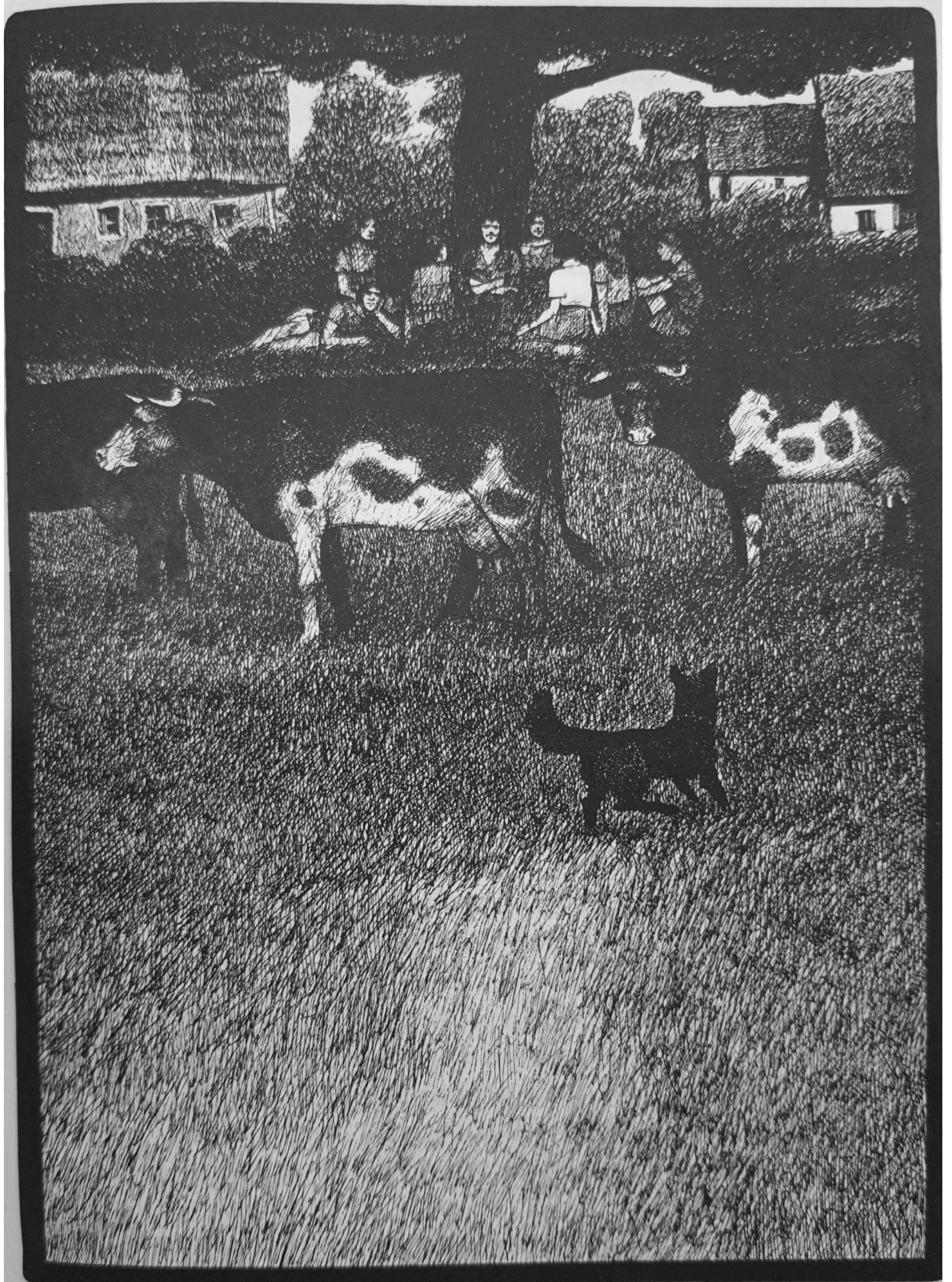
»Kmet mora trdo delati na polju in doma od prvega svita do trde teme,« je modroval Laci. »Ni mu lahko. In nobenih počitnic nima, nobenega morja. Ne more kar pustiti živine in oditi. Treba je vsak dan krmiti piščance, race, krave, pujceke. Že samo s tem je vsak dan dovolj dela. Kje je še delo na polju.«

Uroš in Aleš sta počasi vstala in se oddaljila.

»Da ne bosta šla koruze krast!« ju je v šali opomnil Laci.

»Kje pa!« je zategnil Uroš. »Na rob sadovnjaka greva gledat, če je na poljih kaj zajcev ali pa fazanov.« Na koncu sadovnjaka, pod mogočno lipo, pa je rekel Alešu: »Poslušaj, dobro idejo imam!«

»Nikar,« je zastokal Aleš. »Ko si imel zadnjič dobro idejo, sva se znašla v hudih škripcih. Kar spomni se.«

»To že,« je zavzeto dejal Uroš, »ampak priznati moraš, da se nama je splačalo. In bilo je zelo razburljivo. Meni je že malce dolgčas na kmetih. Pa je tako blizu nekaj skrivnostnega in razburljivega.«

»Kaj pa?« se je začudil Aleš. Potem je zagledal Uroševe nenavadno bleščeče oči in zastokal: »Joj, ne! Saj vem, kaj se ti mota po tvoji zmedeni buči. Grad!«

»Natančno to,« je hitro pokimal Uroš. »Saj si slišal Bora. Sicer je gumpec, ampak včasih le ugane kakšno bistro. Je rekel, da strahovi ne potrebujejo luči.«

»Kaj pa, če je zares ognjeni grof?« je plašno vprašal Aleš in javsknil ob misli na kaj takega.

»Beži no! Kdo pa še verjame v pravljice? Preveč videov in grozljivk si gledal na televiziji,« ga je zavrnil Uroš. »Nekdo se ponoči klati po gradu. In midva bi lahko odkrila, zakaj.«

»Brez mene,« se je takoj uprl Aleš. »Laci naju bo obesil za pete, če mu bova spet kakšno ušpičila.«

»Daj no, saj bo vse kul, ker ne bo izvedel,« ga je miril Uroš. »Ponoči, ko bodo vsi spali, se bova odtihotapila do gradu in ga raziskala. Zvečer si pripravi žepno svetilko. Le glej, da ne boš zaspal.«

»Saj ti pravim, da ne grem zraven,« se je še vedno branil Aleš. Toliko, da ni zašklepetal z zobmi.

»»Reva!« je Uroš zaničljivo pljunil v travo. »Menda me ne boš pustil na cedilu?«

»Kaj, če bi vzela s sabo še Gorazda?« je predlagal Aleš.

»Ne, to morava opraviti čisto sama. Gorazd bo vse sčvekal,« je bil Uroš trdno odločen. »Le pomisli, kaj vse naju lahko čaka v gradu. Skrivnosti... zakladi...«

»In strahovi...« je zategnil Aleš, ki je bil v obraz že ves zelen od strahu.

»Ne bodi no šleva,« ga je prepričeval Uroš. »Obljubi mi, da boš šel z mano, saj nisi pezde.«

»No, prav, obljubim,« se je vdal Aleš. »Ampak če bo postalo prenevarno, mi ti obljubi, da se bova takoj vrnila.«

»Obljubim,« je Uroš slovesno dvignil roko kot v prise-go. »Saj sploh ne bo nobene nevarnosti.«

Počasi sta se vrnila k družbi. Laci je ravno razlagal, kako je čista neumnost govorica, češ da pasje bolhe ne gredo na človeka. Tanja mu je srdito ugovarjala:

»Nate še človeške bolhe ne grejo, kadar si tako zoprn!«

Laci se je obrnil k Urošu in Alešu:

»No, sta ujela kakega zajca?«

»Še videla ga nisva,« je rekel Uroš. »Nobenega zajca ni bilo.«

»Drugič morata vzeti s seboj sol,« jima je svetoval Laci. »Pri nas v Prekmurju lovimo zajce tako, da jim natresemo soli na rep in potem te počakajo. Čisto krotki postanejo.«

»Zakaj pa potem svojim kravam ne natreseš soli na rep, da ne bi uhajale na sosedovo?« ga je zbodel Uroš.

»Preveč ste že duhoviti zame,« se je smejal Laci. »To je zato, ker ste stalno v moji družbi. No, pojdemo v hišo. Fantje, vsak naj prime eno kravo, jaz bom telička.«

Miha, Bor, Uroš in Gorazd so prijeli vsak eno kravo za jekleno verižico, ki so jo imele obešeno okoli vratu. Laci je hotel zgrabiti teličkovo vrv, ta pa je odskočil in ga radovedno gledal, kot da bi se rad igral z njim. Laci je planil proti njemu, teliček pa je spet zbežljal v varno razdaljo in ga posmehljivo gledal.

»Dajmo, Laci!« je zavpila Andreja.

»Soli mu natresi na rep!« se je krohotal Uroš.

Naj se je Laci še tako trudil, ni mogel ujeti razigranega telička, ki se je podil po sadovnjaku. Laci je zasoplo gledal za njim in ni vedel, kaj naj stori. Tedaj je Miha zaklical:

»Hani!«

Hani, ki je z iztegnjenim jezikom opazoval Lacija in telička, je našpičil ušesa in se vprašujoče ozrl v Miha.

»Hani! Daj ga! Primi ga!« je kriknil Miha. Hani se je pognal v dir proti teličku kot črna puščica. Planil je nadenj in pri tem besno bevskal. Teliček ga je trapasto pogledal, potem se je obrnil in zbežal, toda Hani mu je bil tik za petami. Enkrat je že šavsnil po njegovih zadnjih nogah. Spretno je usmerjal telička naravnost proti Laciju. Teličku je že zmanjkovalo sape, upočasnili je korak in sunkoma dihal. Nikamor ni več zbežal, ko je Laci stopil do njega in ga prijel za vrv, ki mu je visela z vratu.

»Si videl bolhača, Laci?« ga je vprašala Kristina. »Bolj spreten pastir je kot ti.«

Smeje se so šli s kravami za Lacijem do hleva. Laci je odgnal telička k manjšim jaslom in ga trdno privezal, potem se je vrnil pred hlev.

»No, spustite zdaj krave,« je rekel, »vam bom pokazal, kako so zdresirane. Kot v cirkusu.«

Krave so mirno stale pred hlevom in si z repom odganjale muhe. Laci je pristopil k vsaki, jo z dlanjo lopnil po boku in kriknil:

»Na mesto!«

In vsaka krava je pohlevno odšla sama v hlev in se postavila na svoj prostor pri jaslom. Laci jih je moral samo še privezati, potem se je ponosno vrnil v družbo.

»No, kaj pravite?«

»Pravimo, da so krave pametnejše od pastirja,« je rekel Bor in vsi so se zasmeli.

Smejati se je tudi Laci, saj ga takšno prijateljsko zbadanje ni motilo, celo rad ga je imel, ker je vnašalo v družbo sproščenost. Ni se počutil kot vodja odreda, bolj kot njihov starejši brat. Zato se je samo naredil, kot da je nezadovoljen in je zmajal z glavo, ker je vedel, da fante in dekleta samo veseli, če se dela jeznega.

Potem so iz vodnjaka vlačili vedra vode in jih zlivali v velik škaf. Kakšnih osem veder je šlo vanj. Škaf je imel

za ročaje ušesa z luknjo, skozi katero so zdaj porinili debel kol. Uroš in Laci sta s tem kolom dvignila škaf in ga odnesla v hlev kravam. Bil je zelo težek, tako da je Bor kar stokal.

Najprej sta iz škafa pili prvi kravi, vsaka z ene strani palice. Žlampali sta v dolgih, nenasitnih požirkih in odnehali sta šele, ko je bilo vedro prazno do polovice. Drugi dve kravi sta bili manj žejni, tako da je ostalo dovolj vode še za telička.

»Tele krave so tako žejne, kot je naš Uroš lačen,« je rekla Barbara.

»Je kdo rekel večerja?« je hlastnil Uroš.

Lacijeva mati Margit jih je že čakala z večerjo. Na čebuli je dušila debele, mesnate zelene paprike, narezane na ozke trakove, potem je vmes zmešala trideset jajčk. Jed je bila zelo okusna.

»Hvala Bogu, da ste prišli na obisk,« je govorila mama Margit, ko jim je delila večerjo na krožnike. »Bo vsaj kdo zmanjšal mojo zalogo jajc. Zdaj kure nesejo kot zmešane, vsak dan najmanj trideset belic. Ne vem več, kam z njimi. Prodajati se jih ne splača, nimajo cene, pa tudi v apneno vodo sem jih že vložila dva velika glinena vrča, vsak po sto belic. Jejte, dečica, jejte, da ne bo ostajalo.«

Ko je razdelila vsem, je Uroš že molel svoj krožnik za repete. Mati mu je vsa vesela naložila zvrhan krožnik in skleda je bila prazna. Uroš je veselo jedel in prigrizoval rženi kruh, ki je bil malce kiselkast zaradi domačega kvasa in je prav zato ostal štirinajst dni svež in slasten.

Komaj so pojedli jajčka, ki jim je Lacijeva mama rekla belice, že je priromal na mizo velikanski glinast pekač, poln neke pečene dobrote, ki je omamno dišala.

»Pa še to?« so se začudili, vendar prav nič obupano, saj so bili sami sladkosnedi, pa tudi svež zrak jih je prevzel in jim vzbujal neznanski apetit.

»Še to! Krasno!« je vzkliknil Uroš. »Spet nekaj novega, česar še nisem jedel. Prekmurje je polno presenečenj.«
»To so krapci,« je razložil Laci. »Kvašeno testo, premazano z nadevom iz skute, jajc in kisle smetane, na vrhu namazano z jajci in spečeno v vroči pečici.«

Vsak je dobil zajeten kos. Uroš pa dvojnega. Je mati Margit že uganila, koliko je ura na Uroševem krožniku. Taborniki niso mogli prehvaliti okusnih krapcev.

»To je boljše kot torta,« je zadovoljno ugotovil Luka in odlomil še košček Kristininega krapca, kajti Kristina ni bila tako zelo ješčča, pa še hujšala je, zato mu ni branila, ko ji je izmaknil skoraj pol kosa.

»Torta?« je zinil Uroš in dvignil pogled s krožnika. »Kje? Kdo je rekel torta?«

Zasmejali so se mu in potem še enkrat, ko so videli, kakšen razočaran obzar je naredil, pardon, obraz, ker je ugotovil, da gre za grozno pomoto in je večerja pri kraju.

Ko so si na travi pri studencu umili zobe, so se odpravili spat v parmo. Hani jih je spravil v smeh, ko so ga gledali, kako je vzel zalet in v loku skočil skozi široka vrata na meter visoko slamo, ki še ni bila toliko potacana, da bi psiček lahko brez težav hodil po njej. Komaj se je izkopal iz slame, v katero je priletel, potem se je nekako skobacal do Tanjine odeje, kjer se je zleknil in jo zvesto čakal.

7. POGLAVJE

NOČNI POTEPI

Zvečer kot nalašč niso mogli dolgo zaspati. Najprej so klepetali, si pripovedovali smešnice in zbijali šale, dokler ni Laci oznanil, da je dovolj čvekanja in je treba zaspati. Pa ni šlo. Mogoče zato, ker je bila zaradi polne lune zelo mesečna noč.

Uroš se je nemirno premetaval na svoji odeji. Slama pod njim je šuštel ob vsakem premiku. Z Alešem sta si zanalašč premaknila ležišči k vratom v parmo. Andreja, ki je bila zaljubljena v Aleša, je zato povabila nos. Mislila je, da bo Aleš rajši ostal pri njej, bolj zadaj, v mirnem kotu. In sploh se ta dva dni tako malo meni zanjo. Ves čas se družijo z Urošem, stika glavo z njim in nekaj si prišepetavata kot dve babi. Aleš jo je sicer zvečer prijel za roko in ji jo nežno stisnil, ko so ugasnili svetilke, pa mu jo je užaljeno izvila iz dlani in se odmaknila. Naj malo premišljuje o tem, mulc!

Okoli desete ure je končno vseh zmanjkalo. Uroš je skušal ležati čim bolj pri miru. Bal pa se je, da bo zaspal. Prisluškoval je udarcem ure v vaškem zvoniku. Počakati mora, da bodo vsi trdno zaspali, sicer bo vse pokvaril. Ko

sta iz cerkvenega stolpa odbila dva udarca, kar je pomenilo, da je že pol enajstih, se je odločil. Previdno je vstal in stresel za ramo Aleša, ki je že trdno spal. Moral ga je pošteno tresti, da se je zbudil.

»Kaj pa je?« je zaspano šepnil Aleš.

»Pssst!« je siknil Uroš. »Pridi, greva! A si pozabil?«

Aleš je prišel toliko k sebi, da je lahko zlezal iz parme za Urošem. S seboj je vzel žepno svetilko. Zunaj je bila svetla noč, oblita z mlečno mesečino, tako da sta videla pred seboj tudi brez luči. Počasi sta odpeljala kolesi za vogal, kjer sta ju zajahala in se odpeljala.

Na vasi je bilo mirno. Kdaj pa kdaj ju je prehitel kak avtomobil, pešcev pa nista srečala. Tu in tam je hripavo zalajal pes. V vaški gostilni, mimo katere sta se peljala, so še gorele luči.

Kmalu sta bila v vaškem parku, ki je obdajal grad. V rednih presledkih se je z bližnjega drevesa zateglo oglašal čuk. Skrila sta kolesi v grmovje in se razgledovala.

»Slišiš?« je šepnil Aleš, ki mu je bilo že žal, da se je spet spustil v pustolovščino, za katero ni bilo videti, da bi se končala dobro.

»Kaj pa je?« se je čudil Uroš.

»Nekaj šumi. Kot bi hodila kakšna žival,« je vztrepetal Aleš.

»Daj no mir, nikogar ni, kvečjemu kakšen ježek,« ga je miril Uroš.

Tedaj je izza grma pridrobencljala majhna črna kepa.

»Hani je!« je polglasno kriknil Aleš in si z olajšanjem obrisal potno čelo. »Uh, me je ustrašil.«

Res je bil Hani, ki se mu je menda zdelo dolgočasno ležati med zaspanci v parmi. Ko je videl, da gresta Uroš in Aleš ven, se je previdno splazil za njima. Dohitel ju je šele pri gradu. Zdaj je sedel na zadnjih tačkah in ju vprašujoče gledal.

»Nama vsaj ne bo dolgčas,« je rekel Uroš. »Ampak glej, da ne boš lajal, pesjan!«

Bilo je videti, kot da je Hani razumevajoče pokimal. Ali pa je bilo to zato, ker je veter zanihal cestno svetilko.

»Kaj pa zdaj?« je zanimalo Aleša.

»Nič,« mu je odvrnil Uroš. »Skrijmo se v to grmovje, čakajmo in opazujmo desni stolp.«

Stolpna ura je odbila že četrta na dvanajst, ko se v gradu še ni zgodilo prav nič zanimivega.

»Greva domov, tu lahko čakava celo večnost,« je predlagal Aleš.

»Potrpežljiva morava biti.«

»Saj si rekel, da bova šla domov, če ne bo nič!«

»To pa ni res! Rekel sem, da bova šla domov, če bo prenevarno,« se je upiral Uroš. »Zdaj ni nič nevarno.«

»Je pa zato dolgočasno,« je vzdihnil Aleš. »In hladno.«

»Pssst! Glej!« je tiho šepnil Uroš in z roko pokazal proti grajskemu stolpu.

V spodnji okenski odprtini se je prižgala luč. Potem je luč izginila iz njunega vidnega polja, nekaj časa je ostala samo še medla svetloba kot odsev luči, potem je zamrla še ta.

»Kot da se je kdo spustil v klet,« je rekel Uroš. »Pridi, greva za njim!«

»S Hanijem bova rajši počakala,« je rekel Aleš.

»Šleva!« je Uroš zaničljivo pljunil po tleh. »Prav, grem pa sam. Če boš opazil kaj sumljivega, zažvižgaj na prste.«

Počasi je odšel po travi do grajskega stolpa, ki je bil še kar ohranjen v primerjavi z osrednjim delom gradu, ki se mu je že udrlo preperelo ostrešje. Svetilko je prižgal šele notri. Obsvetlil je okolico. Namesto oken in vrat so zevale prazne luknje. Napol podrte krožne stopnice so vodile navzgor in navzdol. Stopnice v klet so bile boljše ohranjene. Uroš se je previdno spustil po njih.

Svetil si je pred seboj po tleh, vendar ni opazil nič posebnega. Po stenah je bilo polno pajčevin. Zrak je bil zatohel in vlažen. Urošu so se malce tresle noge. Spodaj pa si je oddahnil. Našel je veliko kletno sobo, v kateri pa ni bilo nobenih vrat. Pramen svetilke se mu je ustavil ob omari, ki je bila edini kos pohištva v prostoru. Bila je stara in preperela. In prazna, kar se je videlo takoj, saj so njena dvokrilna vrata polomljena ležala na tleh.

Uroš je napeto premišljeval. Le kam je šel možakar s svetilko? Prav tako se je spustil v klet, pa se še ni vrnil. Mogoče je bil pa res strah, slepilni privid ali kaj takega, ki je preprosto izpuhtel v zrak, saj iz te kletne sobe ni vodila pot nikamor več.

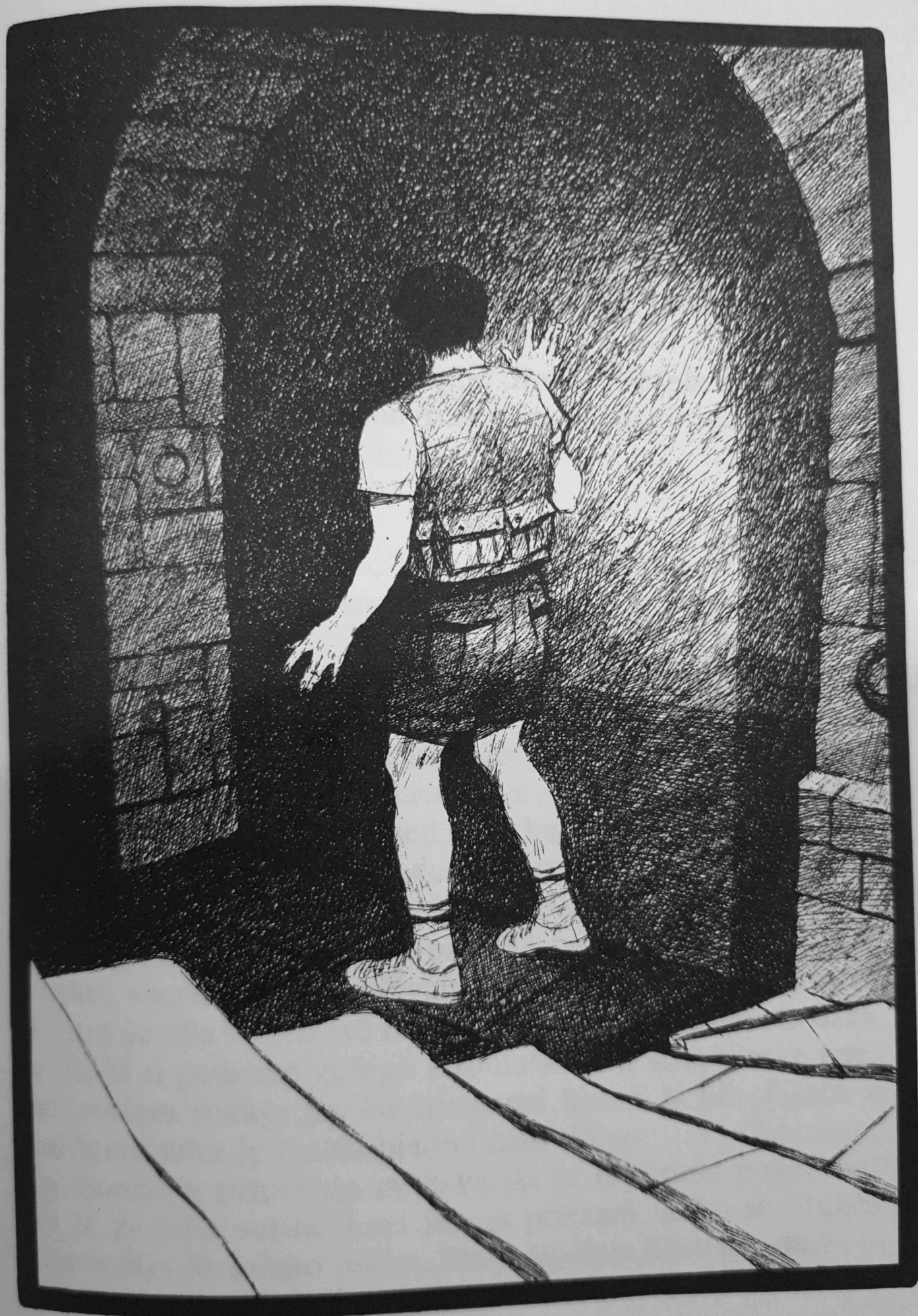
Če bi vsaj naletel na kakšen odtis čevlja! Pa ga ni našel, najje še tako svetil po tleh. Pomislil je, da je v vseh filmih iz takšnih soban skrivni izhod. Najpogosteje skozi omare. Poskusil jo je premakniti, a ni šlo. Tudi nobenega skrivnega vzvoda ni odkril. Torej filmi lažejo!

Že se je hotel vrniti, ko je zaslišal zamolke udarce. Približal se je steni in prislonil uho nanjo. Ja, res so bili udarci. Skozi vlažno steno jih je razločno slišal. Kot da bi nekdo kopal s krampom. Urošu so šli lasje kar pokonci in zgrabila ga je silna lakota. Torej je res! Nekdo je šel v grad in skrivnostno izginil iz te sobe. Zdaj je v nekem drugem prostoru, kjer koplje. To je lahko samo zaklad. Skrivnostno in neverjetno je vse skupaj, da bolj ne bi moglo biti.

Sklenil je, da ne bo več tvegal. Lahko, da ima človek, ki koplje v kleti, tudi pomagače. Ne bi rad, da bi ga zalotili v tej mišnici. Za raziskovanje gradu bo moral navdušiti še koga. In treba ga bo preiskati podnevi.

Obrnil se je in odšel po stopnicah navzgor, iz grajskega stolpa pa na plano, kjer je ugasnil svetilko.

»Aleš!« je polglasno zaklical proti grmovju. »Greva!«

Aleš in Hani sta prilezla iz grmovja.
»Nekdo koplje v kleti, pa nisem mogel do njega,« mu je razložil Uroš. »Povem ti, da gre za zaklad ognjenega grofa. Jutri bi morali temeljito raziskati ves grad. Nekje je skrivni vhod v spodnje kleti.«

Poiskala sta kolesi in se počasi odpeljala proti domu, da jima je Hani lahko sledil. Dvignila sta Hanija na slamo, potem sta se še sama zleknila na svoji ležišči. Nihče se ni prebudil.

Hani ni zlezel k Tanji, ampak se je zarotniško stisnil k Urošu. Zdaj imajo skupno skrivnost.

IZDANA SKRIVNOST

Zjutraj so vsi vstali, le Aleš in Uroš sta še smrčala. Laci ju je moral pošteno stresti, preden sta si začela meti oči.

»Vama pa dobro dene svež zrak,« se je smejal Laci. »Pokonci, zaspaneta! Gremo sušit seno.«

Po zajtrku so dobili v roke lesene grablje in trirogelne vile, ter se odpeljali na Puste njive, kjer so imeli Kolarjevi senožet. Oče Pištek in sosed Peterka sta že od štirih zjutraj kosila travo. Ko je ob desetih prišla mladina, je bila senožet že pokošena. Pištek in Joužek sta sedela v senci in prigrizovala za malico paprike, paradižnik in kruh z zasko, vse skupaj pa zalivala s klintonom iz črne püjtre. Püjtra je bila čuden vrč iz črne glinice. Zgoraj je imela ozek vrat, ki si ga lahko začepil z zamaškom iz lista vinske trte, na votlem ročaju pa luknjico, pri kateri si pil. Pijača v takšnem vrču je ostala hladna zelo dolgo.

Sonce je pripekalo in trava, ki je bila prva pokošena, se je že lepo sušila. Laci jim je pokazal, kako se obrača travo. Ker jih je bilo veliko, jim je šlo delo hitro od rok.

Bor se je postavil v vrsto z Alešem.

»Kje sta pa bila ponoči?« ga je tiho vprašal, da ne bi slišali še drugi.

»Pppponočči?« je zajeceljal Aleš, tako je bil presenečen. »Kkkdo je pa rekel, dda ssva bbila kkkje pponoči?«

»Jaz,« je rekel Bor. »A si gluh? Videl sem vaju. Ko sta se spravljalala iz parme, za vama je šel še Hani in to naravnost čez moj trebuh, tako da sem se zbudil. Ravno sem vaju še videl, kako sta jo s kolesi pocvirnala za vogal.«

Alešu je postalo vroče. Jezno je obračal travo, da je kar letela od njega.

»Uroša vprašaj,« je dahnil. »Jaz ti ne smem povedati prav ničesar, sem obljubil.«

»Zakaj pa Uroša?« se je namuznil Bor. »Tebe sprašujem. Ali pa naj rajši vprašam Lacija, če ve, kaj mu spet kuhata za hrbtom?«

»Ne, Lacija pa ne!« je skoraj zavpil Aleš. »Saj ti bom povedal.«

In mu je res počvekal, kako sta šla z Urošem zasledovat grajski strah in kaj je Uroš našel v kleti.

»Torej si nista izmislila luči v gradu?« je presenečeno zagodrnjal Bor. »Hm, zadeva postaja zanimiva. Kaj bosta pa zdaj?«

»Nič,« je Aleš skomignil z rameni. »Mene nihče več ne spravi tja sredi noči. Ne bi se rad srečal z ognjenim grofom.«

»Pah! Ognjeni grof!« se je Bor namrdnil. »Madonca, si pa naiven. Ampak zapomni si: nikomur niti besedice o tem, kar si mi povedal. Tudi Urošu ne! Jasno?«

»Jasno,« je zagodrnjal Aleš. »Uroš pravi, da ne smem povedati tebi, ti pa, da ne smem nič povedati Urošu. Kako se naj najdem?« Jezno je premetaval travo, da bi potlačil slab občutek, ki ga je imel, ker je izdal Uroša.

Bor je bil ves dan nenavadno prijazen z vsemi, kar mu sploh ni bilo podobno. Laci ga je prav zaskrbljeno opazoval

in razmišljal, ali je fant nevarno zbolel. Tudi Tanja je bila presenečena in se je razveselila, da si končno ni izbrala slabega fanta. Toda po večerji je Bor izginil kot kavra. Ko je Laci spraševal po njem, se je oglasil Aleš:

»Bor mi je rekel, da gre malce na sprehod. Rad bi si ogledal vas. Brez skrbi, pred spanjem bo nazaj, je obljubil.«

»Samo da ne bo spet ušpičil kaj ful blesavega,« je vzdihnil Laci. »Nekam dolgo je že mir. Vse od Pragerske-rabutanje koruze in pogledal v tla. »Na vodi čutim, da je spet nekaj narobe,« je momljal Laci. »Ko se bo Bor vrnil, naj se oglasi pri meni. Temeljito mu bom izprašal vest. Ja, tako bo, pa amen!«

Uroš je stopil k Alešu.

»A veš o tem kaj več?« mu je šepnil. »A Bor kaj sumi?« Aleš je skomignil z rameni in naglo odšel proč.

Bor je ta čas z baterijo iskal pot v beltinski grad. Takoj je našel desni grajski stolp in se spustil po stopnicah v kletno sobo. Tudi sam je bil presenečen, ker ni bilo izhoda iz sobe. Zaman je iskal v omari kakšen skrivni vzvod, da bi jo premaknil. Poskušal jo je odmakniti od zidu, pa ni šlo, saj je bila s štirimi velikimi vijaki privita na zid. Začel je pritiskati nanje, poskušal jih je zavrteti, a omara je trdno ostala na svojem mestu.

Nenadoma se mu je zazdelo, da nekdo stoji za njim. Morda je na hrbtu začutil toploto, morda hlad, ali pa je soba postala malce svetlejša. Ni vedel, toda z nekim šestim čutom je zaslutil, da je nekaj za njim. Obrnil se je, da bi pogledal. Za hip je uzrl pred seboj obraz s kozjo bradico, takoj nato je začutil tresk in udarec po glavi, nakar ga je zagnila tema, kot bi kdo izklopil električno svetilko.

Bila je že deseta zvečer, Bora pa še ni bilo od nikoder. Laci se je jezno sprehajal po dvorišču. Roke je držal na

hrbtu in nekaj godrnjal. Fantje in dekleta so se mu rajši izogibali. Ostali so kar v parmi in poskušali zaspati, spanca pa ni bilo od nikoder.

Tudi Tanja je bila vsa na trnih. Kar slutila je, da se vse to ne bo dobro končalo. Bor je kot najstarejši v skupini mislil, da lahko vse dela po svoji glavi. Ampak takšno razmišljanje mu je še vedno prineslo nesrečo. Tanja je sedela na svoji odeji v parmi in si pokrivala obraz z dlanmi.

»Vedno zabrede v težave,« je zastokala.

Aleš, ki je bil v bližini, je povесil glavo. Imel je slabo vest. Saj je bil končno on tisti, ki je spraval Bora v škripce, ker mu je povedal za ognjenega grofa.

»Tanja!« je šepnil.

Tanja je dvignila glavo in ga pogledala s solznimi očmi. Aleš bi najrajši molčal, zdaj pa je že bilo, kar je bilo.

»Nič se ne boj za Bora,« ji je tiho dejal. »Saj ni daleč.«

»A veš, kje je?« ga je hlastno vprašala.

»Ja, ampak sem mu obljubil, da ne bom nikomur povedal,« je mencial Aleš.

»Meni lahko poveš. Samo da bom vedela, kje je. Ne bom ga izdala,« je prosila Tanja in solze so se ji v upanju posušile.

»V grad je šel strahove lovit,« je priznal Aleš. »Ampak ne povej nikomur.«

»V grad? Strahove lovit?« se je začudila Tanja. »Kakšne blesarije pa trapaš?«

Aleš ji je moral šepetaje vse razložiti. Kako sta šla z Urošem za strahom in kako je Bor dopoldne vse to izvlekel iz njega.

»Presneti pob!« se je razjezila Tanja. »Upam, da jih bo pošteno skupil po svoji trapasti buči. Če mu Laci ne bo potrgal ušes, mu jih bom jaz!«

»Ne povej Laciju, mogoče se bo Bor ponoči vrnil,« jo je rotil Aleš. »Prosim te!«

»Prav!« se je odločila Tanja. »Naj kar sam požre vročo kašo, ki si jo je skuhal. Ampak tiho bom samo do jutra. Če ga zjutraj ne bo, ga moramo poiskati.«

Aleš je pokimal, potem se je potuhnil na ležišču. Je dobro videl Uroša, ki ga je zamišljeno gledal od vrat parme, ker mu ni bilo jasno, zakaj je Aleš vzel svojo odejo in se z Andrejo od njega preselil k Tanji. Grizel je zadnji sendvič pred spanjem in majal z glavo. Ima to kakšno povezavo z Borom?

Na ležišče je prišel tudi Laci. Imel je podolgovat, zaskrbljen obraz. Če ga je kdo kaj vprašal, je odgovoril čisto na kratko. In ko so pogasili luči in plegli, se je še dolgo premetaval. Aleš ga je dobro slišal, saj tudi sam dolgo ni mogel zatisniti očesa, potem pa je nenadoma zaspal, kakor da bi ga kdo treščil po betici.

V GRAJSKIH JEČAH

Laci se je prebudil zgodaj. Vsi so še spali. Samo Borovo ležišče poleg Tanje je bilo prazno. Nekaj časa je strmel v pajčevinast strop parme in razmišljal, kam neki se je zgubil Bor. Na vsakem izletu so z njim težave. Moral bo razmisliti o tem, ali naj ga obdrži v taborniškem odredu ali ne. Čeprav po srcu sploh ni slab fant. Ampak o tem bo razmišljal drugič. Najprej mora poba živega in zdravega izvleči iz kaše, v katero je zašel.

Laciju se še sanjalo ni, kam naj bi izginil Bor. Da bi šel kam vasovat, je bilo izključeno. Tanja mu je bila preveč všeč in se je je držal kot klop. Smukal se je okoli nje kot vešča okoli svetilke. To že ne bo. Je morala biti kakšna pustolovščina vmes. Nekaj takega, kar bi premamilo sedemnajstletnega fanta na nočni potep. A naj je Laci še tako napeto premišljeval, se ni mogel domisliti, kaj bi bilo v Beltincih tako vabljivega, da bi zmamilo fanta v nevarnost. In kje v vasi bi sploh bilo kaj nevarnega?

Pač! Zadnjič sta Uroš in Aleš na koncu sadovnjaka oprezovala za zajci in fazani. Je to zvabilo Bora v divji lov? Ga je zasačil nočni lovski čuvaj? Neumnost! Laci je

odmahnil z roko. Tudi če si je Bor naredil lok in puščice, ne bi ujel ničesar in bi se že vrnil. Lovski čuvaji pa ponoči raje niso kaj prida hodili po lovišču, ker je bilo preveč divjih lovcev, ki so bili pripravljene na vse. Za zajca se jim ni splačalo nositi kože naprodaj.

Laci je vzdihnil in se skobacal iz parme. Mimogrede je preštel kolesa in opazil, da eden manjka. Hm, Aleš je sinoči trdil, da je šel Bor na sprehod po vasi. S kolesom? Mogoče. Kaj pa, če ima kakšne probleme doma? Da se je odpeljal na postajo in od tam z vlakom v Ljubljano? Laci je odkimal. Nak, to bi povedal. Ne bi kar izginil. Moralo je biti kaj takega, da se ni upal povedati nikomur. Res nikomur? Ali samo Laciju?

Zjutraj moram zaslišati ves odred, si je mislil Laci. Šel je k vodnjaku, nataknil vedro na ključ, kakor so rekli sedem metrov dolgemu drogu, ki je imel na koncu lesen kavelj, na katerega si lahko obesil vedro. Spustil je vedro s ključem v vodnjak, ga spretno potopil, da je zajelo vodo, in potem potegnil kvišku. Kar težko je bilo, deset litrov vode. Ni šala takšno breme navpično potegniti navzgor.

Zlil je vodo v škaf poleg vodnjaka in se umil.

Glava se mu je zbistrila. Ja, to je prava rešitev, je pomislil. Zaslišati mora prav vse. Gotovo kdo ve kaj več o tem, kam se je potepel fakin, vendar se ga ne upa izdati. Vse, kar je prav, ampak zdaj je vrag odnesel šalo. Treba bo z besedo na dan.

Tedaj je Lacija oblil mrzel pot. Kaj pa, če je šel Bor zares na sprehod? Takšen fant je poln energije, pa je hotel pred spanjem še malo dirjati s kolesom... nesreča ne počiva... bum! ... rešilci... bolnišnica... Seveda, potem je razumljivo, da se ni mogel vrniti domov.

Toda ne! Laci je odmahnil z roko in se sprehajal po dvorišču. Kaj takega v vasi ne bi moglo miniti neopazno. Takoj bi vaški otroci čez sadovnjake in plotove raznesli

novico po vsej vasi. Nesreča je izključena, razen če se je odpeljal kam med polja.

Lacija je nekaj dregnilo v nogo. Pogledal je in opazil Hanija, ki je prišel k njemu in ga s smrčkom suval v nogo, da bi ga opozoril nase.

»Daj mi mir, bolhač!« je siknil Laci proti psu. »Ravno še tebe potrebujem za napoto!«

Hani je tiho zacvilil in se usedel na tla. Laciju je postalo žal, da je bil grob, sklonil se je in črnavslja pogladil po glavi, kar je Hanija takoj spravilo na noge, njegov rep pa v prijateljsko mahanje.

»Oprosti, prijatelj, slabe volje sem,« se mu je opravičeval Laci in ga požgečkal pod brado, kar je imel bolhač najrajši. »Skrbi imam, zverina. O, če bi mi ti lahko pomagal najti Bora. Pa ne bo nič, ker se je odpeljal s kolesom in ne boš našel sledi.«

Pogledal je na uro. Sedem je že bila. Taborniki v parmi so se nemirno premetavali v jutranjem dremežu. Bilo je že preveč svetlo, da bi lahko še trdno spali.

Iz hiše je prišla mama Margit.

»Kaj ne moreš spati po gosposko, Laci?« se je čudila. »Pri tolikih otrokih tudi jaz ne bi mogla. Si mi že ti včasih vse živce požrl.« Nasmejala se mu je. »Ampak na koncu si le doštudiral, da nam nisi v sramoto. Tako sva lahko z očetom mirna na stara leta, kajti za kmeta nisi bil nikoli.«

»Eden mi manjka,« je rekel Laci. »Mati, eden od otrok je zvečer izginil in ga še zdaj ni nazaj. Skrbi me.«

Mati je šla v klet poleg hleva, kjer je s pleteno slamnato košaro zajela koruzno zrnje, med katerega je primešala še pšenično.

»Veš,« mu je govorila, »saj si se tudi ti včasih potepel v teh letih in te ni bilo domov do jutra. Ampak domov si vedno našel. Počakaj še, saj bo sam prišel.«

Odprla je vrata kurnika. Kokoši so se kokodaje spustile

po lestvici na tla, nekatere so kar priletele po zraku. Frfotalo in frčalo je, da je perje letelo na vse strani. Margit jim je metala zrnje, ki ga je s pestjo zajemala iz košare. Potem je odprla spodaj še racnjak in race so se gagaje pomešale med kure. Živad je vneto zobala zrnje.

»Ne vem,« je rekel Laci skoraj obupano. »Ne vem, kaj naj storim.«

»Saj te nismo zaman pošiljali v šole,« mu je šaljivo rekla mati. »Se boš že česa domislil.«

Hani je stal ob njiju in si radovedno ogledoval perjad. Bil je čisto živčen, da se mu je kar kožuh ježil. Najrajši bi se pognal tja in naredil malo reda med zmešanimi kurami. Ampak že ob prvem takšnem poskusu mu je Tanja pošteno izprašila zadnjo plat in mu z dvignjenim kazalcem zabičala, da ne sme več preganjati kokoši in rac, sicer jih bo spet dobil po kožuhu. Zato je zdaj živčno pomežikoval in se ulegel na hladna tla iz zbite gline. Glavo je položil na sprednje tace in s pogledom z zanimanjem spremljal kokoši in race, ki so iskale zrnje v travi in pesku.

Vendar njegova zabava ni trajala dolgo. Poklical ga je Laci:

»Hani! Pridi sem!«

Hani je vstal in stekel k Laciju. Le kaj hoče od njega? Se bosta igrala? Laci je počepnil k psu in mu naročil:

»Pojdi po Aleša! Zbudi ga! Kje je Aleš? Pojdi po Aleša!«

Hani je razmišljal, zakaj mu isto stvar vedno zabičajo po večkrat, ko jih že prvič razume. Porepkal je, potem pa zdivjal med kokošmi, ki so prestrašeno zakokodakale in sfrčale na vse strani, misleč, da jih bo lovil. Hani se je sicer režal, ali pa se je samo zdelo, ker mu je jezik visel od navdušenja iz gobčka med svetlečimi se zobmi, vendar ni lovil kur, ampak je stekel do parme, kjer se je z elegantnim skokom pognal na slamo. Kar čez prebujajoče

se prijatelje je stekel k Alešu in ga začel s smrčkom dregati v obraz.

»Pusti me, mrcina!« se ga je otepal Aleš, ko se je napol zbudil.

Hani pa ni odnehal. Z zobmi je zgrabil njegovo odejo in jo začel vleči s fanta. Aleš se je napol zbudil in si pomel oči.

»Kaj sitnariš, bolhač?« se je razjezil in povlekel odejo nase. »Daj mi mir!«

Tedaj je med vrati parme zagledal Lacija, ki se mu je smejal in mu migal s sključenim kazalcem, naj pride k njemu. Aleš se je nejevoljno skobacal na noge in prišel k Laciju.

»Kaj pa je?« ga je zaspano vprašal.

»Pridi ven, pogovoriti se morava,« je rekel Laci in v njegovem glasu je bilo čutiti, da ga je najbolje takoj ubogati.

Aleš si je obul superge in stopil iz parme. Drugi so se vedno bolj nemirno premetavali, nekateri so pogledali, kaj se dogaja, vendar se še nikomur ni ljubilo vstati, zato so se zvrnili nazaj na ležišče in skušali še malo podremati.

Laci je šel z Alešem na sprehod, za njima je radovedno tacal Hani. Zavili so okoli svinjaka in mimo gnojišča v sadovnjak. Laci se je ustavil pod velikim orehom.

»Poslušaj, Aleš,« mu je rekel. »Bora še zdaj ni domov. Časa za neumne šale in laži ni več. Dobro vem, da ti je Bor povedal, kam gre. In mislim, da bi moral z resnico na dan.«

Laci ga je ostro gledal v oči. Aleš je povetil glavo. Potem je začel čisto tiho pripovedovati. O luči v gradu, kako sta z Urošem ponoči zalezovala strah, kako je za vse izvedel Bor in kako je tudi njega vse skupaj zamikalo in je sklenil ujeti grajski strah.

»Ojoj, ta vaša pubertetniška domišljija vas vsakič zape-

lje v nove neumnosti,« je vzdihnil Laci. »Le kdaj boste odrasli? Takoj moramo v grad in poiskati Bora. Kaj niste videli opozorilne table, da se je nevarno približevati gradu, ker se ves podira? Čisto mogoče, da se je na Bora v temi kaj podrlo.«

Naglo je odšel nazaj proti dvorišču. Že sredi dvorišča je začel ploskati z dlanmi in rjoveti:

»Pokonci, zaspanci! Gremo! Pokonci!«

»Kaj pa je?« se je čudil Uroš, ki je spal pri vratih.

»Boš še videl, kaj bo!« ga je nadrl Laci. »To si vse ti zakuhal! Gremo po Bora.«

Uroš ni več spraševal, kajti dobro je vedel, kaj mu Laci očita, da je zakuhal. Skobacal se je pokonci in se oblačil. Tudi drugi so hiteli, saj so videli, da Bora še vedno ni in da je Laci strahovito besen.

»Kaj ne boste zajtrkovali?« se je čudila Lacijeva mama. »Vsaj kakšen buhtelj si vzemite, no!«

Vsak si je vzela še topel buhtelj s pladnja, Uroš pa štiri. Pojedli so jih kar med oblačenjem. Laci jih je čakal pri kolesih, da so se vsi umili pri škafu in primerno oblekli, saj je bilo jutro še hladno.

»Vzemite s seboj žepne svetilke!« jim je zabičal.

Končno so bili vsi nared. Tanja, Uroš in Aleš, ki so vedeli, kaj se dogaja, so drugim že šepetaje razložili ozadje Borovega izginotja. Tanja je bila vsa bleda od skrbi.

S kolesi so se odpeljali do starega beltinskega gradu. Dekleta so morala ostati pri kolesih, fante pa je Uroš peljal skozi desni stolp v grajsko klet. Hani je vneto ovohaval zrak in tekkel pred vsemi. Ko so prišli v kletno sobo, je bilo v njej zaradi šestih baterijskih svetilk svetlo kot podnevi.

Hani se je ustavil tik pred vzdano omaro in z zanimanjem ovohaval tla, potem je kratko bevsknil in se vprašujoče zagledal v Lacija.

»Nekaj je zavohal,« je kriknil Uroš.
Laci je preiskoval omaro. Ničesar zanimivega ni našel.
Nobenega vzvoda ni bilo in tudi s skupnimi močmi je niso
mogli premakniti, tako je bila trdno privita na zid.

»Tule že ni izhoda,« je zagodrnjal Laci.
»Če ti pa rečem, da je tisti tip s svetilko odšel po
stopnicah navzdol in izginil v tej kleti,« je zatrjeval Uroš.

Pregledali so vse stene in pretrkali, če bi kje votlo
zadonelo, toda zaman. Tudi na tleh ni bilo opaziti skrivnih
vrtic.

Hani je nemirno tekal med njimi in vohljaj. Potem se
je usedel na tla poleg vhoda in jih radovedno opazoval.

»Hani! Poišči Bora!« mu je ukazal Uroš. »Kje je Bor?
Išči!«

Pes se je obrnil in stekel po stopnicah navzgor v temo.
Stekli so za njim. Mislili so, da je po polkrožnih stopnicah
zdrvel ven. Toda nikjer ga ni bilo videti.

»Kam je šel bolhač?« je Laci zavpil dekletom, ki so
pred grajskim stolpičem stražila kolesa.

»Saj sploh ni prišel iz gradu!« se je glasil odgovor.

Laci se je obrnil in rekel:

»Potem je šel na podstrešje. Gremo za njim!«

Toda stopnice, ki so vodile v zgornje nadstropje, so se
končale na prvi ploščadi. Od tam naprej jih ni bilo več,
kajti celo prvo nadstropje s stopnicami vred se je že
zdavnaj zrušilo v pritličje.

»Kje pa je potem?« se je začudil Aleš. »Saj je zdivjal
navzgor!«

Zdrveli so nazaj v klet, a Hanija ni bilo nikjer več.

»Pravim vam, da v tem gradu straši,« je polglasno dejal
Uroš. Njegove besede so se turobno razlegale po vlažni
grajski kleti, da jim je postalo v prsih kar neprijetno. »Zdaj
je izginil še pes.«

»Neumnost!« je rekel Laci.

In kot v potrditev te njegove ugotovitve so zaslišali Hanijevo zamolklo lajanje. Počasi so šli za zvokom. Hanijevo lajanje je bilo vedno bližje in nenadoma je sredi kihal in bevska.

Posvetili so z baterijami v smer, iz katere je planil Hani in šele zdaj so opazili pol metra visoko kvadratno luknjo. Hani je spet izginil v to luknjo in kmalu so zaslišali njegovo bevskanje nekje daleč spodaj. Laci se je sklonil in posvetil v črnino. Takoj za zidom so bile stopnice in strop nad njimi je bil v običajni višini. Očitno je bil tu vhod, ki so ga bili nekoč zazidali, v razpadajočem se gradu pa se ga je pol odprlo. Vendar so bile stopnice videti trdne, narejene iz kamnitih klad, ki jih ni mogel načeti zob časa tako, kot je opečne stene.

Odpravili so se po stopnicah navzdol. Zavijale so se polžasto stalno na desno in po njih so prišli precej globoko. Stene so bile vedno bolj vlažne, na nekaterih se je zbiral apnenec kot pri kapnikih. Na koncu stopnic je bila dvorana. V njej so bile razne priprave. S stropa je visel škripec, v zidu so bili vzdani železni obroči. Vse je bilo čisto zarjavelo. In nikjer nobenega okna.

»To so bile najbrž nekoč grajske ječe,« je ugibal Laci. »Na tiste obroče v zidu so privezovali ujetnike. In te železne mize so mučilne naprave.«

»Upam, da ni kje kakšen okostnjak,« je vzdihnil Aleš. »Ker če je, se bom od strahu podelal v hlače.«

Tudi drugim ni bilo prijetno pri srcu. Hanijevo lajanje se je zaslišalo iz sosednje sobane, ki je bila malo manjša. Vstopili so vanjo.

»Hvala Bogu!« je vzkliknil Laci, ko je posvetil v to drugo sobano. »Veliki pustolovec je tukaj. Sicer v kaj klavrnih okoliščinah, vendar je živ in zdrav!«

NEVARNE VODE

Ko so se vsi zgnetli v drugo dvorano grajskih ječ, so zagledali Bora v kaj smešnem položaju. Kot v kakšnem starem filmu je bil z rokami in nogami privezan k štirim obročem, ki so bili vzdani v steno. Da pa ne bi mogel kričati, je imel v ustih napol zatlačeno svojo majico. Hani je sedel ob steni poleg njega in ga zadovoljno opazoval, pri čemer je navdušeno bevskal.

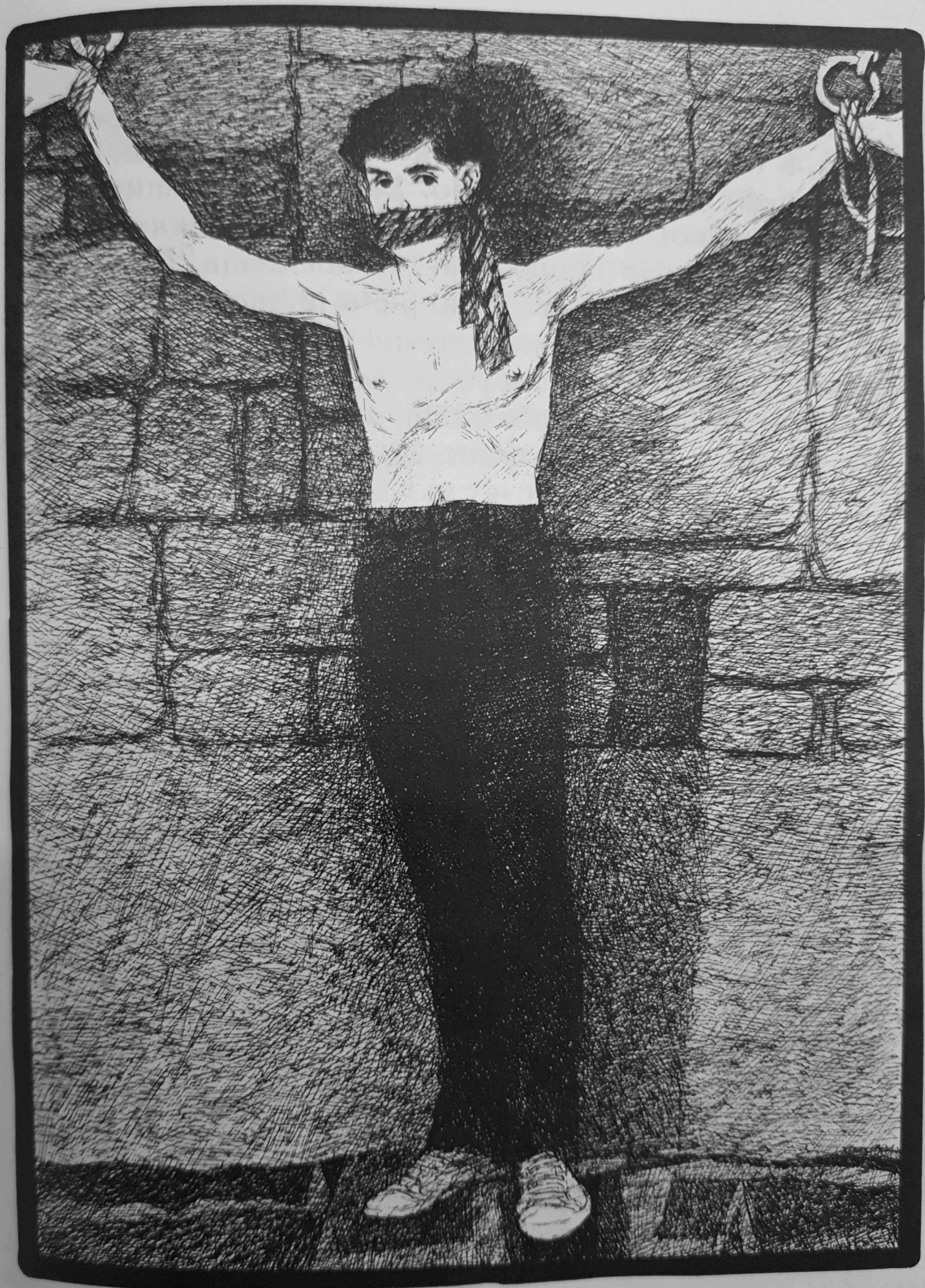
»Priden, Hani,« ga je pobožal Uroš po glavi.

Laci je vzel v roke žepni nož in z njim prerezal vrvi, s katerimi je bil Bor privezan. Bor si je takoj z besno kretnjo izvlekel iz ust majico in globoko zajel sapo. Pljunil je po tleh in vzdihnil:

»Malo je manjkalo, pa bi se zadušil.«

»Saj bi te najrajši kar pustili tukaj,« mu je grozeče dejal Laci. »Kaj te je pa prijelo, da se greš ponoči sam potepat po gradu? Najrajši bi te pošteno prebutal.«

Potem se je obrnil in odšel po stopnicah. Drugi so mu sledili. Kmalu so bili na svežem zraku, ki jim je zelo prijalo zdaj po onem v zatohlih in vlažnih grajskih ječah. Dekleta so bila navdušena, ko so zagledala tudi Bora, ki je prišel

iz gradu zadnji in se držal precej poklapano. Vendar je moral povedati, kaj se mu je zgodilo:

»Ko sem prišel v grajsko klet, nisem opazil nič posebnega. S tisto omaro sem se še nekaj časa zafrkaval, da bi jo premaknil, pa se je ni dalo. Potem sem začutil, da je nekdo za menoj. Obrnil sem se in zagledal možaka srednjih let. Imel je kozjo bradico, takšno kot Lenin. Tudi sicer mu je bil precej podoben, celo plešo je imel. Preden sem mu utegnil kaj reči, me je že kresnil po betici, da sem videl najprej vse zvezde, potem pa nič več. Ko sem se zavedel, sem bil privezan na obroče v zidu, v ustih sem imel majico, da sem moral dihati skozi nos, okoli mene pa je bila trda tema.«

»Lahko bi se končalo še dosti huje,« je zagodrnjal Laci. »Gremo hitro domov, kajti mati nas gotovo že nestrpno pričakuje z zajtrkom.«

Posedli so na kolesa in se odpeljali. Margit jih je res čakala z vročo belo kavo, buhteljni, kruhom, zelenjavo in zaseko. Vsak si je vzel, kar mu je najbolj prijalo, Uroš pa od vsega, kolikor je ostalo.

»Uh, me je zlakotnilo tole lazenje po gradu,« je vzdihoval Uroš s polnimi usti. »Če pa pomislim na tiste vlažne grajske ječe, me sploh popade lakota.«

»V takšnih grajskih ječah so ljudje trohneli leta in leta, prav tako privezani k obročem v zidu, kot je bil Bor,« je rekel Laci. Čez čas je dodal: »Pa kaj ste sploh iskali v gradu? Kaj vas pa briga, če se kdo ponoči sprehaja po njem?«

»Najprej sem mislil, da je strah, tisti ognjeni grof,« je Uroš zacmokal s polnimi usti. Vtaknil si je v usta še en nasoljen paradižnik. »Potem je Bor rekel, da strah ne potrebuje luči in se mi je posvetilo, da pač mora biti kakšna skrivnost. Saj pameten človek se ne bo potikal ponoči po napol razpadlem gradu, če za to nima tehtnega vzroka.«

»Vi trije že niste imeli tehtnega vzroka,« je rekel Laci. »Pameti pa tudi ne. Samo prenapeto pubertetniško domišljijo, ki bi vas kmalu spravila v nesrečo.«

»Mislim, da smo na pomembni sledi,« je trdil Bor. »Nečesa sem se še spomnil. Ko sem bil privezan k tistim presnetim obročem, je v sosednjem prostoru nekdo vneto kopal. Slišal sem, kako je najprej odkopaval zemljo, morda s krampom, potem je z lopato odmetaval. Precej pred tistim, ko ste prišli pome, je odnehal.«

»Hm,« je rekel Laci. »Zanimivo. Le kaj naj bi človek iskal v tleh grajskih ječ? Kvečjemu kosti kakšnega zapornika. Ampak to bi bilo nesmiselno.«

»Zaklad! To je iskal,« je zavpil Uroš.

»Bedak!« mu je kriknil v odgovor Laci. »Kakšen zaklad neki? V Prekmurju so po ljudskem izročilu našli enkrat samkrat zaklad. In to je bilo zunaj, na njivah, kjer so po naključju izorali bronastega psa, ki je bil napolnjen s cekini. Menda so ga pred tristo leti tam zakopali Turki, ko so bežali pred našimi fanti. Pa še to se ne ve, ali ni samo pripovedka za lahkoverne Uroše, Aleše in Bore.«

»Kaj pa naj bi potem kozjebradec iskal v grajskih kletih?« se je začudil Aleš. »Samo za zaklad se spleča tvegati.«

»Najprej vam moram še enkrat zabičati,« je poudaril Laci, »da se nobenega »junaštva« ne lotite več brez moje vednosti. Kadar smo skupaj, bomo skupaj počeli prav vse. Jasno?«

»Jasno,« je rekel Bor. »Ali to pomeni, da bomo zdaj skupaj raziskali grad in ujeli kozjebradca, ki me je kresnil po buči?«

»Pomeni,« se je zasmel Laci. »Prav zanima me, kakšno pojasnilo bo imel za svoje ravnanje.«

»Če ne bo hotel spregovoriti,« se je navdušil Uroš, »ga bomo privezali k obročem in mu s kleščami pulili noht za

nohtom.« Segel je po kvašenih kumarah in odgriznil kos. Osuplo je nehal jesti. »Kakšne kumare so pa to?« se je začudil.

»To so kvašene ugrurke,« mu je pojasnil Laci. »Malce si jo osoli.«

Uroš ga je ubogal in spet odgriznil kos kumare. Zaprl je oči in blaženo izjavil:

»Mhmmm! Odlično! Božansko!«

V hipu je pohrustal tri velike kumare. Laci mu je razložil, da dajo večje kumare v lončen vrč, zalijejo z vodo, dodajo liste vinske trte, kos kruha in vse skupaj postavijo za tri dni na sonce. Tako nastanejo imenitne kvašene kumare, prekmurska posebnost.

Postregli so si še drugi in vsi so priznali, da so kvašene kumare boljše od kislih.

»Zdaj pa malo na kolesa, da se razmigamo!« je rekel Laci. »Vzemite s seboj kopalke, ker gremo k Muri.«

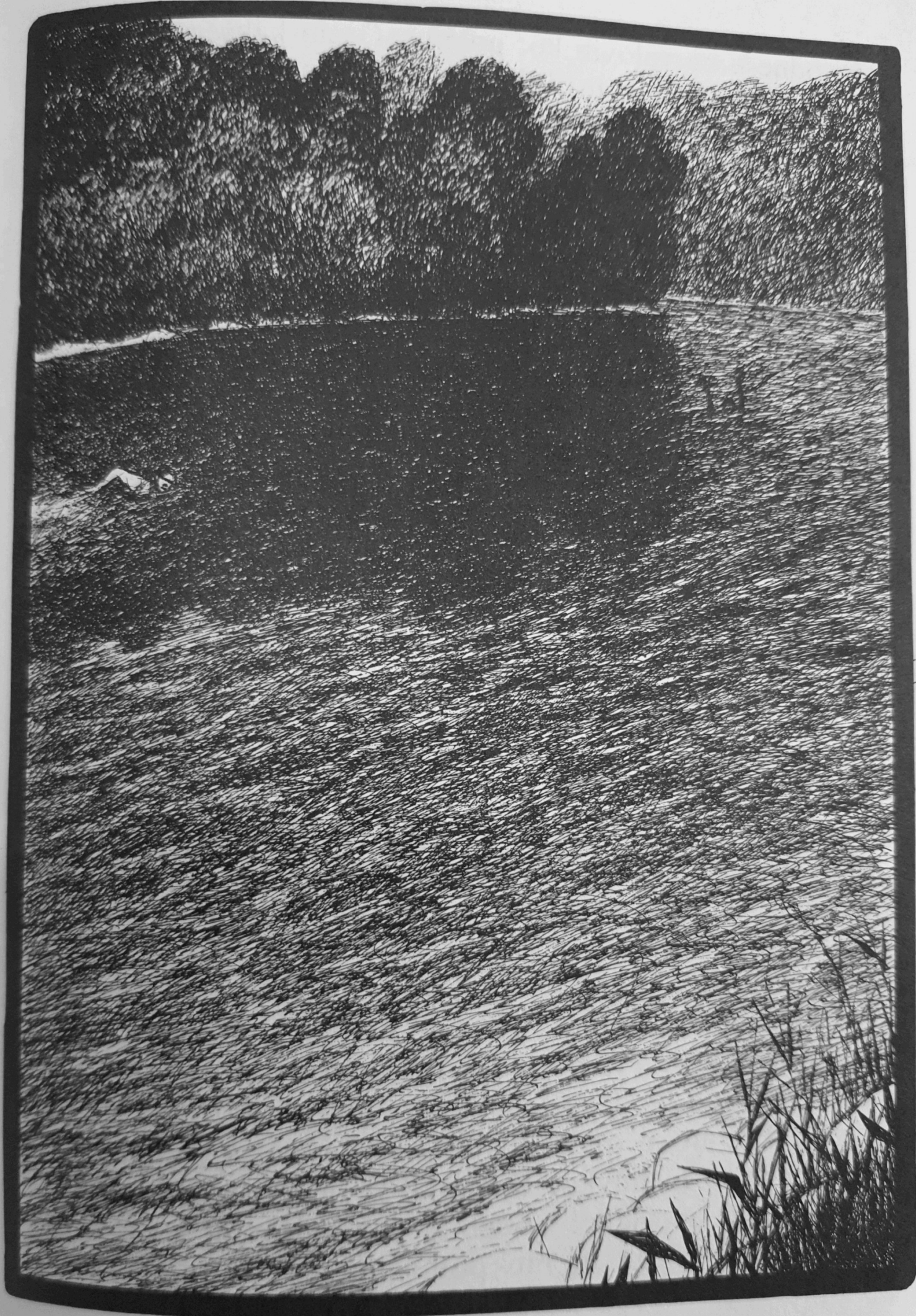
S kolesi so se mimo križa in kovačnice odpeljali v Ižakovce, kjer so se utaborili ob Muri. Dan je bil topel, in ker je bil že avgust, ni bilo zoprnega mrčesa: muh, obadov in komarjev.

Laci pa je tudi izbral za sončenje mivkast, gol prostor ob reki, daleč od vrbovja in jelševja, kjer je bilo vseeno še nekaj nadležnih žuželk.

Hani ni bil preveč navdušen nad blatno in hitro deročo vodo Muro. Pomlaskal je iz nje nekaj požirkov, potem se je raje zleknil na soncu in se grel kot star maček.

»Ko se boste kopali, nikar ne plavajte daleč od brega,« jih je opozarjal Laci. »Mura je hitra in zahrbtna reka z močnimi vrtinci. Vsako leto odnese kakšno življenje, zato se Prekmurci v njej raje namakamo čisto blizu brega.«

»Mačji kašelji za dobre plavalce!« je prezirljivo dejal Miha, ki je sicer treniral v plavalnem klubu Ilirija. »Ker je pa hitra voda, mora biti čudovito, če se ji prepustiš in

te odnese na valovih kot poleno. Grem kakšen kilometer više, pa se bom spustil do sem.«

»Vendar pazi!« ga je opozoril Laci. »Za danes smo imeli dovolj neumnosti. Bolj pri bregu plavaj.«

Miha je stekel ob reki navzgor. Čez čas so od daleč zaslišali njegovo veselo kričanje in čofotanje. Stekli so na breg. Miha je plaval po sredi reke. Sploh mu ni bilo treba dosti čofotati z rokami in nogami, le toliko, da se je obdržal na površini.

Reka ga je vedno hitreje nosila proti njim. Ko je bil Miha še kakih sto metrov spredaj, se je obrnil na trebuh in začel krmariti proti bregu. Bil je že čisto blizu, ko ga je nekaj potegnilo navzdol. Spet je priplaval na površje in lovil sapo. Hkrati je kričal: »Vleče me! Vleče me!«

Znova je izginil pod vodo. Laci je že skočil v Muro in naglo plaval divji kraul proti Mihi, ki se je znova prikazal na površju, voda okoli njega pa se je penila. Laci je bil že pri njem.

»Zajemi sapo, potopila se bova!« je zarjul.

Miha ga je podzavestno ubogal in hip nato ga je Laci od zadaj zgrabil za lase ter povlekel navzdol. Mura je oba pogoltnila v svoje globine. Laci je iz izkušnje vedel samo eno: ko te zgrabi vrtinec, se mu moraš prepustiti, kajti v globini izgubi svojo moč in takrat se lahko rešiš. Če se pa otepaš z vrtincem na površini ali tik pod njo, omagaš in potem te voda pogoltne za vedno.

Zato je držal Miha za lase in ga vlekel navzdol, čeprav je čutil, da se brani. Ko je pritisk vrtinca popustil, je zaplaval pod vodo proč in potem nazaj na površino. Izplaval je in se ozrl. Bil je blizu brega. Pod nogami je začutil prod in mivko. Poganjal se je po blatnih kamnih proti bregu in vlekel za seboj Miha. Bor in Uroš sta že pritekla do njega in mu pomagala izvleči nezavestnega fanta.

Ko so prišli na suho, so Miha položili na mivko. Petra je jokala. Njen Miha je ležal negibno kot klada. Laciju so morali s silo razkleniti prste, da je izpustil Mihove lase, kajti v roko ga je zgrabil boleč krč.

»Na trebuh!« je zavpil Laci.

Obrnili so ga, Laci ga je zajahal in mu z vso silo pritiskal na prsni koš. Miha je zastokal, potem je bruhnil vodo. K sreči je dobil več vode v želodec kot v pljuča, in ko se je izbruhal, je globoko zajel sapo. Potem je kašljal. Laci ga je zdaj obrnil na hrbet in mu dvignil roke, potem jih je spustil in z njimi nekajkrat močno pritisnil na prsni koš. Miha je hropel, kašljal in pljuval. Napol se je dvignil.

»Hvala,« je rekel. »Hvala ti, Laci. Zdaj mi je že dobro.«

Pustili so ga. Petra ga je objela.

»Oh, Miha, kmalu bi te izgubili.«

Potem je stopila k Laciju in ga poljubila na obe lici.

»Hvala ti, Laci, zelo pogumen si bil.«

»Ah, kaj!« je Laci zardeval. »Punce bi se samo cmokale!«

Tako očitno mu je bilo nerodno, da so se mu morali fantje in dekleta hudomušno nasmejati.

»Mislim, da je bolje Muro prepustiti Prekmurcem,« je ugotovil Uroš in segel v žep obleke po enega od številnih buhteljnov, s katerimi se je obilno založil pri Lacijevi mami.

Zasmejali so se. Hani je zalajal in skakal v Uroša, dokler se ga ni usmilil in mu dal najslajši košček buhteljna z marmelado.

Miha se je objemal s Petro, srečen, da se je vse skupaj dobro končalo. Pa le ni tako dober plavalec, kot si je mislil. Laci ga je tokrat posekal.

»Sem vam rekel, da je Mura nevarna,« je razlagal Laci, ki je bil še ves zasopel. »Ne veste, koliko tragedij je že povzročila. Koliko trupel je že odplavila dol na Hrvaško, kjer jih je izvrgla na breg. Tudi mnoge Beltinčarje je že

odnesla. Vendar nas vseeno privlači. Večinoma se kopamo samo ob bregu, a mnoge predrzneže zvabi na sredo in potem z zahrbtnim vrtincem potegne navzdol. Je ni tako zahrbtne reke, kot je Mura.«

Miha si je že čisto opomogel, tako da so se vsi pomirili. Lacija, ki ga je rešil, pa so imeli še malo rajši. Celo Hani je to začutil, prišel je k njemu in ga obliznil po roki, kar je bilo največje pasje priznanje ljubezni. Pri tem je hvaležno zacvilil. Laci ga je podrl na tla in ga začel žgečkati po trebuhu, da je brcal z vsemi štirimi.

»Kaj je, vreča bolh?« mu je smeje se rekel. »Samo da smo jo dobro odnesli, kaj?«

Hani se mu je izvil in od daleč prijateljsko bevskal nanj, pričakujoč, da bo Laci zgrabil kakšno palico in se še naprej igral z njim.

11. POGLAVJE

ZASEDA

»Danes je proščenje,« je Laci oznanil pri zajtrku.

»Je to kaj za pojest?« je vprašal Uroš.

»Tudi za pojest bo,« se je nasmehnil Laci. »Proščenje je krajevni praznik. Vsako leto Beltinčarji praznujemo god svetega Ladislava, ki je zaščitnik naše cerkve in vasi. Šli bomo na sejem ob cerkvi, potem pa bomo imeli doma praznično kosilo.«

»Kaj pa do kosila?« je zaskrbelo Uroša.

»Kar pri mami se oglasi, da te bo založila s popotnico,« mu je svetoval Laci. »Saj že pozna tvojo nenasitnost.«

»To je samo večna kalota, pardon, lakota,« je pojasnil Uroš. »Nenasitnost bi bila, če bi bil sit, pa bi še vedno jedel. Ampak jaz še nikoli v življenju nisem bil sit, zato tudi ne vem, ali bi jedel tudi potem, ko bi bil že sit.«

»Temu se reče nenasitna filozofija, ki smo je že vsi siti,« je pripomnil Bor.

Na sejem pri cerkvi so šli kar peš.

Laci jih je peljal kar čez sosedovo dvorišče v sadovnjak, kjer je bila posebna lesena stopnička, da so lahko brez težav prišli čez plot v log, potem ob blatnem potoku Črncu

zavili proti lekarni, odkoder je bilo do cerkve le še nekaj metrov.

Sejem bil je živ! Prodajalci so prišli iz vsega Prekmurja, pa celo iz Štajerja. Tudi obiskovalci sejma so bili iz bližnjih in daljnih vasi. Na stojnicah so lahko občudovali lončarijo, košare iz slame in iz vrbja, lesene vile in grablje, jarme, ročaje za orodje, kose, bruse, škafe, sode, rute, obleke, blago, zaponke, uhane, sladkarije, lestve in podobno, veliko pa je bilo plastičnih igrač in druge kramarije za velike in male. Največja gneča je bila ob dolgi točilni mizi, kjer so domačini ob kozarčku modrovali o nedeljski pridigi, vremenu, pridelkih, živini, politiki in še o čem.

Nenadoma je Bor prebledel in pocukal Lacija za rokav:

»Laci! Glej ga! Grajski strah! Tisti me je kresnil po buči.«

»Kje? Tisti pri lončariji?«

»Ja, s kozjo bradico.«

Možakar s kozjo bradico si je z zanimanjem ogledoval lončeno posodo s pokrovom, ki je bila narejena za peko v pečici. Obračal je lonec v rokah in potrkal po njem s skrčenim kazalcem, da bi slišal, ali ima morda počen glas. Očitno je bil zadovoljen z njim, kajti najprej je barantal za ceno, potem ga je plačal, prodajalec pa mu ga je zavijal v papir.

»Bor, ti počakaj tukaj, ker te ne sme videti. Drugi tudi. Jaz grem za njim, da bom videl, kam gre,« je rekel Laci.

Kozjebradec je stisnil lonec pod pazduho in odšel s sejma. Nosil je športno karirasto srajco iz flanele. Rokave si je zavihal čez komolce. Svetlo rjave športne hlače iz platna je imel prepasane s pasom, ki je imel veliko kovinsko zaponko. Laci je stopal za njim. Toda njegovo zasledovanje je bilo kratko. Možakar se je v sosednji ulici usedel v temno moder golf z avstrijsko registracijo in se odpeljal. Laci je segel v žep po notes in si vanj zapisal

številko avtomobila, ki je pričala o tem, da živi kozjebradec na Dunaju. Potem se je vrnil na sejem, kjer so ga nestrpnost čakali.

»Nič!« je rekel Laci. »Odpeljal se je z avtomobilom. Ampak zdaj vemo vsaj to, da je Avstrijec. Ali pa domačin, ki je zaposlen v Avstriji.«

»Misliš, da se je odpeljal domov?« je zaskrbelo Aleša.

»Ne verjamem,« je menil Laci. »Najbrž stanuje v kakšnem bližnjem hotelu. Prav gotovo se bo še vrnil v grad, čeprav ve, da smo mu na sledi. Kajti nekaj v grajski kleti ga neznansko privlači. Ampak nocoj mu bomo pripravili presenečenje.«

»Srepenečenje, kajti od presenečenja mu bodo kar zasrepele oči,« se je pošalil Uroš.

Zgodaj zvečer, s prvim mrakom, je v grajski stolp smuknilo osem senc. Na čelu je bil Laci, vmes fantje iz odreda in na koncu še drobna črna senca črnavslja Hanija. V stolpu so prižgali svetilke in se po polžastih stopnicah odpravili v grajske ječe.

Najprej so pregledali obe sprednji dvorani in niso našli nič sumljivega. Nato jih je Bor peljal še v manjšo sobo na koncu ječ.

Bila je velika kakšnih tri krat štiri metre. Na sredi tal je bila izkopana velika luknja, poleg katere je bil kup prsti. Na njej sta ležala rovnica in lopata.

»Tule je kopal vso noč,« je rekel Bor.

»Očitno res nekaj išče,« je zamišljeno kimal Laci.

»Zaklad, kaj pa drugega!« se je navduševal Uroš.

»Ki pa ga bomo izkopali mi,« se mu je pridružil Aleš, ki ga zdaj med tolikimi prijatelji ni bilo strah.

»Mir!« je ukazal Laci. »Zaklad bo že počakal. Zdaj je najbolje, da ugasnemo luči in v temi pričakamo kozjebradca. Če ga bomo trdo prijeli, nam bo sam zapel pesmico o tem, kaj počne v grajskih ječah.«

»Če ga bomo prijeli še trše, bo celo priznal, da je napisal Trsk pri Vasici,« se je smejal Uroš.

»Kaj pa je to?« se je začudil Luka.

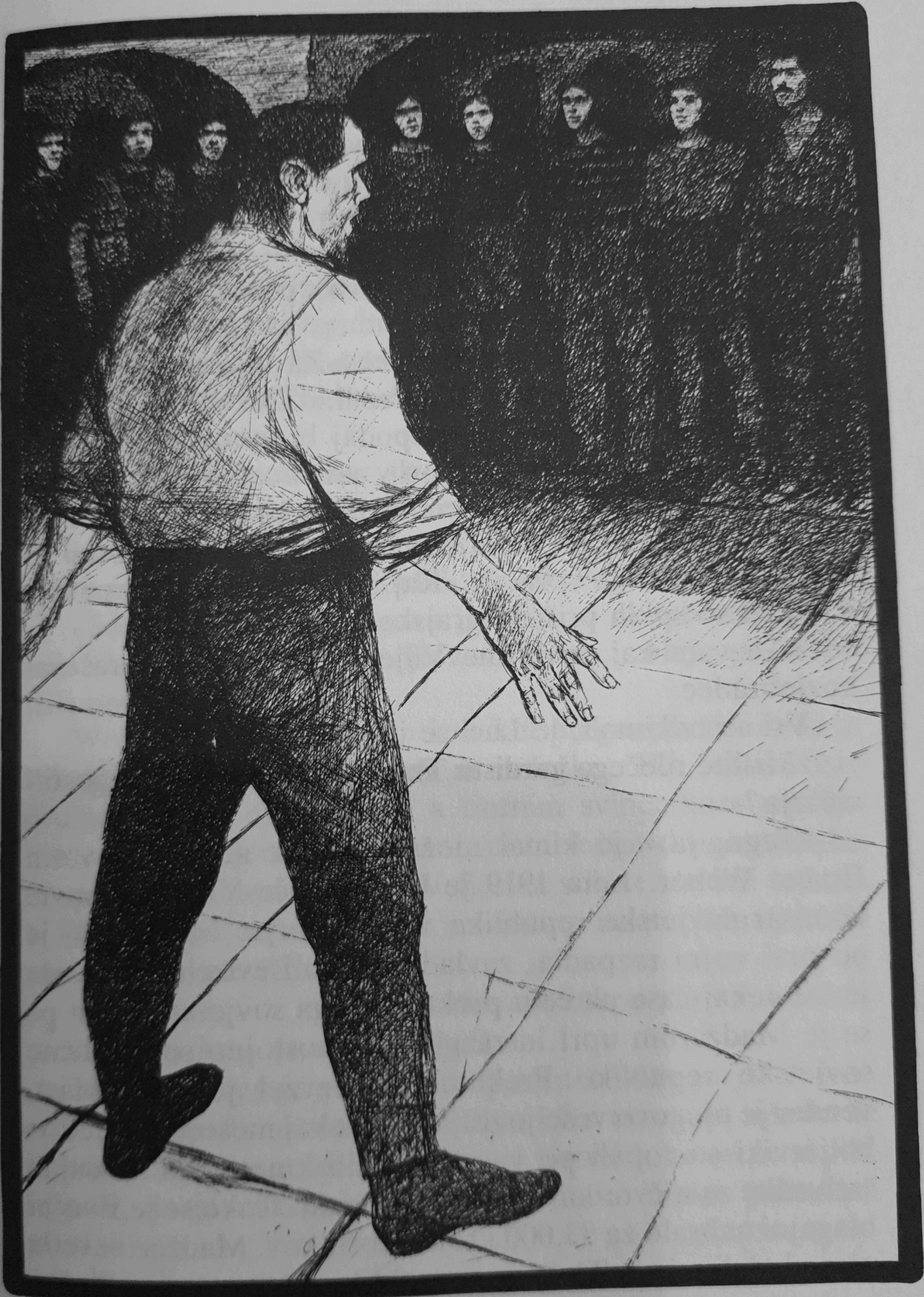
»Oh, oprosti, že spet sem vse zamešal,« se je ponorčeval Uroš. »Trsk pri Vasici je tudi Krst pri Savici.«

Luka je zmajal z glavo in že hotel nekaj reči, ko so fantje drug za drugim začeli ugašati žepne svetilke. Tiho so stali na obeh straneh zidu ob vhodu in prisluškovali v temo. Nekje je s stropa počasi kapljala voda. Nekaj je zacvililo kot podgana ali pa netopir, potem so spet slišali samo kapljanje vode.

Ni jim bilo treba dolgo čakati, ko so zaslišali štorkljajoče korake, ki so odmevali po praznih sobanah. Hani je tiho zarenčal. Uroš ga je naglo prijel z eno roko za ovratnik, z drugo pa mu je stisnil gobček, da ne bi zalajal. Koraki so prihajali vedno bliže. Fantje so zadrževali dih. Zdaj so videli tudi medlo svetlobo, ki je plesala po tleh sprednje sobe sem ter tja in se spreminjala v vedno močnejši žarek ročne svetilke. Možakar se je ustavil in svetil po sprednji sobi. Čez čas je stopil naprej in prišel v zadnjo sobo, kjer se je brezskrbno napotil proti izkopani luknji. Tedaj je Laci prižgal svojo luč in takoj za njim še vsi drugi. Kozjebredc se je obrnil in zagledal roj luči, uperjenih vanj, ni pa mogel videti, kdo je za lučmi, ker so ga slepile. Od presenečenja je odstopil za korak nazaj in padel v jamo. Hani je planil za njim, se postavil ob robu jame in jezno lajal na vsiljivca.

Fantje so obkrožili jamo. Kozjebredc se je med preklinjanjem že pobiral in si čistil blatno obleko. Bil je videti precej prestrašen, vendar se je pomiril, ker mu niso več svetili v oči in je videl, da ga obkrožajo sami najstniki in en mladenič. Ko je opazil Bora, je jezno rekel:

»Presneti mulc! Pa sem mislil, da sem te tako prestrašil, da se ne boš več upal v grad.«

»Kaj pa sploh iščete tukaj?« ga je ostro vprašal Laci.

»To bi lahko jaz vprašal vas,« ga je zavrnil kozjebradec.

»Že mogoče,« je rekel Laci. »Ampak ker je premoč na naši strani, bomo spraševali mi, odgovarjali pa vi.«

»Morali bi ga privezati k tistim obročem, kakor je on naredil z mano,« je pripomnil Bor. »Potem bi se laže pogovorili z njim.«

Kozjebradec je zmajal z glavo, potem je obupano razširil roke.

»Saj zdaj je vseeno,« je rekel. »Za celo zadevo ve že preveč ljudi. Vse vam bom povedal.« Zlezal je iz jame in pokazal vanjo: »Vidite, tule spodaj bi moral biti zaklad. Skrinja madžarskih srebrnikov v vrednosti 83.000 kron.«

»Sem vedel!« je navdušeno kriknil Uroš.

»Pomiri se!« je rekel Laci. Potem se je obrnil h kozjebradcu in ga vprašal: »Kaj imate vi s temi kronami? In kako so sploh prišle v grajske ječe?«

»Ali vam kaj pove ime Viljem Tkalec?« je spraševal kozjebradec.

Vsi so odkimali, le Laci se je spomnil:

»Mislite rdečega gardista Tkalca, sina turniškega gostilničarja?«

»Tega, ja,« je kimal možakar. »Jaz sem njegov sin Ernest Weber. Leta 1919 je bil moj oče Viljem vrhovni komisar sovjetske republike v Prekmurju. Madžarska je po prvi vojni razpadla, zavladal je boljševizem. Moj oče je bil nekaj časa na čelu prekmurskega sovjeta, potem pa se je Madžarom uprl in razglasil samostojno socialistično sovjetsko republiko Prekmurje. Prevezel je vso oblast, vendar je njegovo veselje trajalo le nekaj mesecev. Očetovi boljševikiki so ropali po vaseh in silili kmete, da so dajali srebrnike za ničvreden boljševiški denar. Tako se je v vojni blagajni nabralo za 83.000 kron srebrnikov. Madžari seveda niso gledali mirno Tkalčeve republike in so ga napadli. Ko

je oče videl, da bo moral bežati, je skrinjo s srebrniki zakopal v tem gradu. Sam jo je popihal v Avstrijo, kjer se je ponemčil v Webra in s premoženjem, ki ga je že prej spravil čez mejo, odprl gostilno. Na smrtni postelji mi je izročil načrt ječ v beltinskem gradu in mi povedal, kaj je zakopano v eni od sob. Sam se ni nikdar upal nazaj po zaklad, ker se je bal, da bi ga kdo od starejših domačinov spoznal. V zadnjih vzdihljajih mi je hotel še nekaj povedati, vendar je od napora izgubil zavest in čez nekaj ur umrl.«

»Tukaj naj bi bil torej zaklad?« je Laci pokazal na meter globoko luknjo. »Kaj ga je zakopal pet metrov globoko?«

»Ne vem,« je Weber skomignil z rameni. »Prav temu se čudim, da sem prikopal že meter globoko, skrinje pa še nikjer. Treba bo prekopati celo sobo. Fantje, če mi boste pomagali, si bomo delili zaklad. Pol na pol. Velja?«

»Se bomo o tem pogovarjali takrat, ko bomo videli zaklad na lastne oči,« ga je zavrnil Laci. »Kje pa imate tisti načrt?«

Weber je segel v žep in izvlekel preganjen listič, ki je bil očitno v naglici iztrgan iz beležke. Bil je že čisto orumenel. Na njem je bil s tintnim svinčnikom narisani tloris grajskih ječ. Dve sobani, prva večja, druga manjša, in sobica, v kateri so stali. V tlorisu sobice sta bili iz kota v kot potegnjeni diagonali in točno na sečišču je bila narisana debela pika.

»Hm, dvomim, da bi bila skrinja zakopana kaj več kot meter globoko,« je zagodrnjal Laci.

»Mogoče nas je pa že kdo prehitel? Da jo je že kdo odkopal?« je žalostno rekel Miha. »Od takrat je minilo že dobrih sedemdeset let. Mogoče so lastniki, ko so se vrnili, opazili, da je nekdo kopal v ječah in so malce pobrskali po tleh.«

»Vse je mogoče,« se je strinjal Laci.

»Teško verjamem,« je ugovarjal Weber. »Saj vidite, da ječ niso več uporabljali. Celo zazidali so vhod s stopnišča, tako da sem moral razbiti del zidu, da sem lahko prišel do sem.«

»Veste kaj,« je rekel Laci. »Tale načrt bom obdržal. Nesel ga bom na policijo, pa naj oni kopljejo, če se jim zdi vredno. Zaklad je končno last prekmurskih ljudi. Vaš oče ga je naropal od revnih kmetov in zato ga je treba vrniti Prekmurju.«

Weber je prebledel, kozja bradica se mu je zatresla in jezno je zacepetal z nogami:

»Ogoljufali bi me radi!«

»Se zgodi,« je mirno odvrnil Laci.

Weber se je tedaj pognal k vhodu in pobegnil v sosednjo sobo, kjer je izginil v temi. Fantje so hoteli steči za njim, toda Laci je odkimal in jih ustavil. Slišali so, kako kozjebralec teče po stopnicah, Hani pa laja za njegovimi petami.

Bolhač se je kmalu vrnil ves zasopel, toda zadovoljen, da si je spet enkrat lahko dal malo duška.

»Zakaj smo ga pa kar pustili?« se je začudil Uroš.

»Kaj pa naj bi z njim?« je vprašal Laci. »Stavim, da je zdajle že v svojem avtomobilu in se pelje proti Avstriji. Očitno noče imeti s policijo nobenega opravka.« Spravil je načrt v žep in dodal: »Najbolje bo, da gremo domov. Zaklad ne bo ušel nikamor, če sploh je kje. Jutri je še en dan, pa bomo o vsem v miru razmislili.«

12. POGLAVJE

HUDA URA

Zjutraj so fantje dolgo spali. Dekleta so že malicala, ko se je iz parme še vedno razlegalo Uroševo smrčanje. Drugi so spali bolj potihem, le Laci je med spanjem požvižgaval.

»Le kaj so delali v gradu tako pozno v noč?« se je čudila Tanja. »Tudi Hani je ves utrujen in poležava med temi smrčuhi.«

»Ko bi se vsaj zbudili in nam že kaj povedali,« je vzdihnila Kristina. »Kaj, če bi jih šli žgečkat s slamicami po podplatih?«

Bilo je grozno soparno. Oče Pištek je prišel iz hiše in si basal tobak v pipo. Ko ga je prižigal, je s koticom očesa pogledal v nebo in od groze je na široko zinil, da mu je pipa padla iz ust.

»Jezuš Marija!« je zavpil. Stekel je k parmi. »Laci! Deca! Zbudite se!«

Laci si je mel oči in se napol dvignil.

»Kaj pa je, oče?« je zmedeno vprašal.

»V nebo poglej! Tam, proti Goričkem!« je vpil oče.

Laci je planil iz parme in se ozrl kvišku. V Beltincih

je sijalo prijazno sonce, toda nad Goričkim, hribovitim delom Prekmurja severno od Murske Sobote, so se začelnjali kopičiti težki črni oblaki.

»Toča bo!« je kriknil Laci. »Mi imamo pa seno na Pustih njivah. Saj nam bo zgnilo, kolikor ga ne bo raznesel vihar.«

Oče je kimal in že pripravljaj traktor ter prikolico. Tedaj je pridrobencijal k njemu Hani in bevsknil. Pištek ga je nejevoljno pogledal, potem se je nasmehnil. Hani je držal v ustih njegovo gorečo pipo, ki jo je bil od presenečenja izpustil iz ust. Vzel mu jo je iz gobca in ustnik obrisal v predpasnik.

»Hvala ti, mrcina,« je rekel. »Saj bi lahko še hišo zažgal v svoji raztresenosti.« Zadovoljno je puhnil dim iz ust, nato je zavpil proti parni: »Peljite se tja s kolesi in splastite seno na kupe!«

Oče Pištek se je drdraje odpeljal s počasnim traktorjem in prikolico. Gnal je traktor, kolikor ga je mogel, to pa je bilo bore malo.

Laci je zbobnal skupaj fante in dekleta. Vsak je nekaj zgrabil v roke: eden lesene trirogelne vile, drugi grablje. Potem so se pognali s kolesi v dir proti Pustim njivam, kjer so že zadnjič obračali seno. Že na prvem ovinku pri križu so prehiteli očeta, ki se je tresel na počasnem traktorju, ropotajočem za dva. Po petih minutah dirke so že bili na senožeti.

»Samo na sredo grabite! Fantje z ene, dekleta z druge strani!« je zavpil Laci in zaskrbljeno pogledoval v nebo.

Oblaki so se bližali z enakomerno hitrostjo. Slišati je bilo oddaljeno grmenje. Grabili so kot nori. Po šest z vsake strani travnika. Pot je lil z njih, in da bi bila mera polna, je v sopari postal nadležen še mrčes, vendar se niso imeli časa braniti pred pikanjem komarjev in drobnih muh.

Počasi je na travnik priropotal tudi oče Pištek s traktor-

jem. Ustavil se je pred prvim večjim kupom in začel z vilami metati seno na prikolico, saj ni imel samodejnega nakladalnika. Uroš, ki je bil najtežji, je moral splezati na prikolico in tlačiti seno z nogami ter ga razporejati po prikolici. Drugi so pridno grabili seno skupaj. Še nikoli v življenju niso delali tako naglo in brez predaha.

Sonce je izginjalo za črnimi oblaki, ki so se kot črnilo razlezli po vsem nebu. V vaški cerkvi je začelo biti plat zvona zoper točo. Temu so domačini rekli, da križajo oblake. Veliki zvon je moreče odmeval po pokrajini: booommm, booommm, booommm... Tudi v sosednjih vaseh so zvonili.

Kmalu je bilo vse seno na vozu. Laci in oče sta vrgla čez prikolico veliko mrežo iz vrvi in jo zategnila, da veter ne bi raznašal sena. Potem je Pištek sedel na traktor in naglo odpeljal. Tisti hip se je nebo razparalo. Zagrmelo je in treščilo skoraj hkrati, da je bilo joj. Dekleta so se prestrašeno stisnila skupaj, Hani je zacvilil, pa tudi fantje niso gledali nič kaj pogumno. Zapihal je strahovit veter.

»Na kolesa! Gremo domov! Kaj še čakate?« se je zadril Laci.

Ni jih bilo treba posebej prositi, kajti na nebu je grmelo brez premora, kot bi kdo sem ter tja po lesenem podu podstrešja kotalil težke sode. Vmes se je kdaj pa kdaj pobliskalo. V bližini je strela udarila v akacijo in jo hrešče razklala na pol. Podili so kolesa nazaj proti vasi, kolikor se je le dalo naglo. Laci je peljal zadnji, da je spremljal počasnejša dekleta. Lahko bi tudi kdo padel v tej nori dirki in bi mu bilo treba pomagati.

Pred vasjo so prehiteli očeta na traktorju. Zadovoljno je pihal iz pipice. Zdaj ga ni več tako skrbelo, kajti tudi če ga bo malo zmočilo, ne bo škode. Pomahal je fantom, ki so se prvi pripodili mimo njega.

Ko je Bor kot prvi pripeljal na dvorišče domače hiše,

je začel padati droben dež. Čez minuto so pripeljali še zadnji. Dež je postajal vedno debelejši in veter ga je nosil v pljuskih zdaj levo zdaj desno. Kazalo je, da bo le ploha. Laci je z olajšanjem vzdihnil, ko je zaslišal brnenje očetovega traktorja.

Stari je bil ves moker in okoli ovinka je pripeljal tako naglo, da bi se prikolica skoraj prevrnila. S polnim plinom je zapeljal pod streho na kolniku.

Tisti hip se je grmenje in treskanje še okrepilo in nepričakovano se je dež spremenil v ledeno zrnje. Zrna ledu so bila najprej kot grah debela, potem so postajala vedno večja in na koncu so padali izpod neba debeli lešniki. Po strehah je ropotalo, kot bi orehe stresal. Zrnje je tolklo vse, kar je bilo zelenega: listje vinske trte, listje z drevja, rože v vrtovih, murve z drevja, bučne cvetove...

Mladina je stala na gumnu in gledala divjanje narave. Dvorišče je bilo čisto belo od ledu. Potem je še dvakrat ali trikrat strahovito počilo in zagrmelo, toča je prenehala in čez hip so se oblaki že razgrnili. Skoznje je posijalo sonce v zlatih pramenih. Oče Pištek je prišel s kolnika in se jim pridružil na gumnu.

»Ne bo hudega,« je rekel. »Seno smo pa le rešili. Hvala vam, mladina!« Oziral se je po nebu. »Eh, na Goričkem je moralo biti huje. Letos jim je že dvakrat toča pobila vse, kar je zraslo iz zemlje. Bog se jih usmili,« je še rekel. Potem si je snel premočeni klobuk z glave in ga od jeze treščil ob tla. »Na radiu pa so rekli, da bo danes pretežno jasno! Gumpci! Ne vem, kaj mi je bilo, da danes nisem poslušal še avstrijskega radia. Tam so za naše kraje vedno bolj pravilne napovedi.«

Zasmejali so se. Iz hiše je prišla tudi mama Margit in vila roke nad opustošenjem, ki ga je pustila za seboj toča. V šlapah je gazila led čez dvorišče.

»Še sreča, da ste srečno pripeljali seno domov,« je

zatarnala. »Kakšna huda ura! Jezušček moj mili. Grem pogledat, kakšno škodo mi je naredilo na gredah.«

Pa ni bilo posebne škode. Niti paprike ji ni stolкло, le najbolj občutljive rože.

»O, pa smo že imeli takšno točo, ki nam je vse pobila,« je rekel oče Pištek. »Lani nam je sklatila zorečo koruzo, raztolkla buče in repo in sploh vse, kar je še bilo na polju. Tokrat smo jo še dobro odnesli. Lani so padale takšne krogle kot jajce. Pet strešnikov mi je razbilo na hiši.«

Zadovoljen, da se je vse dobro končalo in da ima seno na varnem pod streho, se je šel preobleč v suho obleko. Kokoši in race so prilezle na plano izpod strehe. Radovedno so kljuvale ledeno zrnje, a so kmalu ugotovile, da ni užitno, pa so se po stari navadi razkropile po dvorišču. Hani se ni zmenil zanje, kajti od dirke na Puste njive in nazaj je bil utrujen, hkrati pa prestrašen od grmenja in bliskanja, ki sta mu bila nekaj najbolj neprijetnega v pasjem življenju.

»No, kako vam je kaj vseč kmečko delo, falotje in karfijole?« se jim je zasmel Laci. Tako jim je vedno rekel, kadar je bil dobre volje.

»Laže se je učiti in potem hoditi v službo,« je rekel Bor. »Vse kosti me bolijo. Mlatili smo, sušili seno, danes pa to naglo grabljenje in nakladanje...«

»Pa še ponoči boš kopal z rovnico in lopato v gradu,« se mu je posmejal Laci.

»Ampak nocoj ne boste šli brez nas,« se je uprla Tanja. »Kakšen moški šovinizem je zdaj to, da nas nenadoma izločate iz svoje družbe? Kaj punce nismo del odreda?«

»Samo še bab se nam manjka,« je Laci zavil oči proti nebu.

»Kakor hočete,« je Kristina podprla Tanjo. »Ali nas vzamete s seboj, ali pa pridemo same.«

»Hm,« je rekel Laci, ki je dobro poznal trmo svojih karfijol. »Naj vam bo, punce. Ampak to vam povem, da

boste prav tako kopale za zakladom kot fantje. Saj ste enakopravne, kajne?»

»Še bolje bomo kopale kot fantje,« se je odrezala Barbara.

»Tudi pri pospravljanju sena nismo bile nič počasnejše,« jim je oponesla Petra.

»Nam pokažeš načrt?« je zanimalo Andrejo. »Punce ga še nismo videle.«

Posedli so se za mizo na verandi. Laci je izvlekel iz žepa listek z vrisanim načrtom. Razložil je dekletom, kakšni so trije prostori v grajskih kletih. Pri tem jih je skušal malo prestrašiti z opisom mučilnih priprav, ki so v ječah. Temu opisu je nalašč dodal precej iz svoje domišljije in fantje so mu pošteno pomagali. Ampak punce niso niti trenile z očmi. Kvečjemu so jim ti opisi še bolj spodbudili domišljijo.

»Kaj pa je tole znamenje?« je vprašala Tanja in pokazala na načrt.

Na dnu listka je bila poševna črta z dvema pikicama. Takole: %...

»Kot nekakšni odstotki,« je menila Petra.

»Pa res, tega še nismo opazili,« se je zamislil Laci. »Spodaj je bila bolj šibka svetloba. Le kaj bi to pomenilo?«

»To je znamenje za ‚obrni‘,« je vedel Uroš. »Običajno ga naredimo, kadar je še kaj na drugi strani listka.«

Laci je obrnil papir, vendar na drugi strani ni bilo ničesar. Tudi najmanjše pikice ne.

»Zakaj neki bi obračal list, če pa na drugi strani ni ničesar?« se je čudil Laci.

»Mogoče je pa napisano z nevidno pisavo. Z limono na primer,« je ugibal Aleš.

»Fantje, tole je zelo pomembno,« je rekel Uroš. »Tisti, ki je narisal načrt, je hotel s tem nekaj sporočiti. Tole znamenje je rešitev uganke, kje je zaklad. Kajti v najmanjši

sobi ga ni, saj je Weber skopal luknjo že najmanj meter globoko.«

»Najbrž je namenoma naredil napačen načrt, če bi prišel komu nepovabljenemu v roke,« je spet ugibal Aleš. »Rešitev je vseeno označil, če bi se mu zgodilo kaj nepredvidenega. Vedel je, da če se ne bi izmazal s fronte, bi njegove osebne stvari poslali družini.«

»Ali ni Weber rekel, da mu je oče hotel na smrtni postelji povedati še nekaj?« se je spomnil Bor. »Pa je od naporenega govorjenja izgubil zavest in potem umrl. Mogoče je hotel Tkalec sinu razkriti pomen tega znamenja.«

»Mogoče,« se je strinjal Laci in vrtel listek v rokah. »Pa če načrt še tako obračam,« se nič ne spremeni. Zaklad naj bi bil še vedno v sredini najmanjše sobe.«

Tanja je vzela listek z načrtom iz Lacijevih rok in ga položila na mizo.

»Tole je običajen položaj glede na razporeditev sob v grajskih ječah,« je rekla. »In zato, ker je znamenje ‚obrni‘ spodaj. Recimo, da z ‚obrni‘ ni mislil tega, da bi obrnili list na drugo stran, ampak samo to, da bi ga obrnili na glavo. Takole.«

Zasukala je list na glavo.

»In kaj si dobila s tem?« jo je vprašal Laci. »Zaklad je še vedno v najmanjši sobici, le da načrt ne ustreza več resnici, ker je zdaj najmanjša sobica tam, kjer je v resnici velika sobana.«

»Saj v tem je rešitev,« je odločno rekla Tanja. »Obrnili smo najprej načrt, se pravi, da smo ga postavili na glavo. Pa tudi vse drugo. Najmanjšo sobico smo spremenili v največjo!«

»Misliš?« se je začudil Bor. »Da bi bil torej zaklad sredi prve sobane, ki je največja? Hm.«

»Tanja, ti si genijalka!« je vzkliknil Uroš, ki je bil ves razburjen od novega odkritja.

Hani, ki je zaslišal Tanjino ime, je veselo zalajal kot v potrditev Uroševih besed.

»Bomo še videli, kam nas bo pripeljala Tanjina genialnost,« je zamišljeno dejal Laci. »Vendar se splača poskusiti. Zvečer boste kopali najprej sredi največje dvorane.«

»Kako misliš to – boste?« se je začudil Miha. »A ti ne boš kopal?«

»Jaz bom delovodja,« se je zarežal Laci. »In delovodja je priganjač sužnjev. Roke ima na riti in ves čas se dere na delavce, naj hitreje kopljejo!« Potem je zdrdral v eni sapi: »Imakdokajprotinobedenničsprejeto!«

Zmagoslavno se je ozrl po osuplih obrazih okoli sebe.

13. POGLAVJE

NESREČA

NE PRIDE NIKOLI SAMA

Ker so sklenili, da bodo šli v grajske ječe prav vsi, so se odpravili peš. Nihče ni želel sredi gluhe noči ostati sam za stražarja pri kolesih, zato so jih pustili doma. Saj je še bolje tako, kajti ducat koles v parku bi prav gotovo vzbudilo pozornost naključnega sprehajalca v mesečini.

Pravzaprav, resnici na ljubo, je treba povedati, da mesečine sploh ni bilo. Noč je bila temna, deževni oblaki so se še vedno vrteli po nebu in kazalo je, da bo še nekaj dni slabo vreme, če ne bo zapihal močnejši veter in razgnal oblake. V temi so drug za drugim hodili po travi proti desnemu grajskemu stolpu. Uroš se je spotaknil ob korenini stare platane in bi skoraj telebnil. S polnimi usti je nekaj mrmral, kar pa ni bilo slišati preveč prijazno. Zahihitali so se, da se je Laci obrnil in ježno zasikal, naj bodo tiho.

Svetilke so prižgali šele v stolpu. Še vedno molče so se spustili po stopnicah navzdol do luknje v zidu. Zlezli so skozi in nadaljevali pot v globino po polžasto zavutih stopnicah. Laci je osvetlil veliko dvorano. Nikogar ni bilo. Pregledali so še preostala prostora, ki sta bila prav tako

prazna. Vzeli so v mali sobi rovnico in lopato s kupa prsti. Dekleta so si v drugi sobi z grozo ogledovala zarjavele mučilne naprave.

»Tamle sem bil pa jaz privezan vso noč,« je Bor pokazal puncam štiri obroče v zidu.

»Ali bomo vso noč čekali, ali se bomo lotili dela?« je zarobantil Laci. »Nismo prišli na piknik.«

Vrnili so se v največjo dvorano. Laci je s kosom železa, ki ga je pobral v prejšnji sobi, zarisal po opečnatih tleh diagonali iz kota v kot.

»Tako, tule je sredina sobe,« je pokazal na sečišče diagonal. »Miha in Bor bosta kopala prva.«

Tla so bila iz rdeče, doma žgane opeke, ki je že močno sprhnela. Prva opeka je šla zelo težko iz tal. Bor je najprej očistil zemljo v režah okoli nje, potem je v očiščeno režo zasadil rovnico in začel majati opeko. Ko jo je končno dvignil, je šlo naprej laže, saj je vse druge opeke lahko spodkopaval. Odstranil je že kakšna dva kvadratna metra opeke, ko je Laci dejal:

»Za zdaj bo dovolj. Gremo v globino.«

»Kakor ukaže delovodja,« se je pošalil Bor in zamahnil z rovnico.

Zemlja je bila ilovnata in trda. V več kot sedemdesetih letih se je že pošteno usedla, če je sploh kdaj kdo tukaj kopal. Kar je Bor odkopal s kopačo, je potem Miha z lopato odmetal čim bolj v stran.

Pod nekaj plastmi odmetane zemlje je prst postala mehkejša in delo je šlo laže od rok. Bora in Miha sta zamenjala Uroš in Aleš. Uroš je vneto kopal in pri tem sopihal kot stara lokomotiva.

»Uh, to kopanje mi bo pobralo vse s težavo pridobljene kalorije,« je tarnal.

»Boš vsaj shujšal, kar ti ne bo škodovalo,« ga je zbodla Kristina.

»Mogoče sploh ne bi bilo slabo, če bi Uroš prekopal vso sobo,« je predlagala Andreja.

»Bodite resne,« je Uroš posvaril punce. »Pri kopanju zakladov se ne sme govoriti, sicer se pogrezne skrinja z denarjem še globlje.«

Do polnoči so izkopali že pol metra globoko luknjo. Hani je živčno tekal od enega do drugega, ker se je dolgočasil. Nihče se ni zmenil zanj, vsi so samo napeto buljili v jamo, kjer sta vedno po dva kopala kot za stavo.

Luka, ki je zdaj kopal, Kristina pa odmetavala, je z rovnico zadel ob nekaj mehkega. Previdno je začel odkopavati okoli tega predmeta. Kmalu se je pokazalo, da je preperela cunjja, ki v neprepustni ilovnati zemlji ni povsem sprhnela. Ko jo je čisto odkopal, so videli, da imajo pred seboj staro vojaško kapo, ki je imela spredaj čisto zarjavelo značko z madžarskim grbom. Blago kape jim je kar razpadalo v rokah.

»Sem vam rekla, da smo na pravi poti,« se je pobahala Tanja.

»Samo da ne bomo odkopali kakšne mumije«, je rekel Laci. »Čisto mogoče je, da so tu pokopali kakega madžarskega vojaka in bomo naleteli zdaj še na okostnjaka.«

»Če bi šlo za grob padlega vojaka, se ne bi tako trudili zakriti njegovega groba,« je trdil Bor. »Saj ste videli, kako so bile opeke lepo vgrajene nazaj v tla.«

Luka je kopal naprej. Ko je prekopal vso površino, se je umaknil in Kristina je z lopato zmetala zemljo iz jame. Komaj je Luka nadaljeval, že je z rovnico zadel ob nekaj kovinskega, da je glasno zažvenketalo po odmevni sobani. Spet je previdno grebel okoli predmeta in odkopal zarjavelo konjsko podkev, v kateri so bili še trije žebli.

»Kaže, da tukaj niso pokopali padlega vojaka, temveč crknjenega konja,« si Laci ni mogel kaj, da se ne bi posmehnil.

»Konjska podkev prinaša srečo in trije cveki tudi,« je rekla Tanja.

»Tisti trije, ki mi jih je pritisnila ta stara za slovenščino, mi že niso prinesli sreče,« je potožil Luka. »Sem jih komaj popravil, da mi ni treba ponavljati razreda.«

Potem je zagrizeno kopal naprej. Jama je bila globoka že tričetrť metra, ko so udarci začeli zveneti bolj votlo.

»Tole bo! Zaklad!« je zavriskal Uroš. »Koplji naprej, Luka!«

Kristina je še enkrat odmetala nakopano zemljo, ko je Luka že spet prišel do cunje. Toda tokrat je bila precej velika. Vogal je štrlel iz ilovnate zemlje. Luka je zgrabil za štrleči konec in ga hotel izvleči, pa ni šlo. Ušla mu je iz roke in Luka je izgubil ravnotežje ter se sesedel na zadnjo plat.

»Treba bo vse odkopati,« je rekel. »Videti je kot mastno platno.«

»Naj zdaj nadaljujeta Tanja in Petra,« je rekel Laci, kajti Luka je bil že utrujen. »Ti si doživel že preveč razburjenj, Luka.«

»Mogoče si bosta Tanja in Petra nakopali dovolj platna za doto,« se je zarežal Bor.

Tanja je z rovnico praskala po zemlji, dokler ni odkrila vsega blaga. Bilo je naoljeno platno, ki je segalo kakšnega pol metra v dolžino in štiri decimetre v širino. Vendar se ga še vedno ni dalo izpuliti.

»Seveda, skrinja je zavita v naoljeno platno,« je ugotovil Uroš. »Fantje, rečem vam, da je to naš zaklad.«

Bili so vznemirjeni. Še Laci je bil na trnih. Gledali so, kako je Tanja kopala navzdol ob robu platna, in videli, da gre res v globino, kot bi bilo ovito okoli kvadrastega predmeta. In kadar je s kopačo zadela ob platno, je zamolklo zadonelo, kot da udarja ob nekaj tršega.

Kmalu je bilo odkopane precej zemlje okoli predmeta,

zavitega v mastno platno. Laci je skočil v luknjo, zgrabil predmet in poskusil, če bi ga lahko razmajal v njegovem ležišču.

»Ne gre še,« je vzdihnil. Tudi njemu se je videlo, da je ves vznemirjen. »Še malo ga odkopljita.«

Čez deset minut je poskusil znova. Zdaj mu je uspelo razmajati predmet in poskušal ga je dvigniti.

»Ne gre, pretežko je,« je sopihal. »Mogoče ima pa zadeva kakšen ročaj.«

Vzel je iz žepa pipec in z njim na vrhu prerezal platno okoli in okoli, potem ga je odstranil in preostalo platno potegnil ob robovih navzdol. Pred njihovimi očmi se je prikazala železna skrinja.

»Hura!« je vzkliknil Uroš. »To je! Tkalčev zaklad! Kar slišim že, kako cingljajo srebrniki.«

»Skrinja ima ob strani ročaja,« je ugotavljal Laci. »Bor, pridi pomagat, jo bova poskusila dvigniti.«

Prijela sta vsak za ročaj na svoji strani in sunkoma potegnili skrinjo kvišku. Šlo je. Postavila sta jo na rob jame in Laci je odstranil še zadnje ostanke platna. Cela skrinja je bila iz železa, ki ga zaradi zaščite v olju namočenega platna še ni načela rja. Ob straneh je bila okrepljena z odebeljenimi železnimi rebri. Zaklepala se je z zaklepom, skozi katerega je bila pritrjena viseča ključavnica. Laci je potresel žabico, ki je ostala zaklenjena.

»Presneto težka skrinja je,« je povedal Bor. »Kot žakelj cementa, zato mislim, da ima nekako okoli petdeset kilogramov.«

Laci je obračal žabico, dokler ni obstala v zelenem položaju.

»Daj mi kopačo,« je rekel Tanji.

Vzdignil je rovnico in z vso silo zamahnil z njo. Vendar je slabo zadel, rovnica je oskočila od ključavnice, ki je ostala zaklenjena. Laci je spet zaman ponovil celotno

operacijo. Potem je Boru rekel, naj nastavi lopato na rob žabice in je s hrbtno stranjo rovnice z vso silo treščil po lopati. Žabica je popustila že po tretjem takšnem udarcu. Bila pa je uničena tudi lopata.

Zadrževali so sapo, ko je Laci odstranil žabico, dvignil zaklep in odprl skrinjin pokrov, ki je v tečajih neznansko zaškripal.

Nekaj časa so bili vsi tiho. Samo strmeli so v skrinjo. Bila je polna različnih srebrnikov, ki so se motno lesketali z nadihom zelenkaste patine oksidiranega srebra.

»Uspelo nam je,« je šepnil Uroš.

Kristina je zajokala od živčnosti in navdušenja.

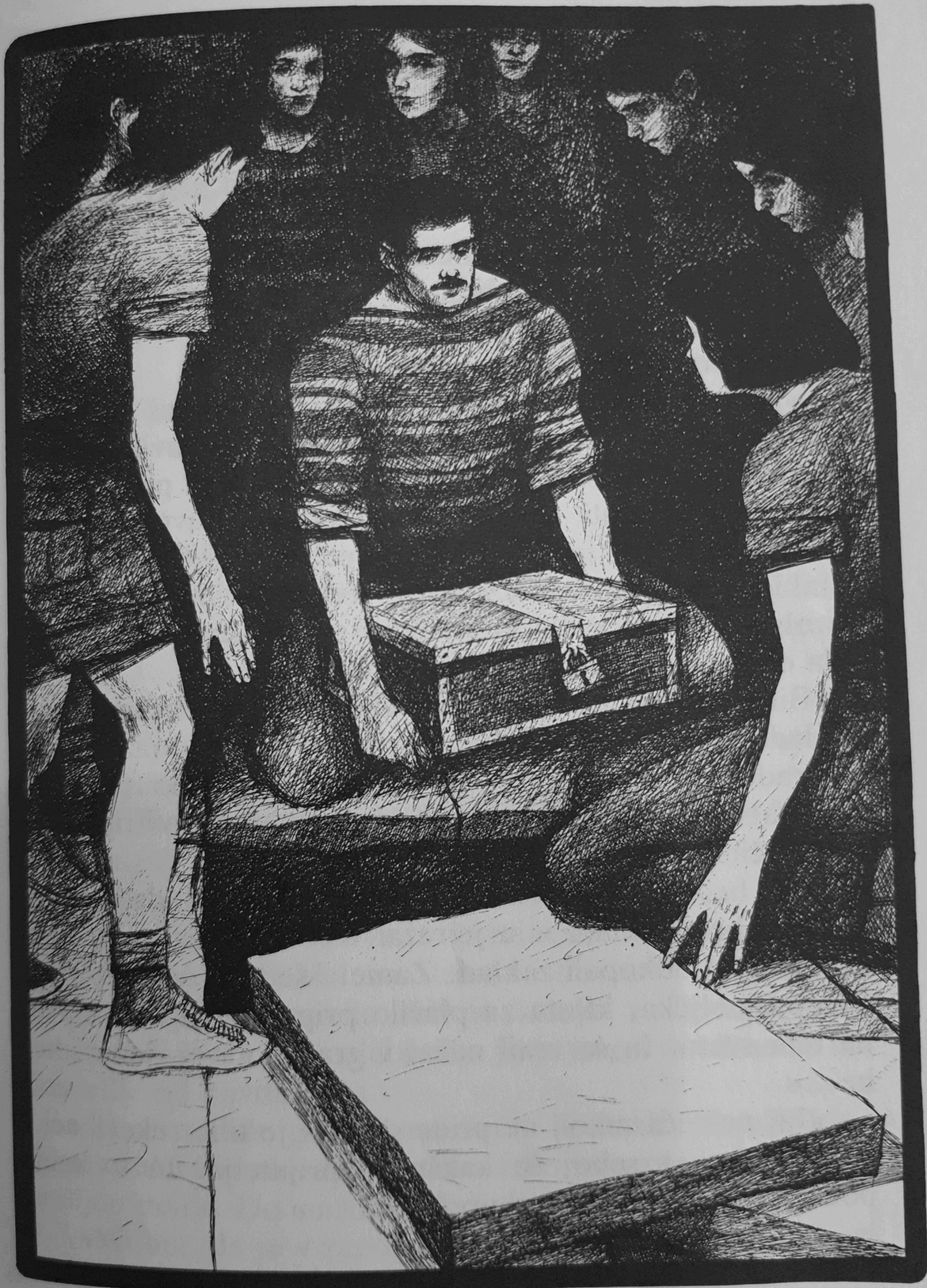
»Fant, smo bogati,« je šepnil Bor.

»Pa sem vendar imela prav,« je rekla Tanja.

Laci je vzel v roko enega od največjih srebrnikov in si ga ogledal v svetlobi žepne svetilke. Če jo je usmeril na kovanec postrani, je še laže razločil njegovo reliefno površino.

»Pet kron iz leta 1900,« je rekel. »Na eni strani je madžarska krona, na drugi portret Franca Jožefa.« Potem je jemal še druge srebrnike iz skrinje. »En forint... dve kroni... deset krajcarčkov... dvajsetica... tale je šele lep: na njem je podoba Matere božje z detecem. Na robu je letnica 1754. Ta pa je star. Hm, na drugi strani je lepa ženska. Piše, da je Marija Terezija. To bo tolar... Tudi avstrijski kovanci so vmes...«

Vsi so začeli segati po srebrnikih. Ogledovali so si jih. Posebno večji tolarji in kovanci za pet kron so bili bolj zanimivi zaradi podob. Največkrat je bila na eni strani podoba glave Franca Jožefa. Na drugi strani pa so bili reliefno prikazani dogodki kot kronanje, angela z madžarsko krono, Marija z Jezusom, poročna slovesnost, čudovit grad, ženska z oljčno vejico v roki in še kaj. Nekateri srebrniki so bili že močno zlizani od uporabe, zlasti tisti s

starejšimi letnicami, drugi so bili spet kot novi. Vse pa je prekrivala črnikasta ali pa zelenkasta patina.

»No, tako,« je rekel Laci, ki je bil očitno zadovoljen. »Zaklada smo se nagledali. Dajte vse kovance nazaj v skrinjo. Da se ne bi komu kaj zalepilo na prste! Odnegli jo bomo na policijo.«

Malce poparjeno so metali kovance nazaj v skrinjo. Med žvenketanjem srebra, ki se je slišalo nežno kot božično cingljanje zvončkov, je Uroš rekel:

»Ne bomo obdržali prav ničesar?«

»Ničesar,« je odločno pribil Laci. »To ni naš denar.«

»Pa še res je!« je zadonel gromki glas za njihovimi hrbti.

Hani je odskočil od strahu in zabevskal, pa tudi vsi drugi so se zdrznili. Dekleta so zajavkala in zavreščala. Za njihovim hrbtom je stal kozjebralec Weber. Ob njem sta bila še dva groba možakarja. Weber je imel v rokah revolver, s katerim je meril proti njim. Nepridiprava sta bila oborožena z železno palico.

Bili so tako zatopljeni v odkrivanje in občudovanje zaklada, da niso niti opazili, kdaj so se jim trije razbojniki prikradli za hrbet.

»Pa si rekel, da jo je popihal naravnost v Avstrijo,« je Uroš očitajoče oponesel Laciju.

»He he, ste se pošteno zmotili, če ste mislili, da jo bom pobrisal brez zaklada,« se je režal Weber. »Pustil sem vas, da ste lepo odkopali zaklad. Zame. Medtem sem poiskal dva prijateljčka, ki sta za plačilo pripravljena storiti vse na tem svetu. In se vrnil nazaj v grad po svoj denar, he he...«

»Ja, nesreča nikoli ne pride sama,« je tiho rekel Laci. »Vedno ima s seboj še kakšnega prijatelja. In to sebi podobnega, kajti gliha vkup štriha.«

14. POGlavJE

BUDNA UČITELJICA

Naši junaki so stali v grajski ječi pred naperjeno pištolo Ernesta Webra. Zraven njega sta bila njegova pajdaša, vsak z železno palico v rokah. Fantje bi se najraje pognali nadnje, toda Laci jih je ustavil z gibom roke.

»Nobenih neumnosti, fantje,« je ostro dejal Laci. »Saj ne bodo prišli daleč. Za vsakega lopova na tem svetu so že narejene lisice.«

»Ne filozofiraj, da ti ne bo škodovalo,« je rekel Weber in pomignil svojima pomočnikoma: »Prinesita skrinjo!«

Moža sta bila po svoji zunanosti tipična klateža, neobrita, zapita, v povaljani umazani obleki, in ju je verjetno Weber najel za nekaj tisočakov. Grozeče sta stopila naprej, zgrabila težko skrinjo za ročaje in jo prenesla k Webru. Kozjebralec jo je odprl in oči so se mu zasvetile od navdušenja.

»Torej je oče govoril resnico!« je vzkliknil. »Kakšno bogastvo! Med zbiralci kovancev bo tole vredno najmanj milijon mark. Do smrti mi ne bo treba več delati.«

»Mislim, da je v zaporu še vedno treba delati,« si Laci ni mogel kaj, da ga ne bi zbodel.

Toda Weber se ni prav nič razjezil. Samo kratko se je posmejal in mu odvrnil:

»Zapor je samo za bedake, ki se pustijo ujeti.« Zajel je z roko prgišče kovancev in jih spet spustil v skrinjo, da so srebrno žvenketali. »Mene pa čaka brezskrbno življenje, he he!«

Hani je dotlej precej bedasto gledal, kaj se dogaja. Razumel je le, da je Tanja, njegova gospodarica, ogrožena. Čutil je v zraku vonj po strahu. Ni šlo za neposredno ogroženost, pa vendarle. Slutil je, da od kozjebradca ni pričakovati kaj dobrega. Zato se je stisnil k Tanji in čakal, pripravljen, da jo bo branil pred vsako nevarnostjo, ki bi ji grozila.

Tanja je bila čisto zadaj, za vsemi fanti in dekleti. V glavo ji je šinila misel, da bi lahko kaj storila. Sklonila se je k Haniju in ga pobožala po glavi. Potem mu je šepnila:

»Ljubi Hani, pojdi po pomoč. Pomoč, Hani, pomoč!«

Hani jo je pogledal. Razumel je, kaj bi Tanja rada, vendar je za hip okleval. Naj jo pusti samo s temi razbojniki?

»Pojdi po pomoč, Hani!« mu je šepetala Tanja in ga spet pobožala po glavi.

Hani je od ugodja zagodel. Ta nežna roka, zanjo bi storil vse. Pomahal je z repom, potem se je odločil. Počasi je odstopical v prvo vrsto poleg Lacija. Ogledal si je prostor, potem je šel naravnost k skrinji, kot da ga silno zanima.

»Marš, pesjan!« se je zadril Weber, ki še ni pozabil, kako ga je Hani pred dnevi podil po stopnicah. Saj ni, da bi bil nevaren, ugrizne pa le.

Hani je ovohaval skrinjo, ki ga sploh ni zanimala. Z enim očesom je opazoval Webra, z drugim njegova pajdaša, ki se nista zmenila za pritlikavega cucka. Le kaj se ga Weber tako boji?

Tedaj je cucek planil proti stopnicam in kot blisk šinil po njih navzgor. Na vrhu, v stolpu, je že lajal kot ponorel. Tanja se je zadovoljno nasmehnila.

»Prekleti pesjan,« si je dal Weber duška. »Fanta, nimamo več časa. Cucek bo zbudil vso vas. Gremo! Primita zaboj in ga odnesita v moj avtomobil.«

Vrgel jima je avtomobilske ključe. Razbojnika sta dvignila težko skrinjo in odšla po stopnicah. Od zunaj se je slišalo besno Hanijevo lajanje.

»To si dobro naredila, punca,« je rekel Bor in stisnil Tanji roko.

»Torej, golobčki,« je rekel Weber, »zdaj vas zapuščam. Najmanj petnajst minut ne bi priporočal nikomur, da bi pomislil na odhod iz kleti. Ker zunaj je še en prijatelj, ki ima nalogo streljati na vse, kar pomoli nos iz gradu. Jasno?«

Nihče mu ni odgovoril.

Weber je pokimal samemu sebi in se odpravil po stopnicah navzgor. Preden jim je izginil izpred oči, se je obrnil in jim še enkrat zabičal:

»Petnajst minut! Upam, da smo se razumeli. Ne bi rad, da bi se komu kaj pripetilo. Če se pa bo, si bo sam kriv.«

Komaj je izginil, že so začeli vsi vprek govoriti.

»Baraba! Ukradel nam je naš zaklad!« se je ogorčeno pridušal Uroš in od jeze stiskal pesti.

»Saj smo jo še dobro odnesli,« je menila Kristina. »Weber je imel vendar pištolo. Za takšen zaklad nas je bil pripravljen vse postreliti.«

»A s šestimi naboji?« se ji je posmehnil Bor.

»Gremo za njim,« je predlagal Luka srborito, čeprav je bil najmlajši v skupini.

»Le mirno kri,« je rekel Laci. »Naj kar gre z zakladom. Preden bo prišel do meje, bomo mi že na policiji. Saj imamo njegovo številko avtomobila.«

»Pa Hani?« je zaskrbelo Tanjo. »Hanija moramo poi-
skati.«

»Gremo počasi za njimi,« je predlagal Laci. »Fantje naprej, punce zadaj. Tisto o tretjem pajdašu, ki da bo streljal, je gotovo navadna laž. Ampak čisto mogoče je, da bo Weber še nekaj časa čakal pred stolpom. Zato previdno.«

Odšli so po stopnicah, se splazili skozi luknjo in prišli v grajski stolp.

»Ugasnite svetilke!« je ukazal Laci.

Ko so se jim oči pošteno privadile teme, je Laci previdno stopil na plano. Vse je bilo mirno, zato je pomignil drugim, naj pridejo za njim. Komaj so prišli iz stolpa, že se je okoli njih prižgala cela vrsta avtomobilskih in traktorskih žarometov, ki so jih čisto oslepili. Iz zvočnika na baterije je zadonel mogočen glas:

»Obkoljeni ste! Predajte se!«

Potem je bilo za hip vse tiho, sredi tišine pa se je razlegel glas Lacijevega očeta Pišteka:

»Saj to so vendar naši otroci! Ne streljajte, komandir!«

Laci in njegova družčina so stopali proti lučem. Niso mogli verjeti očem. Pol beltinske vasi se je zbralo pred gradom. Tu je bila policija, oborožena do zob, tu so bili vaščani, ob policijskem vozilu pa so bili vklenjeni Weber in njegova pajdaša. Na tleh pred njimi je bila skrinja s srebrniki. Ljudje so še prihajali iz teme, kajti novica o dogodkih pred gradom se je razširila po vasi kot požar.

»Sem vam rekla, gospod komandir,« je rekla učiteljica Erika, ki je stanovala v bloku nasproti gradu. »Sem vam rekla, da se v gradu dogaja nekaj čudnega. Vsak večer je bilo videti luč v njem, zato sem vas tudi poklicala...« Bila je vsa razburjena. Ob njej je bila črna španjelka, okoli katere se je vneto smukal Hani. »In ko je tale kužek pribevska iz gradu, sem vedela, da je nekaj hudo narobe.

Sem vam rekla, gospod komandir, da psi tako bevskaajo, kadar je njihov gospodar v nevarnosti, kadar prosijo za pomoč. Sem vam rekla, da tudi moja španjelka...«

Komandir Miha Kovač se je skremžil od obupa nad zgovorno učiteljico in rekel Laciju, s katerim sta bila nekoč v osnovni šoli sošolca:

»No, Laci, kaj je zdaj to?«

»Našli smo Tkalčev zaklad,« je povedal Laci. »Namera-vali smo vam ga prinesiti, toda tale Weber, ki je sin rdečega Viljema Tkalca, nam ga je vzel z revolverjem in hotel z njim pobegniti v Avstrijo. Tule imaš številko njegovega avta, saj je gotovo parkiran kje v bližini. Tako ali tako bi ga prijeli še pred mejo.«

»Viljem Tkalec! Rdeči gardist!« se je zaslišalo šepetanje med starejšimi Beltinčarji, ki so se še spomnili tega povzpetnika, ki je pod krinko sovjetske republike ropal kmete po vsem Prekmurju. »Tkalčev zaklad so našli!«

Laci je na kratko povedal komandirju, kako se je s svojo taborniško skupino zapletel v iskanje zaklada, skratka vse, kar se je zgodilo v minulih dneh.

»Veš kaj, Laci,« mu je rekel komandir Miha, »najbolje bo, da še nekaj dni ne hodiš zdoma s svojimi taborniki. »Bomo vse skupaj dali v zapisnik, potem bomo pa videli, kaj bo.«

Laci je pokimal. Potem si ni mogel kaj, da ne bi rekel Webru:

»No, v tem ste imeli čisto prav spodaj, ko ste rekli, da je zapor samo za bedake, ki se pustijo ujeti.«

»Vi! Vi!« se je penil Weber. »Če se ne bi vmešali vi s svojimi paglavci in smrklijami, bi bil zdajle že doma in štel srebrnike!«

Potem se je skoraj zadušil od besa, samo še grgral je in vrtel oči. Laci se mu je posmejal. Nekdo ga je objel. Obrnil se je in zagledal očeta Pišteka.

»Presneti fant!« mu je rekel oče. »Da mi takšne špičiš po Beltincih! Pridite, deca, gremo domov, mati Margit vas že čaka z gibanicami. Gotovo ste lačni.«

»Končno ena pametna beseda,« je vzdihnil Uroš. »Biganic, pardon, gibanic še nisem jedel. Sicer mi pa zdajle tekne vse, kajti že nekaj ur sem brez grižljaja v ustih.«

»Lahko ti dam nekaj tobaka za žvečenje,« mu je šaljivo dejal oče Pištek.

»To prihranite za tedaj, ko bom umiral od lakote,« se je branil Uroš. »Bom vzdržal do doma tudi brez tega.«

Webra in njegova pajdaša so s skrinjo vred posadili v marico in policaji so se odpeljali. Kmetje so se počasi odpravljali. Vsak pa je hotel še prej potrepljati Lacija po rami in kaj povedati.

»Da se takole lotite lopovov!« je rekel Prosenjakov Ladislav. »In izkopljete Tkalčev zaklad. Ni kaj, pogumni ste.«

Tudi drugi so jih obstopili in hvalili, da jim je bilo kar nerodno. Skobacali so se na traktorsko prikolico Lacijevega očeta. Pištek je med vožnjo vpil nazaj:

»Učiteljica Erika je prijavila policiji, da se v gradu že več dni nekaj dogaja. Videla je luči Webra in njegovih pajdašev, ko so šli v grad. Pa smo prišli gasilci, da bi z lučmi osvetlili grad in pomagali policiji. Furbcev se pa tudi ni manjkalo. Sem takoj vedel, da ste v kaši, ker je bila parma prazna kot pokopališče ponoči, he he! Deca, če bomo pohiteli, se bo iz gibanice še kadilo!«

»Končno je dobra gibanica več vredna od zaklada,« je rekel Uroš. »Kdor še ni bil lačen, tega ne zna ceniti. In konkretna je, ker jo lahko poješ, zaklad pa lahko samo gledaš.«

15. POGLAVJE

BELTINSKA BANDA

Čez dva dni je bila sobota. Vreme se je izboljšalo. Laci je z družino sedel na verandi. Klepetali so vsevprek, le Uroš je igral z Alešem šah. Vmes se je basal z ocvirkovimi pogačicami, ki jih je napekla Lacijeva mama Margit kar nekaj pekačev, pa so vseeno nenavadno naglo izginjale ne samo po Uroševi zaslugi.

Tedaj je Hani našpičil ušesa in svarilno zarenčal. Na dvorišče se je pripeljal temno moder golf. Iz njega sta izstopila komandir policijske postaje v Beltincih Miha Kovač in visok neznanec z naočniki. Prišla sta po stopnicah na verando.

»Tisti drugi je najbrž tedektiv, pardon, detektiv,« je ugibal Uroš.

Ko se je Aleš ozrl na prišleka, mu je Uroš spretno izmaknil konja s šahovnice.

»Dober dan, mladina!« jih je pozdravil Kovač. »Tale gospod z mano je direktor soboškega muzeja, gospod Koloman.«

Laci ju je povabil za mizo, njegova mama Margit pa je kot dobri duh že pritekla iz hiše z vinom in novimi

ocvirkovimi pogačicami. Fantje in dekleta so se zbrali okoli mize. Celo Uroš je pustil šah, češ da je Aleš tako ali tako izgubil igro. Aleš je sicer ugovarjal, toda Uroš je že podrl figure na šahovnici in tako se ni dalo več dokazovati, da je bil Uroš tik pred tem, da bi dobil mat.

»Novice vam prinašava,« je dejal policaj Kovač. »Weber in njegova pajdaša so za zapahi. Kmalu jim bodo sodili. Weber bo dobil malo več zapora, ker je grozil s pištolo in poskušal odnesti iz države zaklad velike vrednosti. Pajdaša pa se bosta izmazala z nekaj meseci zapora. Ampak to niti ni toliko pomembno. Naj vam kaj več pove gospod Koloman.«

»Fantje in dekleta,« je dejal gospod Koloman, direktor soboškega pokrajinskega muzeja, »slovenska država je ponosna na vas, ker ste odkrili in rešili Tkalčev zaklad ter preprečili, da bi izginil čez mejo. V pokrajinskem muzeju smo pregledali vse srebrnike. Kakšne posebne muzejske vrednosti nima nobeden, saj imamo že vse v svoji denarni zbirki. Kljub vsemu pa je na numizmatičnem trgu zaklad vreden približno milijon mark. Na toliko smo ga ocenili. Država je dovolila, da ga smemo prodati nekemu nemškemu podjetju, ki se ukvarja z dražbo starih novcev. Pogodbo smo že sklenili. Kar pa je najbolj pomembno, je to, da so nam dovolili denar porabiti po lastni presoji. Deset odstotkov vsote gre vam za najdenino, ostanek pa bomo porabili za obnovo propadajočega beltinskega gradu, saj ste sami videli, v kakšnem stanju je. Spremenili ga bomo v razkošen lovski hotel, saj prihaja v Prekmurje veliko italijanskih lovcev.«

»Na domače fazane in jerebice,« se je posmehnil Kovač, kajti pernata divjad je bila vzgojena v beltinski fazaneriji in je bila zelo prijazna, prav nič boječa.

»Trenutek!« je rekel Laci. »Če nameravate porabiti denar za obnovo gradu, predlagam našemu odredu, da se

odpove svoji desetini nagrade v korist gradu. Kdor je za, naj dvigne roko!«

Vsi v odredu so skoraj hkrati dvignili roko v zrak. Laci se je zadovoljno nasmehnil:

»Gospod Koloman, ker smo se odrekli sto tisoč markam, imate zdaj na voljo cel milijon. Upamo, da bo grad kmalu obnovljen in ne bo več delal sramote ne Beltincem ne Prekmurju.«

»Pa amen!« je pribil Uroš, Hani pa mu je pritrdilno zabevskal.

Gospod Koloman je snel naočnike in jih začel brisati z robcem. Odhrkal se je in dejal:

»Prav prijetno presenečen in ganjen sem, da se je danes še kdo pripravljen odreči takšni vsoti v prid ohranitve kulturne dediščine. Ne vem, kaj naj vam rečem...«

»Mogoče hvala?« mu je Kristina pomagala iz zadrege.

»Seveda, najprej prisrčna hvala,« je zardel direktor muzeja. »Potem mi preostane še ena dolžnost. Da ne boste ostali čisto brez spomina na te dogodke, vam je sklenil muzej podariti vsakemu petkronski spominski srebrnik Franca Jožefa, izdan ob njegovem kronanju.« Segel je v žep in začel deliti srebrnike. »Njihova numizmatična vrednost je okoli sto mark, ker so lepo ohranjeni, vendar se mi zdi, da vam bodo dragocenejši kot spomin na vašo pustolovščino s Tkalčevim zakladom.«

Fantje in dekleta so si navdušeno ogledovali vsak svoj delček zaklada.

»Pa le ni šlo vse v nič,« je zagodel Uroš. »Tako mi bodo vsaj verjeli, ko bom pripovedoval o Tkalčevem zakladu. Madonca, komaj čakam, da bom lahko povedal svojim staršem, kako sem imel v rokah milijon mark. A veste, koliko sendvičev je to?«

»Gospoda,« je rekel Laci, »nalijuta si. In prosim vaju, da bi počakala do večera. Beltinčarji namreč pripravljajo

proslavo tega dogodka v grajskem parku. Pristrčno povabljena.«

»Pa to nam šele zdaj poveš?« so se začudili prijatelji.

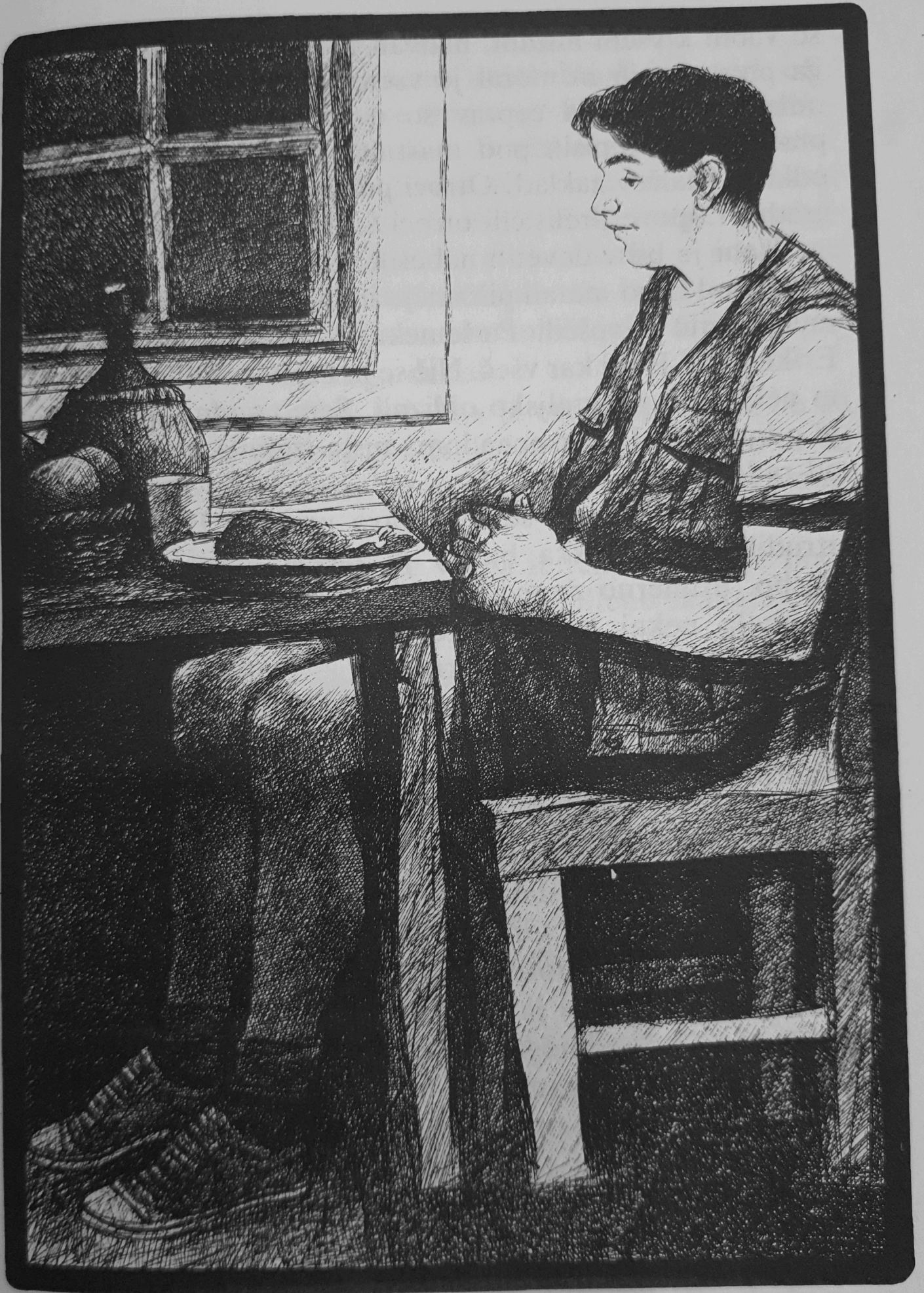
»Nikoli ni prepozno,« se je nasmejal Laci.

In zvečer je bila res proslava v grajskem parku, kjer so zbili mize in klopi iz desk in postavili oder za godbo in ples. Zbralo se je staro in mlado. Po starodavnem običaju je vsakdo kaj prinesel s seboj od doma: ta krapce, drugi pečenega piščanca, tretji rdeče zelje s petelinom, četrti pečenega pujska, peti potico, šesti vrtanke... Vse skupaj so zložili na dolgo mizo, s katere je lahko vsakdo jemal, kar mu je srce pozelelo. Kakor hitro je začelo primanjkovati hrane in pijače, že so ženske prinesle novo. Nič ni bilo treba plačati, vse je bila prijateljska pojedina dobrih sosedov in sovaščanov.

Za zabavo je poskrbel najprej moški pevski zbor iz Beltinec, nato je Beltinčar Vlado Kreslin zapel nekaj lepih pesmi. Začel je s Črno kitaro, končal pa s tisto Ajajajaj, kama smo zaj prišli. Spremljala ga je Beltinska banda. Potem je Beltinčar Balažicev Joužek, ki so ga vsi klicali za Pubija in je včasih igral pri Avsenikih, zašpilal nekaj imenitnih na svojo trobento. Laci se je Pubija še dobro spomnil, kako je včasih sedel na oknu nasproti njihove hiše in vse dneve igral na trobento. Ni čudno, da je postal tak mojster.

Potem je Beltinska banda sama zaigrala za ples. Dobrodušni Miška Baranja je igral po cimbalah kot vrag pred peklom, da so vse zasrbele noge za ples, stari Joži Kociprov pa je drgnil svojo kravo, kot rečejo v Prekmurju basu.

Seveda so zaplesali tudi slavljenici večera, zaradi katerih so sploh pripravili to zabavo. Bor je zavrtel Tanjo, Aleš Andrejo, Miha Petro in Luka Kristino. Gorazd je zaplesal z Barbaro, čeprav nista hodila. Uroš ni imel časa za ples, ker se je neprestano smukal okoli mize z jedačo. Lacija

so vabili k vsem mizam, nalivali so mu pijačo, trepljali so ga po ramenih in moral je vsem pripovedovati, kako so odkrili zaklad, pa čeprav so o vsem tem že nadrobno prebrali v časopisih pod mastnimi naslovi kot Taborniki odkrili Tkalčev zaklad, Otroci preskrbeli denar za obnovo gradu, Lopove prelisičili otroci... in podobno.

Hani je bil v devetih nebesih. Ne samo, da so ljudje v travo pod mizo metali piščančje in prašičje kosti, tudi kose mesa so mu privoščili. Pa še nekaj. Črni španjelki učiteljice Erike je bil Hani kar všeč. Nič se ni branila, ko jo je ovohal in nekajkrat prijateljsko obliznil. Samo vedno bolj se mu je odmikala, dokler nenadoma nista izginila v temo, daleč od radovednih oči.

Malo po polnoči se je zabava umirila. Plesalci so se utrudili in Beltinska banda je začela igrati počasnejšo glasbo, primerno za ovijalke ali pa za poslušanje. V sebi je imela nekaj prekmurske otožnosti, zategnjenosti in solzavosti, da se ti je srce krhalo.

Tako se je vesela družčina vrnila k mizi, kjer je našla osamljenega Uroša, ki je bil brez para za ples. Bil je videti nekam poklapan. Sedel je za mizo, pred seboj je imel košček odojka in bil je žalosten.

»Kaj pa je s tabo, Uroš?« ga je zaskrbljeno vprašala Tanja. Imela je kar slabo vest, da so ga pustili samega za mizo. »Si osamljen? Greš plesat?«

»Ne, hvala, ne morem,« je vzdihnil Uroš.

»Je kaj narobe?« je zaskrbelo Kristino.

»Prav nič posebnega,« je odvrnil Uroš. »Ali pa hudo narobe. Kakor se vzame.«

»Nič ne ješ,« je opazila Barbara. »Boš ta kos odojka kar pustil?«

»Ne morem več!« je javsknil Uroš in se prijel za trebuh.

Ta njegova izjava je izzvala nepopisno presenečenje med prijatelji.

»Uroš! Da ti ne moreš več?« se je zasmel Bor.

»Niti koščka,« je blaženo dejal Uroš in zaprl oči. »Fantje! Prvič v življenju se mi je zgodilo nekaj nezaslišanega. Najedel sem se do sitega. Nažrl sem se. Do semle! Ne spravim niti grižljaja več vase. Konec je z mano. Enkrat v življenju vem, kako je to, če se naješ do sitega. Končno sem spoznal največji užitek na svetu. Samo – poslej ne bom več mogel jesti s takšnim užitkom, ker bom vedno vedel, da je nekje meja, ko ne morem več jesti. Ojej, ojej!«

Smejali so se mu in ga dražili.

»Prekmurje, blažena dežela,« je vzdihoval Uroš, ne da bi se zmenil za njihova zbadanja. »Nikjer na svetu se še nisem najedel kot tukaj. Mogoče bi kar ostal v Prekmurju...«

Hani in španjelka sta se vrnila iz teme. Hani je hodil ponosno kot pav, španjelka pa je zaljubljeno skakala okoli njega.

»Kakšen srčkan parček!« je vzkliknila Tanja.

»Dovolj bo!« je tedaj rekel Laci, ki se je ob istem času kot pesjan prikazal iz teme, spremljala pa ga je učiteljica Erika. »Jutri se odpeljemo domov. Treba bo zgodaj vstati. Vlak bo odpeljal že ob desetih in to je za vas, zaspance, sredi noči, kajne?«

»Že ob desetih!« je rekel Bor. »Pa amen! Daj, daj, Laci, pojdi z gospo Eriko odplesat še eno ovijalko, preden gremo domov.«

»Ni slaba ideja,« je zagodel Laci in odpeljal učiteljico na plesišče.

Odredovci so se muzali.

»Mogoče bo pa iz tega plesa še kaj,« je rekla Kristina.

»Kaj pa?« se je začudil Aleš.

»No, mogoče si bosta Laci in Erika začela dopisovati.«

»S to čveko, ki ne zna zapreti ust niti za pet minut?«

se je začudil Bor. »Daj no mir. Ravno zato se mu že mudi domov, da mu je ne bi bilo več treba poslušati.«

Beltinska banda je igrala, nekaj plesalcev se je še vrtelo, Uroš je zadovoljno stokal za mizo in razmišljal, če vseeno ne bi pojedel še tistega koščka odojka, ki je bil pred njim na mizi, Hani je ležal poleg španjelke, nad gradom pa se je med oblaki prikazala polna luna.

Pravzaprav so bili vsi srečni.

Vsebina

Hani na biciklu	5
Težave z Urošem	13
Na svislih	24
Luč v gradu	32
Za kruh je treba trdo delati	40
Na paši	49
Nočni potep	57
Izdana skrivnost	63
V grajskih ječah	68
Nevarne vode	76
Zaseda	85
Huda ura	93
Nesreča ne pride nikoli sama	101
Budna učiteljica	109
Beltinska banda	115